ЧЫРВОНКА
ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

«Вучоны — гэта і маркетолаг, і менеджар, і рэкламшчык»

Прэстыж прафесіі настаўніка: разважанні маладых

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

27 САКАВІКА 2014 г. ЧАЦВЕР № 56 (27666) Кошт 1800 рублёў

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

КАБ У СВЕЦЕ БЫЛО СВЯТЛЕЙ

Наталля Шабуневіч разам з сястрой Аксанай і яшчэ некалькімі майстрамі ўручную робяць дзясяткі прыгожых свечак. Іх маленькая фабрыка пад назвай «Свечачны завулак» знаходзіцца ў Бараўлянах. Тут на працягу амаль трох гадоў звычайны парафін ператвараюць у сапраўдныя маленькія шэдэўры.

Спачатку ў спецыяльныя сіліконавыя формы заліваюць гарачы парафін, які награваюць да 60 градусаў. Пасля дадаецца харчовы фарбавальнік. Колеры — на любы густ: ружовы і сіні, фіялетавы і жоўты, чырвоны і зялёны... І, безумоўна, самы папулярны — белы. На вачах звычайная свечка становіцца сапраўдным творам мастацтва.

— Апускаем у жоўтую фарбу на дваццаць секунд, дастаём і вельмі хутка акунаем у халодную ваду, — адкрывае свае сакрэты майстар дзецям, што прыехалі сюды з Нясвіжскага раёна. — Цяпер — у белую, і зноў у ваду — так у нас атрымліваецца насычаны колер, — працягвае тлумачыць Наталля.

Такую працэдуру трэба праводзіць 20—25 разоў — каб свечка стала дастаткова «поўненькай» і добрага насычанага колеру.

За 10-15 хвілін матэрыял астывае, таму менавіта за гэты час свечку трэба поўнасцю ўпрыгожыць. Гэта самая карпатлівая праца — акуратна стварыць ножыкам спіралі і завіткі. У прафесійнага майстра свечка гатова за хвілін дваццаць, не больш. За дзень атрымліваецца 20—30 штук. І яшчэ дзяўчаты паспяваюць правесці некалькі майстар-класаў. Сюды з задавальненнем едуць усе тыя, хто хоча сваімі рукамі зрабіць эксклюзіўны падарунак.

Цяпер дзяўчаты рыхтуюць вялікі заказ у Нарвегію. Напярэдадні — Грэцыя. Таксама вядуцца перамовы з амерыканскімі прадпрымальнікамі.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара.
Мінскі раён.

ЛІЧБА ДНЯ

На 3,2%

павялічыўся ў краіне ў лютым гэтага года ў параўнанні са студзенем 2014-га рэальны памер прызначаных пенсій (разлічаных з улікам змянення індэкса спажывецкіх цэн на тавары і паслугі), а ў параўнанні з лютым 2013 года — на 6%. Пра гэта карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Сярэдні памер пенсій па ўзросце склаў у лютым Br2 млн 407,4 тыс., па інваліднасці — Br2 млн 118 тыс., з нагоды страты карміцеля — Br1 млн 533,8 тыс., сацыяльных пенсій — Br1 млн 40,6 тыс. Суадносіны сярэдняга памеру прызначаных пенсій да бюджэту пражытковага мінімуму для пенсіянераў у лютым гэтага года склалі 242,1%.

■ Грошы

БАЗАВАЯ ПАВЫСІЦЦА ДА 150 ТЫСЯЧ

Базавая велічыня ў Беларусі з 1 красавіка складзе 150 тысяч беларускіх рублёў. Гэта прадугледжана пастановай Савета Міністраў № 255 ад 25 сакавіка 2014 года, паведамляе прэс-служба ўрада.

Раней прагназавалася, што базавая будзе павялічана ў трэцім-чацвёртым квартале гэтага года. Нагадаем: апошнім часам гэты паказчык павышаўся двойчы: у 2012 годзе з 35 да 100 тысяч рублёў і ў 2013-м яшчэ на 30 тысяч. Цяперашні яе памер — 130 тысяч рублёў.

Павышэнне паўплывае на розныя штрафы, зборы і іншыя плацяжы. Да базавай велічыні ў нас прывязаны памеры сацыяльных выплат (напрыклад, дапамог і стыпендый) і шматлікія штрафы, а таксама стаўкі дзяржаўнай пошліны і арэнднай платы.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

ISSN 1990 - 763X

■ Камунальныя стасункі

РАЗУМНАЕ СПАЖЫВАННЕ

Заварыце смеццеправод — за вываз адходаў заплаціце менш

Сёлета выканкамам і органам дзяржкіравання будуць даведзены павышаныя заданні па зборы асноўных відаў другаснай сыравіны, у тым ліку ўвядзенне дзяржзаказу, каб забяспечыць максімальную загрузку беларускіх перапрацоўчых вытворчасцяў. Пра гэта паведаміў падчас прэс-канферэнцыі міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Андрэй ШОРАЦ.

Таксама плануецца не менш чым на 50% павялічыць сетку прыёмных пунктаў другаснай сыравіны, арганізаваць яе прыём у насельніцтва ў гандлёвай сетцы, якая ўжо існуе.

Каб павялічыць аб'ёмы збору другасных матэрыяльных рэсурсаў, Мінбудархітэктуры даручана ўнесці ў нарматыўныя акты абавязковасць стварэння прыёмных пунктаў пры праектаванні гандлёвых аб'ектаў. Амаль у кожным раёне Беларусі арганізуюць асобны комплексны збор адходаў і лініі для іх сартавання.

Апроч таго, у 2015 — 2016 гадах у Мінску, Віцебску і Гродне плануюць стварыць прадпрыемствы па сартаванні і перапрацоўцы камунальных адходаў на беларускім абсталяванні. Мінгарвыканкамам неаднойчы праводзіўся тэндар на будаўніцтва смеццеперапрацоўчага завода, але заяўленыя цэны пакуль што непад'ёмныя для бюджэту. Інвестары таксама не выказваюць зацікаўленасці, таму што тарыфы для насельніцтва павінны быць значна вышэйшымі, чым цяпер.

СТАР. 2

■ Соцыум

ШТО ТРЭБА ВЕДАЦЬ ПРА ПЕНСІЮ

9 найбольш папулярных пытанняў Міністэрству працы і сацабароны

Ці ўключаецца праца за межамі Беларусі ў стаж пры прызначэнні пенсіі? Ці будзе павышацца пенсійны ўзрост? Хто можа разлічваць на прызначэнне пенсіі па ўзросце датэрмінова ў выпадку звальнення? Мы сабралі найбольш папулярныя пытанні аб пенсіі і пераадрасавалі іх начальніку галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Наталлі МУРАШКЕВІЧ.

— Які мінімальны стаж працы трэба мець, каб афарміць працоўную пенсію па ўзросце?

— Важна адрозніваць працоўны і страхавы стаж. Так, права на працоўную пенсію па ўзросце ўзнікае пры наяўнасці мінімальнага страхавога стажу (г.зн. перыяду выплаты страхавых узносаў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва). Зараз мінімальны страхавы стаж працы для прызначэння пенсіі па ўзросце складае 10 гадоў.

Разам з тым для прызначэння датэрміновых пенсій па ўзросце бацькам інвалідаў з дзяцінства, шматдзетным маці (нарадзілі 5 і больш дзяцей), інвалідам з дзяцінства і некаторым іншым катэгорыям грамадзян дастаткова мець мінімальны страхавы стаж, роўны 5 гадам.

— Ці будуць залічаны ў стаж для прызначэння пенсіі перыяды работы, калі чалавек атрымліваў заробак «у канверце»?

— Не, не будуць. У адпаведнасці з пенсійным заканадаўствам, права на пенсію і яе памер абумоўлены выплатай абавязковых страхавых узносаў у Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва. Для большасці працадаўцаў узнос на пенсійнае страхаванне ўстаноўлены ў памеры 28% ад фонду аплаты працы, для работнікаў — 1% заробку.

СТАР. 3

«ПРЭЗІДЭНТ ПАВІНЕН БЫЦЬ СА СВАІМ НАРОДАМ, ЯК БЫ НІ БЫЛО ЦЯЖКА»

Аляксандр Лукашэнка даў інтэрв'ю для ўкраінскай тэлепраграмы «Шустэр Live»

Зробленыя падчас адказаў на пытанні прадстаўнікоў прэсы заявы Прэзідэнта Беларусі выклікалі вялікую цікавасць ва Украіне.

Савік Шустэр, аўтар і вядучы адной з найбольш папулярных, дэмакратычных і свабодалюбівых украінскіх тэлеперадач «Шустэр Live», папрасіў Аляксандра Лукашэнку адказаць на надзённыя, няхай часам і непрыемныя, пытанні, паведамляе **БЕЛТА**. У час інтэрв'ю ў тым ліку закранalася тэма адказнасці кіраўніка дзяржавы за лёс краіны і яе народа. «Што тычыцца Януковіча: ну, які ён для мяне прэзідэнт? Вось апошняе яго выступленне: «Таварышы, спадары, я жывы, здаровы, я галоўнакамандуючы Узброенымі Сіламі». Адразу пытанне: «А дзе твая армія?» — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Прэзідэнт павінен быць са сваім народам, як бы ні было цяжка. Нават калі ў цябе заўтра будуць страляць і цябе заб'юць — твой лёс такі. Ты, значыць, павінен прынесці сябе ў ахвяру... Але ні тваім сябрам, ні тваім сваякам, ні тваім сынам за цябе сорамна потым не будзе. Вось мой падыход», — адзначыў Прэзідэнт.

АНАТОЛЬ РУБІНАЎ УЗНАГАРОДЖАНЫ ОРДЭНАМ АЙЧЫНЫ III СТУПЕНІ

За плённую і добрасумленную працу, актыўную дзяржаўную і грамадскую дзейнасць, значны асабісты ўклад у развіццё заканадаўства, парламентарызму і міжпарламенцкага супрацоўніцтва старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Анатоль Рубінаў узнагароджаны ордэнам Айчыны III ступені. Адпаведны ўказ Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў 26 сакавіка, паведамілі **БЕЛТА** ў прэс-службе беларускага лідара. Кіраўнік дзяржавы таксама падпісаў распараджэнне, у адпаведнасці з якім Падзяка Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб'яўлена работнікам розных сфер.

БЕЛКАРТ выходзіць за межы краіны

■ Грошы

Многія ўладальнікі карткі «БелКарт», калі выязджалі за мяжу, абавязкова сутыкаліся з тым, што для безнаяўных разлікаў «за кардонам» трэба было заводзіць асобную картку, якая працавала б у міжнароднай плацежнай сістэме. Таму рубам паўстала пытанне аб тым, каб стварыць кабэйджынгавую банкаўскую картку. Адметнасць яе ў тым, што яна можа працаваць адначасова ў дзвюх плацежных сістэмах — як нацыянальнай, так і міжнароднай.

— Мы першымі ў краіне прапануем цікавы прадукт — кабэйджынгавую картку «БЕЛКАРТ-Maestro», — гаворыць **намеснік старшыні праўлення Беларусбанка Таццяна МІХАЙЛОЎСКАЯ.** — Знешне яна адрозніваецца тым, што на ёй знаходзяцца лагатыпы гэтых дзвюх сістэм. Але куды большыя адрозненні функцыянальныя. Дагэтуль жа сістэма «БЕЛКАРТ» працавала толькі ўнутры краіны. Гэта хутка стане гісторыяй: новая картка дазволіць айчыннай сістэме выйсці на міжнародны рынак. З яе дапамогай за мяжой можна будзе разлічвацца, спакойна здымаць грошы ў банкаматах — зусім як і ў Беларусі. Праўда, яна задарма даваццa не будзе. Але і дарагой яе назваць нельга. Так, сёння кошт карткі «БЕЛКАРТ-Maestro» тэрмінам дзеяння ў тры гады складае 50-60 тысяч рублёў.

— Нават у сусветнай практыцы гэтыя сумесныя праекты сустракаюцца нячаста, — гаворыць **дырэктар таварыства «Плацежная сістэма БЕЛКАРТ» Аляксандр СОТНІКАЎ.** — Што ўжо казаць пра нашу краіну, дзе праект з'яўляецца ўнікальным... Але дзякуючы яму нарэшце будзе разбураны даўні стэрэатып аб тым, што карткі нашай сістэмы з'яўляюцца выключна зарплатнымі.

Асаблівасць кабэйджынгавай карткі яшчэ і ў тым, што яна будзе адпавядаць усім ступеням абароны па сусветных стандартах. Акрамя магнітнай паласы, у яе будзе ўбудаваны чып. Зашыфраваную інфармацыю, якая ў ім знаходзіцца, скапіраваць злодзею амаль што немагчыма.

Аднак мала выпусціць карткі з чыпам — трэба яшчэ і падрыхтаваць адпаведную інфраструктуру. Таму ад усіх банкаў-эквайраў будуць патрабаваць, каб праграмнае абсталяванне, банкаматы, інфакіёскі і плацежныя тэрміналы з наступнага года працавалі з карткамі з мікрапрацэсарам.

Беларусбанк стаў першапраходцам у аб'яднанні айчыннай і міжнароднай плацежнай сістэм. Але што рабіць кліентам іншых банкаў, якія маюць картку «БелКарт»? Ці змогуць яны адчуць на сабе зручнасць новага сэрвісу?

— Наша пагадненне з сістэмай MasterCard адкрытае, — гаворыць Аляксандр Сотнікаў. — Тры буйныя беларускія банкі ўжо ініцыявалі распрацоўку аналагічнага праекта. Але па вядомых прычынах мы пакуль іх назваць не можам...

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

РАЗУМНАЕ СПАЖЫВАННЕ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

А вось стварэнне прадпрыемства па перапрацоўцы батарэек у краіне пакуль не апраўдана. Каб яго пабудаваць, неабходна сабраць 100 тон батарэек за год. Пакуль што ў краіне сабрана 27 тон за тры гады. Таму разглядаецца пытанне аб іх перапрацоўцы ў Расіі.

Па словах міністра, яшчэ недастаткова ахоплена сфера прыёму другаснай сыравіны ў насельніцтва. Таксама пакуль ёсць праблемы па перапрацоўцы складанай бытавой тэхнікі.

«Мы разглядалі гэта пытанне з гандлёвымі сеткамі, і яны зацікаўлены ў тым, каб людзі здавалі ім стары тэлевізар ці халадзільнік і атрымлівалі зніжку на новы», — сказаў міністр.

Увогуле ж у Беларусі ўтвараецца прыкладна 3,7 млн тон адходаў за год, і пакуль што з іх перапрацоўваецца крыху больш за 12%. Гэтую лічбу можна павялічыць удвая — больш другаснай сыравіны ў камунальных адходах няма. Для гэтага насельніцтва павінна бачыць выгаду ад здачы сыравіны. Апроч таго, вядзецца работа па асобным зборы другасных рэсурсаў. Зрэшты, апошняя пакуль наладжана недасканала, бо многія жыльцы карыстаюцца смеццеправодамі ў дамах, што робіць немагчымым асобны збор смецця. Па словах міністра, на заварванне смеццеправода людзі ідуць неахвотна. Таму цяпер распрацоўваецца пытанне пра ўсталяванне так званага двухстаўкавага тарыфу: калі ў двары стаяць кантэйнеры для асобнага збору другрэсурсаў і заварваецца смеццеправод, тарыф будзе ніжэйшы, чым пры наяўнасці смеццевай шахты.

У краіне рэалізуецца «Дзяржаўная праграма збору і перапрацоўкі другаснай сыравіны ў Рэспубліцы Беларусь на 2009 — 2015 гады», якую з 2013 года каардынуе Мінжылкамгас. З пачатку дзеяння праграмы аб'ёмы збору паперы павялічыліся на 161%, шкла — на 222%, палімерных адходаў — на 194%.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.

МАЁМАСЦЬ БЫЛОГА КІРАЎНІКА «БЕЛЛЕГПРАМА» АРЫШТОЎВАЮЦЬ

Следчы камітэт прымае меры па кампенсацыі старшынёй канцэрна «Беллегпрам» і дырэктарам ААТ «Слонімская камвольна-прадзільная фабрыка», якія затрыманы за хабарніцтва, шкоды дзяржаве.

У прыватнасці, следчыя ўжо канфіскавалі больш за 1 млн долараў, залатыя зліткі, два аўтамабілі агульным коштам больш за 130 тысяч долараў, тры кватэры ў Мінску, мноства дарагой бытавой і аргтэхнікі. Цяпер, паводле слоў **афіцыйнага прадстаўніка Следчага камітэта Юліі ГАНЧАРОВАЙ,** праводзіцца работа па накладанні арышту на гэту маёмасць. Расследаванне крымінальнай справы працягваецца. Затрыманы тры хабарадавальнікі — кіраўнікі камерцыйных структур, якія ўдзельнічалі ў мадэрнізацыі прадпрыемстваў канцэрна. Усім фігурантам крымінальнай справы прад'яўлены абвінавачванні. Службовым асобам — у атрыманні хабараў, прадстаўнікам суб'ектаў гаспадарання — у дачы хабараў. Прадстаўнікі камерцыйных структур таксама знаходзяцца пад вартай.

Надзея ПАЎЛАВА.

■ Падаходны падатак

ПАД ІЛЬГОТЫ ТРАПІЛІ І ЖЫЛЛЁВЫЯ АБЛІГАЦЫІ

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Аб практыцы прымянення норм Падатковага кодэкса Беларусі, якія тычацца падаткаабкладання даходаў насельніцтва, і аб асноўных навінах 2014 года ў парадку вызначэння падатковай базы і прадастаўлення падатковых вылікаў расказала падчас анлайн-канферэнцыі на сайце БЕЛТА намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення падаткаабкладання фізічных асоб Міністэрства па падатках і зборах Святлана ШАЎЧЭНКА.

МАТЭРЫЯЛЬНАЯ ДАПАМОГА

Кіраўнікі дзяржаўных устаноў могуць аказваць маючым патрэбу навучэнцам і студэнтам, якія атрымліваюць прафесійна-тэхнічную, сярэднюю спецыяльную і вышэйшую адукацыю ў дзённай форме, матэрыяльную дапамогу для аплаты праезду на аўтамабільным транспарце агульнага карыстання рэгулярных гарадскіх зносін, гарадскім электрычным транспарце і ў метрапалітэне. Такая матэрыяльная дапамога вызваляецца ад падаходнага падатку з фізічных асоб.

Асобна Святлана Шаўчэнка паведаміла, што калі па дамове медыцынскага страхавання са страхавой арганізацыяй Беларусі прафсаюзная арганізацыя аплачвае за члена прафсаюза страхавыя паслугі, то такі даход вызваляецца ад падаходнага падатку з фізічных асоб у межах 2 млн 285 тыс. рублёў у год.

ВЯРТАННЕ ПАДАТКАЎ ПА СІСТЭМЕ TAX FREE

На гэтую тэму на канферэнцыі было зададзена адразу некалькі пытанняў. Напрыклад, грамадзянін набыў за мяжой тавар для асабістага карыстання з афармленнем чэкаў Tax Free, на падставе якіх яму вяртаецца сума ПДВ, выплачаная ім пры набыцці тавару. Ці ўзнікае ў яго абавязак падаваць падатковую дэкларацыю (разлік) па падаходным падатку з фізічных асоб з адлюстраваннем сумы вернутага ПДВ, калі пакрыццё сумы ПДВ па чэках Tax Free ажыццяўляецца беларускім банкам? А калі чэкі Tax Free былі адпраўлены па пошце на адрас замежнай кампаніі — аператара вяртання ПДВ і гэта сума вернута замежнай кампаніяй на карт-рахунак грамадзяніна?

— У большасці краін свету ў цану набытага ў краме тавару першапачаткова ўключаны падатак на дабаўленую вартасць, памер якога ў кожнай краіне свой. У той жа час заканамі шэрагу краін прадугледжана, што такі падатак абавязаны плаціць толькі рэзідэнты гэтых краін. Каб у замежных турыстаў была магчымасць скарыстацца законнымі льготамі, было створана некалькі варыянтаў продажаў, пры якіх ПДВ альбо не бярэцца зусім, альбо можа быць кампенсаваны пры ўмове вывазу тавару з краіны, — патлумачыла Святлана Шаўчэнка.

Такім чынам, пры атрыманні грамадзянінам ПДВ, выплачанага ім пры набыцці за мяжой тавару для асабістага карыстання з афармленнем чэкаў Tax Free, аб'ект падаткаабкладання падаходным падаткам з фізічных асоб адсутнічае.

АБ ДАХОДАХ У НАТУРАЛЬНАЙ ФОРМЕ І ПА КАШТОЎНЫХ ПАПЕРАХ

Спецыяліст паведаміла, што сёлета падатковая база падатку з фізічных асоб у дачыненні да даходаў, атрыманых у натуральнай форме, пры адсутнасці рэгуляваных розничных цэн прымаецца ў памеры кошту, што вызначаны арганізацыямі і індывідуальнымі прадпрымальнікамі на дату налічэння плацельшчыку даходу.

Каб у замежных турыстаў была магчымасць скарыстацца законнымі льготамі, было створана некалькі варыянтаў продажаў, пры якіх ПДВ альбо не бярэцца зусім, альбо можа быць кампенсаваны пры ўмове вывазу тавару з краіны.

Удасканалены парадак падаткаабкладання даходаў фізічных асоб, атрыманых па аперацыях з каштоўнымі паперамі і фінансавымі інструментамі тэрміновых здзелак, у сувязі з чым артыкул 160 Падатковага кодэкса выкладзены ў новай рэдакцыі. Яна вызначае фінансавы інструмент тэрміновых здзелак, вытворных фінансавых інструментаў, устанаўлівае, што прызнаецца даходамі па аперацыях з каштоўнымі паперамі, базісным актывам фінансавых інструментаў тэрміновых здзелак і выдаткамі па такіх аперацыях. Гэты дакумент рэгламентуе парадак вызначэння падатковай базы, а таксама вылічэнне і выплату падаходнага падатку з фізічных асоб па такіх здзелках.

ПАДАТКОВЫЯ ВЫЛІКІ ПРЫ БУДАЎНІЦТВЕ ЖЫЛЛЯ

Спадарыня Шаўчэнка адзначыла, што ў артыкул 166 Падатковага кодэкса ўнесены шэраг дапаўненняў. Цяпер плацельшчыку і членам яго сям'і, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, прадастаўляецца маёмасны падатковы вылік на будаўніцтва кватэры шляхам набыцця жыллёвых аблігацый у межах памеру грашовых сродкаў, што падлягаюць унясенню ў аплату кошту жылога памяшкання шляхам набыцця жыллёвых аблігацый. Гэты кошт указаны ў дагаворы, дзе прадугледжваецца будаўніцтва жылога памяшкання для ўладальніка жыллёвых аблігацый. Іншымі словамі, пры выкананні ўсіх іншых умоў плацельшчык мае права на такі вылік з моманту фактычнага ажыццяўлення ім расходаў на набыццё жыллёвых аблігацый. Раней такі вылік даваўся з моманту падпісання бакамі акта прыёмкі-перадачы жылога памяшкання.

Для прадастаўлення такога маёмаснага падатковага выліку плацельшчык і члены яго сям'і дадаткова павінны прадаставіць падатковаму агенту або падатковаму органу копіі дагавора, які прадугледжвае будаўніцтва жылога памяшкання для ўладальніка жыллёвых аблігацый, а таксама дакументы, якія пацвярджаюць фактычныя выдаткі на набыццё жыллёвых аблігацый.

Сёлета такі ж парадак па вызначэнні маёмаснага падатковага выліку для «чаргавікоў» дзейнічае і ў дачыненні да расходаў на пагашэнне крэдытаў беларускіх банкаў, пазык, якія атрыманы ад беларускіх арганізацый і (або) беларускіх індывідуальных прадпрымальнікаў (уключаючы працэнты па іх, за выключэннем працэнтаў, што выплачваюцца за нясвоечасовае вяртанне крэдытаў і пазык або нясвоечасовую выплату працэнтаў па іх).

Іншымі словамі, сёлета для мэт падаткаабкладання падаходным падаткам з фізічных асоб расходы на набыццё жыллёвых аблігацый прыраўноўваюцца да выдаткаў на будаўніцтва кватэры.

Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ

■

ОАО «УНИВЕРМАГ «СОЛИГОРСК»

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС НА 31 ДЕКАБРЯ 2013 ГОДА

(в млн руб.)

АКТИВ	Код строки	На конец года	На начало года
1. Долгосрочные активы			
Основные средства:	110	31139	30022
Нематериальные активы	120	32	2
Доходные вложения в материальные активы	130	5349	-
Вложения во внеоборотные активы	140	111	271
Долгосрочные финансовые вложения	150	12	12
Отложенные налоговые обязательства	160	-	7
ИТОГО по разделу 1	**190**	**36643**	**30314**
2. Краткосрочные активы			
Запасы и затраты	210	19517	17896
Расходы будущих периодов	230	28	31
Дебиторская задолженность (платежи по которой ожидаются в течение 12 месяцев после отчетной даты)	250	1529	1490
Денежные средства	270	938	2260
ИТОГО по разделу 2	**290**	**22012**	**21677**
БАЛАНС (190+290)	300	58655	51991
ПАССИВ	**Код строки**	**На начало года**	**На конец года**
3. Собственный капитал			
Уставный фонд	410	7760	7760
Добавочный фонд	450	24449	18496
Нераспределенная прибыль	460	3717	3818
Целевое финансирование	480	-	2
ИТОГО по разделу 3	**490**	**35926**	**30076**
4. Долгосрочные обязательства	590	-	-
5. Краткосрочные обязательства			
Краткосрочные кредиты и займы	610	767	77
Кредиторская задолженность	630	21962	21828
Доходы будущих периодов	650	-	10
ИТОГО по разделу 5	**690**	**22729**	**21915**
БАЛАНС (490+690)	**700**	**58655**	**51991**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ ЗА ЯНВАРЬ–ДЕКАБРЬ 2013 ГОДА

Наименование показателя	Код строки	За январь–декабрь 2013 года	За январь–декабрь 2012 года
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	142 512	131 934
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ услуг	020	(112 164)	(106 154)
Расходы на реализацию, управленческие расходы	050	(29763)	(23833)
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (010-020-050)	060	585	1 947
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	368	1516
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности	150	338	(186)
Прибыль ((убыток) до налогообложения (090+150)	160	706	1 330
Налог на прибыль	170	(205)	(421)
Изменение отложенных налоговых обязательств	180	(7)	7
Чистая прибыль	210	494	916
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	5 953	8 206

Информация о выплате дивидендов

Уважаемые акционеры ОАО «Универмаг «Солигорск»!

Решением общего собрания акционеров от 25 марта 2014 года принято решение о выплате дивидендов акционерам ОАО «Универмаг «Солигорск»

Выплата дивидендов производится:

работникам Общества одновременно с выплатой заработной платы путем: зачисления на карт-счета, по ведомости в центральной кассе по месту нахождения Общества;

иным акционерам по ведомости в центральной кассе по месту нахождения Общества либо по их заявлению высылать почтовым переводом или перечислять на счет в банке. Расходы по пересылке (перечислению) дивидендов в пределах Республики Беларусь производить за счет средств Общества.

Период выплаты дивидендов – с 01.04.2014 года до 01.05.2014 года.

ШТО ТРЭБА ВЕДАЦЬ ПРА ПЕНСІЮ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Перыяды работы, на працягу якіх выплата страхавых узносаў не рабілася хаця б адным з бакоў, не ўключаюцца ў стаж і ў заробак для вылічэння пенсіі.

Для таго, каб максімальна засцерагчы сябе ад такіх непрыемных «сюрпрызаў» пры афармленні пенсіі, па-першае, не варта згаджацца на падобныя ўмовы працы, а па-другое, можна скарыстацца сваім правам на атрыманне інфармацыі з сістэмы дзяржаўнага сацыяльнага страхавання, у прыватнасці, аб выплаце абавязковых страхавых узносаў. Каб атрымаць гэтую інфармацыю, трэба звярнуцца ў раённы аддзел Фонду сацабароны насельніцтва па месцы жыхарства або па месцы знаходжання сваёй арганізацыі.

— Як можна павялічыць сваю пенсію?

— Такая магчымасць прадугледжана заканадаўствам пры звароце па пенсію ва ўзросце, пазнейшым за агульнаўстаноўлены пенсійны ўзрост (або пры адмове ад атрымання ўжо прызначанай пенсіі па ўзросце), калі пры гэтым маецца стаж працы не менш за 20/25 гадоў (адпаведна ў жанчын і мужчын).

За першы поўны год працы пасля агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту без атрымання пенсіі яна будзе павялічана на 6% заробку, які прымаецца для яе вылічэння, за другі — на 8%, за трэці — на 10%, за чацвёрты — на 12%, за пяты і кожны наступны год — на 14%.

Калі праца без атрымання пенсіі працягваецца менш за год, то павелічэнне за кожныя поўныя два месяцы такой працы складае 1% заробку. Пры гэтым пенсія максімальным памерам (75% заробку) не абмяжоўваецца.

У выніку за 5 гадоў працы без атрымання пенсіі яе памер павялічыцца ў 1,7-2 разы.

— Па дасягненні 50-гадовага ўзросту жанчына атрымала датэрміновую пенсію па ўзросце як шматдзетная маці. Ці будзе ўлічаны час працы пасля прызначэння пенсіі для яе вылічэння?

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

— Час працы пасля прызначэння пенсіі па ўзросце, у тым ліку датэрміновай (напрыклад, за работу з асаблівымі ўмовамі працы, шматдзетнай маці, маці дзіцяці-інваліда і г.д.), залічваецца ў стаж для вылічэння памеру пенсіі толькі ў выпадку, калі пенсіянер не атрымліваў пенсію ў гэты перыяд.

— Хто можа разлічваць на прызначэнне пенсіі па ўзросце датэрмінова ў выпадку звальнення?

— Датэрмінова, але не раней чым за адзін год да дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, можа быць прызначана пенсія чалавеку, які прызнаны беспрацоўным і мае права на атрыманне дапамогі па беспрацоўі на працягу не менш як 52 каляндарных тыдняў. Права на датэрміновую пенсію па ўзросце са згоды заяўніка вызначае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне толькі пры адсутнасці магчымасці яго працаўладкавання.

Таксама прызначэнне пенсіі па ўзросце датэрмінова — адна з гарантый для грамадзян, звольненых у сувязі з ліквідацыяй арганізацыі. У гэтым выпадку права на датэрміновую пенсію па ўзросце таксама вызначае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне. Але пры гэтым павінны быць выкананы наступныя ўмовы: звальненне ў сувязі з ліквідацыяй арганізацыі, адсутнасць магчымасці для працаўладкавання і наступленне неабходнага ўзросту — не раней чым за два гады да дасягнення вызначанага заканадаўствам узросту, які дае права на пенсію на агульных падставах.

Варта звярнуць увагу, што абавязковай умовай для прызначэння датэрміновай пенсіі і ў першым, і ў другім выпадках з'яўляецца адсутнасць магчымасці працаўладкавання. Таксама неабходна наяўнасць патрабаванай працягласці мінімальнага страхавога стажу (не менш за 10 гадоў) і агульнага стажу працы.

— Ці ўключаецца праца за межамі Беларусі ў стаж пры прызначэнні пенсіі і пры якіх умовах?

— У стаж працы залічваюцца перыяды працы, у тым ліку той, што працякала за мяжой, пры ўмове, што на працягу гэтых перыядаў ажыццяўлялася выплата абавязковых страхавых узносаў у адпаведнасці з заканадаўствам аб дзяржаўным сацыяльным страхаванні.

Пры накіраванні работнікаў у камандзіроўку за мяжу пералік узносаў у Фонд сацыяльнай абароны ажыццяўляецца іх працадаўцамі ў вызначаным заканадаўствам парадку.

Што тычыцца асоб, якія працуюць за межамі нашай краіны і не знаходзяцца ў працоўных адносінах з працадаўцам на тэрыторыі Беларусі, то Законам «Аб асновах дзяржаўнага сацыяльнага страхавання» ім прадастаўлена права самастойна выплачваць узносы на пенсійнае страхаванне ў Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва ў памеры 29% ад вызначанага імі даходу.

Для гэтага чалавеку неабходна стаць на ўлік у якасці плацельшчыка узносаў у аддзяленне Фонду па месцы жыхарства ў Беларусі. Усе пытанні, звязаныя з парадкам пералічэння узносаў, растлумачваюцца пры пастаноўцы на ўлік.

Таксама неабходна ўлічваць, што ў выпадку выплаты ўзносаў з даходу, ніжэйшага за мінімальную заработную плату (з улікам індэксацыі), стаж для прызначэння пенсіі будзе вылічацца з улікам папраўчага каэфіцыента.

І яшчэ. Згодна з пенсійным заканадаўствам, у тых выпадках, калі пагадненнямі (дагаворамі) аб сацыяльным забеспячэнні паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі дзяржавамі прадугледжаны іншыя правілы, адпаведна прымяняюцца правілы, вызначаныя гэтымі пагадненнямі (дагаворамі).

Такія пагадненні (дагаворы) заключаны паміж дзяржавамі — удзельнікамі СНД (за выключэннем Азербайджана), а таксама з Літвой і Латвіяй. З палажэннямі гэтых пагадненняў можна азнаёміцца ва ўпраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства.

— У якім памеры ажыццяўляецца выплата пенсій асобам, якія знаходзяцца ў дамах-інтэрнатах для састарэлых на дзяржаўным забеспячэнні?

— Тым, хто знаходзіцца на дзяржаўным забеспячэнні ў дзяржаўных стацыянарных установах сацыяльнага абслугоўвання, у тым ліку ў дамах-інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў, выплачваецца 10% прызначанай пенсіі, але не менш за 20% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. У выпадках, калі памер іх пенсіі перавышае кошт утрымання ва ўстанове, выплачваецца розніца паміж пенсіяй і коштам утрымання, але не менш за 10% прызначанай пенсіі і не менш за 20% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Інвалідам вайны і іншым удзельнікам вайны пенсіі выплачваюцца ў такім жа парадку, але не менш за 25% прызначанай пенсіі і не менш за 20% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

Калі пенсіянер з'язджае з дома-інтэрната на тэрмін звыш аднаго месяца (без адлічэння з яго), пенсія яму выплачваецца ў поўным памеры.

— Чаму для атрымання пенсіі па пластыкавай картцы неабходна штогод афармляць заяву?

— Пенсія можа выплачвацца праз банк (пры наяўнасці заключанага дагавора); арганізацыю паштовай сувязі; арганізацыю, якая ажыццяўляе дзейнасць па дастаўцы пенсій. Права выбару спосабу выплаты (дастаўкі) пенсіі належыць пенсіянеру.

Усталяванне абмежавання тэрміну дзеяння заявы аб пералічэнні пенсіі на карт-рахунак у падраздзяленне банка — адзін са спосабаў забяспечыць кантроль за мэтавым расходаваннем пенсійных сродкаў. Справа ў тым, што пры выплаце пенсій праз арганізацыі паштовай сувязі або па дастаўцы пенсій забяспечваецца непасрэдны кантакт асобы, якая выплачвае пенсію, і пенсіянера, а пры атрыманні пенсіі па пластыкавай картцы банка немагчыма ведаць, хто ёю фактычна карыстаецца і ці жывы пенсіянер. Таму заканадаўствам вызначана патрабаванне пра гадавы тэрмін дзеяння заявы аб пералічэнні пенсіі на карт-рахунак у падраздзяленне банка. Патрабаванне да атрымальніка сацыяльных выплат пацвердзіць знаходжанне ў жывых з'яўляецца стандартным і шырока ўжываецца ў практыцы, у тым ліку міжнароднай.

— Ці будзе павышацца пенсійны ўзрост?

— У Беларусі не плануецца павышаць пенсійны ўзрост. Але дасягненне работнікамі 55 і 60 гадоў не з'яўляецца прычынай для іх звальнення, бо ў гэтым узросце людзі ўжо прафесіяналы сваёй справы, і іх вопыт і веды могуць быць карыснымі наймальніку. Мы будзем стымуляваць больш позні выхад на пенсію. Зараз пры заробку, вышэйшым за сярэдні, чалавеку выгадна як мага даўжэй працаваць без атрымання пенсіі.

Святлана БУСЬКО.

■ Дарэчы

ПАРАДАК ВЫПЛАТЫ ПЕНСІІ ПРАЦУЮЧЫМ ПЕНСІЯНЕРАМ ЗМЯНЯЦЦА НЕ БУДЗЕ

Пра гэта ўчора паведаміў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ на анлайн-канферэнцыі па пенсійным забеспячэнні, якая прайшла на сайце Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

У прыватнасці, ён заявіў, што «цяпер пытанне аб змяненні парадку выплаты пенсіі працуючым пенсіянерам не прапрацоўваецца».

Таксама не будзе пераглядацца ўзроставы парог для пенсійных бонусаў. Як вядома, з 1 студзеня 2012 года ўстаноўлена штомесячная мэтавая даплата да пенсій непрацуючых пенсіянераў, якім больш за 75 гадоў. Яна складае для тых, хто дасягнуў 75 гадоў, 75% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце, для тых, хто дасягнуў 80 гадоў, — 100% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. Даплата ўстанаўліваецца з 1-га чысла месяца, наступнага за месяцам дасягнення ўзросту 75 (80) гадоў.

* * *

На ўліку ў органах па працы, занятасці і сацыяльнай абароне ў лютым гэтага года знаходзіліся 2 млн 536 тыс. пенсіянераў.

Святлана БУСЬКО

■

УНП 300082076

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2014 года

ОАО «Витебские ковры» (млн руб.)

АКТИВЫ	На конец отчетного периода	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	На конец отчетного периода
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ		**III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ**	
Основные средства (110)	210104	Уставный капитал (410)	15022
Нематериальные активы (120)	577	Резервный капитал (440)	10859
Вложения в долгосрочные активы (140)	21725	Добавочный капитал (450)	294821
Долгосрочные финансовые вложения	1	Нераспределенная прибыль (460)	-
ИТОГО по разделу 1 (190)	**232407**	**ИТОГО по разделу III (490)**	**320702**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ		**IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**	
Запасы (210), в т.ч.:	92589	Долгосрочные кредиты, займы (510)	50566
незавершенное производство (213)	20239	Доходы будущих периодов (540)	2245
готовая продукция и товары для реализации (214)	24073	**ИТОГО по разделу IV (590)**	**52811**
товары отгруженные, (215)	-	**V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**	
Расходы будущих периодов (230)	223	Краткосрочные кредиты и займы (610)	-
Налог на добавленную стоимость по приобретенным ценностям (240)	8398	Краткосрочная кредиторская задолженность (630), в т.ч.:	46549
Краткосрочная дебиторская задолженность (250)	66857	поставщикам, подрядчикам, исполнителям (631)	21879
Денежные средства и их эквиваленты (270)	4255	по авансам полученным (632)	385
Прочие краткосрочные активы (280)	15212	по налогам и сборам (633)	2130
ИТОГО по разделу II (290)	**187655**	по социальному страхованию и обеспечению (634)	1100
		по оплате труда (635)	5082
		собственнику имущества (учредителям, участникам) (637)	6915
		прочим кредиторам (638)	9058
		ИТОГО по разделу V (690)	**46549**
БАЛАНС		**БАЛАНС (490+590+690)**	**420062**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ ЗА 2013 ГОД (млн руб.)

Наименование показателя	За отчетный период
I. ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг (010)	633990
Себестоимость реализованной продукции (030+040+050)	512379
Прибыль(убыток) от реализации (060)	75278
Прибыль (убыток) от текущей деятельности в (090)	51780
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (150)	-2018
Налог на прибыль	7256
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (200)	237
ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ (210)	42269

ИНФОРМАЦИЯ О ДИВИДЕНДАХ И АКЦИОНЕРАХ:

Общее годовое собрание акционеров проведено 26.03.2014 г.
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде 6 222,0 млн руб.
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию, включая налоги: 20 710 руб.
Срок выплаты дивидендов: с 9.12.2014 по 31.12.2014.
Обеспеченность акции имуществом общества: 1 067,5 тыс. руб.
Количество акционеров – 3688, в том числе 2 юридических лица.
Среднесписочная численность 1352 человека.
Основной вид деятельности – производство ковров и ковровых изделий.

Генеральный директор **Е.Е.Черепнина**
Главный бухгалтер **А.Н. Шевченко**

■ Ліставанне

«ЗВЯЗДУ» БУДУ ЧЫТАЦЬ, ПАКУЛЬ ЗМАГУ!»

Добры дзень, дарагая рэдакцыя!

Даўно ўжо я збіралася напісаць, засведчыць вам сваю павагу. Раблю гэта, дасылаючы картку на розыгрыш прызоў. Калі выпадзе выйграць (а гэта ўжо здаралася), буду рада ўдвайне. Бо газету выпісваю... шчыра кажучы, не памятаю, колькі гадоў. Але ж дзякуючы менавіта ёй я вярнулася да беларускай мовы. Быў грэх: пачала крыху забываць, бо, жывучы ў горадзе, яе, можа, па радыё толькі і пачуеш. Не вельмі давалася спярша і чытанне: вока «чаплялася» за нейкія словы...

Цяпер чытаю лёгка і з задавальненнем. Летась, каюся, на адзін квартал не падпісалася (здалося — дорага), дык моцна сумавала. Таму цяпер ужо вырашыла, што газеце здраджваць не буду. «Звязду» буду выпісваць і чытаць, пакуль змагу.

Т.В. Калініна, *г. Брэст.*

А вы не забыліся, паспелі падпісацца? Сёння яшчэ не позна!

Выслаць картку на розыгрыш прызоў, дарэчы, — таксама.

■

■ Сёння — Міжнародны дзень тэатра

«ПАЎЛІНКА» ЯК СІМВАЛ СВЯТА

Гэта не проста гераіня спектакля паводле п'есы Купалы, які стаў візітоўкай аднаго з беларускіх тэатраў.

Сёння ў Нацыянальным акадэмічным рускім драматычным тэатры імя М. Горкага на сустрэчу з «Паўлінкай» збяруцца дзеячы айчынных тэатраў: у дзень прафесійнага свята назавуць уладальніка прэстыжнай прафесійнай прэміі, якую заснаваў Саюз тэатральных дзеячаў. Прыз «Хрустальная Паўлінка» (за ўнёсак у развіццё айчыннага тэатральнага мастацтва) сёлета ўручаюць ужо ў 21 раз. Першай яе атрымала Стэфанія Станюта. Але ёсць яшчэ шэраг прэмій СТД у розных намінацыях.

Таксама ў гэты святочны дзень у тэатры імя Горкага адбудзецца грамадскі прагляд камедыі «Выхадкі Ханумы» паводле А. Цагарэлі на музыку Гія Канчэлі. Спектакль, які ставіць Сяргей Кавальчык, разлічаны на шырокае кола гледачоў.

Зрэшты, усё тое, што адбываецца ў Міжнародны дзень тэатра на падмостках, разлічана найперш на гледача. Кожны тэатр у гэты дзень ладзіць капуснікі, прэм'еры, сустрэчы.

— У мяне да гэтага свята маладзёжна-цёплыя адносіны яшчэ з часу працы ў Купалаўскім тэатры, — прызнаецца мастацкі кіраўнік Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі Аляксандр Гарцуеў. — Мы заўсёды рабілі капуснікі. Гэта была магчымасць інакш раскрыцца перад публікай. І ў тэатры, дзе я працую сёння, ёсць традыцыя рабіць капуснікі. Такім чынам, да нашага прафесійнага свята мы рыхтуем сваім гледачам падарунак.

Ларыса ЦІМОШЫК

■

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«1-Й "А". ЛЮБОВЬ С ПЕРВОГО КЛАССА»

Настоящие правила проведения рекламной игры «1-й "А". Любовь с первого класса» (далее – Правила), направленной на продвижение продукции, производимой под торговой маркой «1-й "А"», разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «1-й "А". Любовь с первого класса» (далее – Рекламная игра).

В настоящих Правилах нижеперечисленные термины имеют следующее значение:

Упаковка – специальная упаковка товаров, участвующих в Рекламной игре, с информацией о Рекламной игре на лицевой стороне и с Игровой комбинацией из трех символов на внутренней стороне.

Игровые комбинации – цифровая комбинация из трех чисел, которая располагается на внутренней стороне Упаковки.

Категория приза – порядковый номер, присвоенный каждому виду призов, составляющих призовой фонд Рекламной игры:

1. Смартфон
2. Ноутбук
3. Холодильник
4. Телевизор
5. Автомобиль

1. Организатор

Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «Пиар квадрат», УНП 191682518, зарегистрированное Решением Минского городского исполнительного комитета от 7 июля 2011 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №191682518 (далее – Организатор). Местонахождение Организатора: 220004, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Амураторская, д. 4Б, пом. 20.

Заинтересованным лицом является Совместное общество с ограниченной ответственностью «Ингман мороженое», зарегистрированное 29 апреля 2009 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №490419896; юридический адрес: 246028, Республика Беларусь, г. Гомель, ул. Университетская, д. 3, УНП 490419896 (далее – Заинтересованное лицо).

2. Участники

К участию в Рекламной игре приглашаются все граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие в Республике Беларусь, а также иностранные граждане и лица без гражданства, имеющие вид на жительство на территории Республики Беларусь и постоянно проживающие в Республике Беларусь.

В Рекламной игре не имеют права участвовать граждане, привлеченные на основании гражданско-правовых договоров для обслуживания Рекламной игры в любой форме, а также члены семей таких граждан.

3. Название Рекламной игры: «1-й "А". Любовь с первого класса».

4. Территория проведения Рекламной игры: Республика Беларусь.

5. Срок начала Рекламной игры: 1 апреля 2014 г.

6. Срок окончания Рекламной игры: 15 сентября 2014 г.

7. Наименование товаров, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра:

товары, выпускаемые под товарным знаком «1-й "А"», а именно:

● мороженое пломбир с ароматом ванилина в какаосодержащей глазури, эскимо «1-й "А"», 70 граммов;

● мороженое пломбир со вкусом фундука в какао-молочной глазури с фундуком, эскимо «1-й "А"», 70 граммов;

● мороженое пломбир с ароматом ванилина на палочке «1-й "А"», 70 граммов;

● мороженое пломбир шоколадный в вафельном стаканчике «1-й "А"», 80 граммов;

● мороженое пломбир с ароматом ванилина с сиропом крем-брюле в вафельном стаканчике «1-й "А"», 80 граммов;

● мороженое пломбир с ароматом ванилина в вафельном стаканчике «1-й "А"», 80 граммов.

В рекламной игре участвует весь товар, указанный в п. 7 настоящих Правил (далее Игровой продукт), со специальной упаковкой (далее – Упаковка), имеющий на лицевой стороне Упаковки информацию о Рекламной игре «1-й "А". Любовь с первого класса».

8. Призовой фонд Рекламной игры

Призовой фонд Рекламной игры формируется за счет денежных средств Заинтересованного лица в размере **501 518 816** (пятьсот один миллион пятьсот восемнадцать тысяч восемьсот шестнадцать) белорусских рублей. Призовой фонд рекламной игры включает следующие призы:

№	Вид приза	Кол-во, шт.	Цена, бел. руб.	Общая стоимость с НДС, бел. руб.
1.	Автомобиль «КИА РИО»: тип кузова: четырехдверный седан, тип привода: привод на передние колеса, двигатель: объем 1,4 литра, бензин, 4 цилиндра в ряд, 16 клапанов, 107 л.с., КПП: пятиступенчатая механическая коробка передач, год выпуска: 2014, цвет автомобиля: серебристый металлик, цвет салона: черный (SATURN BLACK)	2	148 998 285	297 996 570
	и денежное вознаграждение в размере 20 317 948 белорусских рублей	2	20 317 948	40 635 896
2.	Сотовый телефон GSM SAMSUNG, GT-i8190,белый, РОССИЯ	10	2 685 000	26 850 000
	и денежное вознаграждение в размере 366 136 белорусских рублей	10	366 136	3 661 360
3.	Сотовый телефон SAMSUNG i8190 Galaxy S III mini TA, серый, РФ	9	2 685 000	24 165 000
	и денежное вознаграждение в размере 366 136 белорусских рублей	9	366 136	3 295 224
4.	Сотовый телефон GSM SAMSUNG GT -i8190, металл, синий, РФ	1	2 685 000	2 685 000
	и денежное вознаграждение в размере 366 136 белорусских рублей	1	366 136	366 136
5.	Телевизор ЖК SAMSUNG UE32F4000AWXRU, РФ	5	3 400 000	17 000 000
	и денежное вознаграждение в размере 463 636 белорусских рублей	5	463 636	2 318 180
6.	Холодильник Samsung RB28FEJMDSA/RS, РФ	5	6 072 000	30 360 000
	и денежное вознаграждение в размере 828 000 белорусских рублей	5	828 000	4 140 000
7.	Мобильный ПК Acer Notebook Aspire E1-530G-21174G75Mnkk 15.6» HD LED, Intel® Pentium® 2117U, DDR3 4GB, 750GB HDD, GeForce GT 720M 1 GB VRAM, DVD SM, WiFi, BT, Linux, 2,4 kg, black,NX.MEUEU.005, РФ	10	4 228 000	42 280 000
	и денежное вознаграждение в размере 576 545 белорусских рублей	10	576 545	5 765 450
	ИТОГО	**84**		**501 518 816**

9. Порядок участия в Рекламной игре и получения призов:

9.1. Условия участия в Рекламной игре:

Для участия в Рекламной игре необходимо в период с 1 апреля по 31 июля 2014 г.:

● Купить Игровой продукт;

● Найти на внутренней стороне Упаковки Игровую комбинацию из трех цифр;

игровая комбинация является выигрышной при условии наличия в ней трех одинаковых цифр, соответствующих категории призов:

1) смартфон – 111;
2) ноутбук – 222;
3) холодильник – 333;
4) телевизор – 444;
5) автомобиль – 555.

Если на внутренней части Упаковки размещено менее 3 одинаковых цифр, соответствующих категорий призов, то участник может собрать выигрышную Игровую комбинацию путем добавления недостающих цифр в Игровую комбинацию из второй Упаковки. Собрать выигрышную Игровую комбинацию можно не более чем из двух Упаковок.

Пример выигрышной комбинации:

1-й пример:

Участник Рекламной игры приобрел Игровой продукт, обнаружил на внутренней части упаковки игровую комбинацию «111» – это означает, что комбинация выигрышная и соответствует категории приза – Смартфон.

2-ой пример:

Участник Рекламной игры приобрел Игровой продукт, обнаружил на внутренней части упаковки одну из игровых комбинаций, например: «118»,«922», «123» – это означает, что комбинация не выигрышная, но Участник может дополнить ее недостающим количеством цифр «1» или «2» из игровых комбинаций, например: «156», «824», «212», во второй упаковке приобретенного Игрового продукта, чтобы общее количество одинаковых цифр «1» или «2» было не менее трех и соответствовало одной из выигрышных игровых комбинаций («111» или «222», Смартфон или Ноутбук соответственно), аналогично с другими цифровыми комбинациями.

Отправить по почте на адрес: 220004, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Амураторская, д. 4Б, пом. 20 одну или две Упаковки содержащие в выигрышную Игровую комбинацию, и логотипом продукта «1-й "А"». В письме также должна содержаться следующая информация об Участнике: фамилия, имя, отчество (при его наличии), почтовый адрес Участника: почтовый индекс (желательно), область (желательно), район (желательно), населенный пункт, улица, дом, корпус (при наличии), номер квартиры (при наличии), а также адрес электронной почты (желательно) и номер мобильного телефона (желательно) Участника.

9.2. К участию в Рекламной игре не принимаются:

письма, отправленные Участником ранее 1 апреля 2014 г. и после 31 июля 2014 г. по штемпелю отправления;

письма, полученные после 3 августа 2014 г. по штемпелю получения;

письма, присланные по почте не с территории Республики Беларусь. Пункты отправления определяются по почтовому штемпелю отправления на конверте;

письма, заполненные неразборчиво либо неполно в соответствии с п. 9.1 настоящих Правил;

письма, содержащие неподлинные игровые Упаковки от Игровых продуктов (в случае сомнений в подлинности проводится оценка их подлинности Комиссией по проведению Рекламной игры);

письма, содержащие Игровые комбинации на Упаковках от Игровых продуктов, в результате механических повреждений которых невозможно определить информацию об Игровых комбинациях или логотип продукта «1-й "А"».

9.3. Розыгрыш Призового фонда:

9.3.1.Розыгрыш призового фонда проводится по адресу: Республика Беларусь, Минская область, Минский район, г. Минск, ул. Амураторская, 4Б, офис 20.

Время и даты проведения розыгрышей призового фонда:

№	Участвуют все Письма, полученные в период (по почтовому штемпелю)	Дата и время розыгрыша	Порядок розыгрыша Призов
1	01.04.2014 – 18.04.2014 включительно	20.04.2014 в 11.00	1. Смартфон 2. Ноутбук 3. Холодильник 4. Телевизор 5. Автомобиль
2	19.04.2014 – 02.05.2014 включительно	04.05.2014 в 11.00	
3	03.05.2014 – 16.05.2014 включительно	19.05.2014 в 11.00	
4	17.05.2014 – 30.05.2014 включительно	02.06.2014 в 11.00	
5	31.05.2014 – 13.06.2014 включительно	16.06.2014 в 11.00	
6	14.06.2014 – 27.06.2014 включительно	30.06.2014 в 11.00	
7	28.06.2014 – 11.07.2014 включительно	14.07.2014 в 11.00	
8	12.07.2014 – 25.07.2014 включительно	28.07.2014 в 11.00	
9	26.07.2014 – 03.08.2014 включительно	04.08.2014 в 11.00	
10	01.04.2014 – 03.08.2014 за исключением писем Победителей предыдущих розыгрышей	14.08.2014 в 11.00	Нераспределенный призовой фонд

9.3.2. Участниками Розыгрышей призового фонда становятся только те Участники, кто первым выполнил условия, предусмотренные настоящими Правилами.

При Розыгрыше призового фонда ведется учет даты получения писем с выигрышными игровыми комбинациями на адрес Организатора в соответствии с почтовым штемпелем получения.

В каждом Розыгрыше определяются Победители среди первых приславших выигрышные Игровые комбинации по каждой категории призов до тех пор, пока не будут разыгран весь Призовой фонд.

Призы первой категории (смартфон)

Первые 20 (двадцать) Участников, приславшие выигрышную Игровую комбинацию на одной или двух Упаковках, соответствующих 1-й категории приза (смартфон), и выполнившие условия Рекламной игры п. 2 и 9.1, могут получить приз первой категории в последовательности, указанной в п.8 настоящих Правил.

Призы второй категории (ноутбук)

Первые 10 (десять) Участников, приславшие выигрышную Игровую комбинацию на одной или двух Упаковках, соответствующих 2-й категории приза (ноутбук), и выполнившие условия Рекламной игры п. 2 и 9.1, могут получить приз второй категории.

Призы третьей категории (холодильник)

Первые 5 (пять) Участников, приславшие выигрышную Игровую комбинацию на одной или двух Упаковках, соответствующих 3-й категории приза (холодильник), и выполнившие условия Рекламной игры п. 2 и 9.1, могут получить приз третьей категории.

Призы четвертой категории (телевизор)

Первые 5 (пять) Участников, приславшие выигрышную Игровую комбинацию на одной или двух Упаковках, соответствующих 4-й категории приза (телевизор) и выполнившие условия Рекламной игры п. 2 и 9.1, могут получить приз четвертой категории.

Призы пятой категории (автомобиль)

Первые 2 (два) Участника, приславшие выигрышную Игровую комбинацию на одной или двух Упаковках, соответствующих 5-й категории приза (автомобиль), и выполнившие условия Рекламной игры п. 2 и 9.1, могут получить приз пятой категории.

В случае если на день Розыгрыша Призового фонда количество призов одной из категорий меньше чем присланных писем с выигрышными игровыми комбинациями по соответствующей категории призов, то Победители в данной категории призов определяются случайным образом с помощью лототрона и в присутствии Комиссии.

9.3.3. В случае если за период с 1 апреля 2014 г. по 4 августа 2014 г. включительно не был проведен Розыгрыш призового фонда в полном объеме (далее Нераспределенный призовой фонд), по причине отсутствия присланных писем с выигрышными Игровыми комбинациями по какой-либо из категорий призов и удовлетворяющих условиям настоящих Правил, Организатор проводится Розыгрыш Нераспределенного призового фонда по следующей механике:

● Для Розыгрыша Нераспределенного призового фонда принимаются все присланные письма за период с 1 апреля 2014 г. по 4 августа 2014 г. включительно с любыми выигрышными игровыми комбинациями (за исключением писем Победителей предыдущих Розыгрышей) и соответствующие условиям п .9.1;

● Победители в каждой категории призов (если таковые остались после основного Розыгрыша), начиная с первой, определяются случайным образом с помощью лототрона и в присутствии Комиссии.

9.4. Порядок уведомления победителей о результатах розыгрыша, порядок получения выигрыша

Победители Рекламной игры извещаются о выигрыше заказным письмом с извещением, высланным Организатором в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения каждого Розыгрыша на адрес, указанный Победителем в письме с присланной выигрышной Игровой комбинацией.

9.4.1. Победитель, определенный с 20 апреля 2014 г. по 4 августа 2014 г. должен до 11 августа 2014 г. связаться с организатором Рекламной игры по телефону горячей линии: (+375 17) 239-06-56 и согласовать дату и время получения приза (не позднее 13 августа 2014 г.).

В случае если Победитель Рекламной игры, определенный с 20 апреля 2014 г. по 4 августа 2014 г. не связался с Организаторами Рекламной игры для получения приза в установленные сроки, не забрал приз в установленные Правилами сроки, официально отказался от Приза, такой Приз разыгрывается Организатором Рекламной игры 14 августа 2014 г.

Победители, определенные 14 августа 2014 г., должны не позднее 20 августа 2014 г. связаться с Организатором Рекламной игры по телефону горячей линии: (+375 17) 239-06-56 и согласовать дату и время получения приза (не позднее 25 августа 2014 г.).

9.4.2. В соответствии с требованиями Особенной части Налогового кодекса Республики Беларусь при выдаче Призов Организатор удерживает и перечисляет подоходный налог с суммы Приза в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

Победители Рекламной игры, выигравшие Приз, обязуются предоставить Организатору следующие личные данные при получении приза: а) ксерокопию страницы 25, страниц 31-33 паспорта – для граждан Республики Беларусь; б) ксерокопию страницы 3, страниц 15-17 вида на жительство – для лиц, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь.

● Призы считаются переданными победителю с момента передачи и подписания акта выдачи призов.

Призы 1-4-й категорий (смартфон, ноутбук, холодильник, телевизор) можно будет получить по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, Амураторская, 4Б, пом. 20.

● Приз 5-й категории (автомобиль) можно будет получить по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Лещинского, д. 4, к. 349.

● В случае если победителем становится лицо, признанное недееспособным или ограниченно дееспособным, право получения приза переходит к его законным представителям при предъявлении подтверждающих полномочия последних документов.

● В случае если победителем является несовершеннолетний, то при получении приза вместе с Победителем должны присутствовать его законные представители (родители, усыновители, опекуны, попечители) со своим паспортом (видом на жительство, удостоверением беженца) и свидетельством о рождении либо паспортом несовершеннолетнего.

● В случае если Победитель не может получить приз лично, Приз может получить его доверенное лицо по предъявлении своего паспорта (вида на жительство, удостоверения беженца) и доверенности от Победителя, заверенной нотариально.

● Целостность и функциональная пригодность приза должна проверяться участниками непосредственно при его получении. Организаторы не несут ответственности за любые повреждения приза, возникшие после передачи последнего Участнику.

10. Иное

Участники Рекламной игры, претендующие на получение призов, обязуются заполнить и подписать все необходимые документы, предоставляемые Организатором Рекламной игры для получения призов.

В Рекламной игре можно принимать участие неограниченное количество раз при условии покупки каждый раз Игрового продукта «1-й "А"», участвующего в Рекламной игре, и выполнения Правил Рекламной игры.

Организатор не несет ответственности за задержку отсылки (доставки) писем по вине третьих лиц. Организатор не несет ответственности за достоверность сведений, указанных в письмах Участниками.

Организатор имеет право снять копию с паспорта Победителей Рекламной игры.

11. Регламент работы комиссии

Для контроля за соблюдением официальных правил Рекламной игры, утверждения результатов, подведения итогов по результатам проведения Рекламной игры, рассмотрения спорных случаев, принятия решений по устным и письменным жалобам и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной игры, Организатор создает комиссию в следующем составе:

<u>Председатель комиссии</u> Максим Анатольевич Журович (с его согласия), менеджер по маркетингу СООО «Ингман мороженое»;

<u>Члены комиссии:</u>

Малышко Галина Геннадьевна, маркетолог ООО «Пиар Квадрат»;

Татьяна Владимировна Алексеенко, индивидуальный предприниматель;

Елена Николаевна Живоглод, специалист по маркетингу ООО «Пиар Квадрат»;

Прудников Александр Васильевич, управляющий ООО «Пиар квадрат», индивидуальный предприниматель.

12. Особые условия Рекламной игры

● Ответственность Организатора по выдаче призов ограничена исключительно вышеуказанным количеством и видами этих призов.

● Участникам Рекламной игры не может быть выплачен денежный эквивалент стоимости призов.

● Организатор оставляет за собой право произвести экспертизу Упаковок, предъявленных потенциальными Победителями Рекламной игры, для определения их подлинности.

● Упаковки, отправленные в адрес Заинтересованного лица по почте, не обмениваются на призы и не возвращаются Отправителям.

● Факт участия в Рекламной игре означает ознакомление и полное согласие участников с настоящими Правилами Рекламной игры.

● Факт участия в Рекламной игре означает, что ее участники соглашаются с тем, что их имена, фамилии, фотографии, видео-, аудио- и иные материалы о них могут быть использованы Организатором в любых рекламных и(или) информационных материалах, связанных с проведением Рекламной игры, без уплаты какого-либо вознаграждения участникам.

● Организатор не несет ответственности за качество и оперативность работы почтовой службы.

● Организатор не несет ответственности за невозможность связаться с Участником в случае недостоверной информации, предоставленной Участником.

● Организатор не несет ответственности за достоверность информации, предоставленной участником Рекламной игры.

● Споры между Организатором и участниками Рекламной игры рассматриваются в судебном порядке согласно законодательству Республики Беларусь.

● Все возможные претензии участников Рекламной игры в отношении организации и условий передачи призов должны быть адресованы непосредственно Организатору по адресу: 220004, г. Минск, ул. Амураторская, дом 4Б, пом. 20.

● Официальные правила Рекламной игры будут опубликованы в газете «Звязда» до начала Рекламной игры.

● Результаты Рекламной игры будут опубликованы в газете «Звязда» не позднее 15 сентября 2014 г.

● По вопросам участия в Рекламной игре следует обращаться по телефону: (+375 17) 239-06-56 с 9:00 до 18:00 в рабочие дни с 1 апреля по 15 сентября 2014 г.

Свидетельство №2310 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 27.02.2014 г.
Министерством торговли Республики Беларусь.

ЧЫРВОНКА
ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

27 САКАВІКА 2014 г.
ЧАЦВЕР
№ 6 (15741)

Выдаецца з 21 красавіка 1921 года

Імёны

Таццяна ГАРОШКА: «Я ДЫРЫЖЫРАВАЛА ДРЭВАМІ...»

Надзея Падрэз *(злева)* і Таццяна Гарошка.

Музыку яна любіла з дзяцінства. Таццяна хоць і атрымала адукацыю па спецыяльнасці «дырыжыраванне», але шляхам класічнага музыканта не пайшла. Стварыла свой гурт «Tanin Jazz», у якім спалучае музыку розных жанраў. Варта зазначыць, што піша дзяўчына не толькі для сябе, але і для іншых артыстаў. Аранжыроўкі, саўндтрэкі да расійскіх фільмаў... Пра ўплыў музыкі на творцу і невыпадковыя сустрэчы ў сваім жыцці Таццяна Гарошка расказала нашаму выданню.

— Мы цяпер перажываем вельмі цікавы перыяд у творчасці. Паступова змяняецца канцэпцыя музычнага матэрыялу. Мы імкнёмся да якаснага гуку ў клубных залах. Ёсць заданне стварыць новы прадукт, а для гэтага патрабуюцца спецыяльныя ўмовы. У нас за плячыма багата фестывальных і канцэртных выступленняў. Хочацца, каб працяг быў цікавым, без паўтораў. Я даўно саспела зрабіць альбом на беларускай мове. Новая праграма будзе адрозніваца па стылі…

Мне часта шчасціла з аднадумцамі, вось і цяпер праект нібы сам прыцягвае натхнёных таленавітых людзей, здольных не толькі прапаноўваць свае ідэі, але і слухаць адзін аднаго. Супрацоўніцтва з Надзеяй Падрэз якраз прыклад сінтэзу, калі музыка і тэкст яднаюцца так, што ўзнікае адзінства вобраза, агульны сэнс таго, што кожная з нас хоча сказаць. А адзіны настрой — рэч вельмі важная.

— Што будзе адлюстроўваць новы матэрыял?

Таццяна: З цягам часу я адчуваю сябе больш ураўнаважанай і дараслай, з'яўляюцца новыя мэты, змяняюцца запатрабаванні. Веру, што ўсё невыпадкова, і цяпер у нас можа атрымацца добрая праца. У бліжэйшы час выпусцім тры новыя сінглы. Я ніколі не адчувала сябе такой упэўненай у творчасці. Мабыць, адбіваецца вопыт запісу альбомаў ці пройдзены шлях з мноствам музычных эксперыментаў. Сёння мне спяваць камфортна. Падаецца, усё ідзе так, як мае быць.

(Заканчэнне на 8-й стар. «ЧЗ».)

Роднае — моднае!

«КАНВА» ШКОЛЬНАГА БІЗНЕСУ,

або Што зашыфравана ў арнаменце на ручніку?

Вышываны сувенір, зроблены ў аграгарадку Петкавічы Дзяржынскага раёна, ёсць ужо нават у Арменіі. Амаль два гады таму ў мясцовай школе стварылі бізнес-кампанію па вырабе рэчаў, аздобленых традыцыйным беларускім арнаментам, і цяпер справа, што трымаецца на дзвюх настаўніцах і дванаццаці вучаніцах, прыносіць навучальнай установе даход. Ці лёгка старадаўняму рамяству «пасябравацаь» з сучаснасцю, як навучыць школьнікаў быць «на ты» з падаткамі і для чаго падлеткам варта ведаць і ўмець тое, чаго не памятаюць і некаторыя бабулі, карэспандэнтам «Чырвонкі» пашчасціла распавесці ў Петкавічах.

— Гэта хлебасольны, вясельны ручнік. На ім я вышыла сімвалы сям'і, урадлівасці, багацця,— гаворыць **вучаніца Петкавіцкай сярэдняй школы Дзіяна ХРАЛОВІЧ** пра адну са сваіх работ.

Старадаўняя беларуская вышыўка пад назвай «набор», якой удзельнікі бізнес-кампаніі аздобілі ручнікі, сурвэткі і іншыя рэчы,— гэта ўнікальнае рамяство. Вышываныя сувеніры ад юных майстрых — не проста прыгожыя, а яшчэ і з сэнсам. Дзяўчаткі вышываюць так, як гэта рабілі даўней, зашыфроўваючы ў арнаменце на ручніку пажаданні шчасця і дабрабыту. Напрыклад, ромб абазначае засеянае поле, гэта сімвал багацця, а «сняжынка» — сімвал сям'і, маленькія ромбікі-«зярняткі» абазначаюць дзяцей. Ручнік нібы гаворыць таму, каму яго дорыць: хай ваша сям'я жыве ў дастатку і малых паболей нараджаецца.

На стварэнне такога сувеніра Дзіяне патрабуецца каля месяца. Школьніца, дарэчы, толькі вышываннем ручнікоў не абмяжоўваецца. Дзяўчына зрабіла яшчэ і вясельны набор у беларускім стылі. У яго ўваходзяць ручнік, падушачка для пярсцёнкаў, скрынка для падораных грошай, фотаальбом, канверты для падарункаў для гасцей і банбаньеркі.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Фірмовыя сувеніры мясцовай бізнес-кампаніі — закладкі-абярэгі.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Ідэі маладых

«ВУЧОНЫ — ГЭТА І МАРКЕТОЛАГ, І МЕНЕДЖАР, І РЭКЛАМШЧЫК»

Прафесія вучонага за апошнія гады, здаецца, страціла былую прывабнасць, і цяпер не часта можна пачуць ад моладзі пра жаданне стаць даследчыкам. Тым не менш і сёння знаходзяцца людзі, гатовыя прысвяціць навуцы сваё жыццё. Мы пагутарылі з маладым вучоным, стыпендыятам Прэзідэнцкага фонду па падтрымцы таленавітай моладзі Алегам ІВАНОВЫМ, навуковым супрацоўнікам Інстытута эксперыментальнай батанікі Нацыянальнай акадэміі навук.

Фота Надзеі БУЖАН.

— Спадар Алег, раскажыце, як вы зацікавіліся навукай і чаму выбралі менавіта батаніку?

— Ёсць такі збіты выраз: «Навука — гэта задавальненне ўласнай дапытлівасці за кошт дзяржавы». Ён вельмі ўмоўны, але адначасова і трапны. Калі ў чалавека прысутнічае «жылка» цікаўнасці, то яму апрыёры будзе падабацца нейкая даследчыцкая, навуковая дзейнасць. Усё залежыць толькі ад таго, у якіх умовах гэтая цікаўнасць будзе расці.

Мае бацькі цікавасць свайго сына да прыроды актыўна падтрымлівалі: першую кніжку па біялогіі падарылі яшчэ ў пяцігадовым узросце. Зразумела, што ў гэты час дзеці звычайна цікавяцца больш простымі рэчамі. Я любіў шукаць усялякіх жучкоў, павучкоў, назіраць за імі. Ужо ў школе ў мяне склаліся вельмі добрыя стасункі з выкладчыцай біялогіі Аленай Дзмітрыеўнай Шкут. Яна дазваляла заходзіць у лабаранцкую, а пасля школы нават падарыла мікраскоп. Я аднолькава цікавіўся як біялогіяй, так і хіміяй, а скончылася ўсё тым, што стаў біяхімікам *(смяецца)*.

Пасля школы ўсе раілі паступаць на біяфак БДУ, але я выбраў для сябе педагагічны ўніверсітэт. З трэцяга курса пачаў займацца даследчыцкай работай у галіне эндакрыналогіі. На пятым курсе адзін з выкладчыкаў прапанаваў мне прыйсці сюды, у Інстытут эксперыментальнай батанікі. Я доўга думаў, бо на ўніверсітэцкім узроўні батаніка мне не зусім падабалася, але ў выніку паступіў у аспірантуру пры інстытуце. Мне прапанавалі месца ў лабараторыі, якая вывучае біяхімічныя якасці і ўласцівасці асобных раслін, і ў некаторай ступені мае, скажам так, скіраванасць на медыцыну. Гэтай працай я зараз і займаюся.

— Фінансавы складнік працы не расхаладжвае?

— Тут усё, як і ў любым іншым месцы: як працуеш — так зарабляеш. Іншая справа, што бюджэтнае фінансаванне змяншаецца і цяпер складае прыблізна 25 працэнтаў ад агульнага аб'ёму. Усё астатняе інстытут зарабляе сам. Камерцыйнымі распрацоўкамі, грантамі (у тым ліку і бюджэтнымі) і іншымі падобнымі рэчамі. Калі ты на працягу года пабегаеш, пашукаеш сабе праекты і распрацуеш іх, то можна атрымаць вельмі добрыя грошы.

— Але бегаць і шукаць гранты — занятак, далёкі ад навукі…

— Безумоўна. Справа ў тым, што вучонаму цяпер мала быць толькі вучоным. Трэба адначасова быць і маркетолагам, і менеджарам, і рэкламшчыкам для самога сябе. Калі ты падаеш нейкі праект на разгляд, то павінен максімальна адаптаваць яго для публікі, каб людзі зразумелі, пра што ідзе размова. Дрэнна, што навукоўцам даводзіцца займацца такой працай, але іншага шляху няма.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена
27 03 2014 г.

У новым фармаце

МАЛАДЗЁЖНАЕ TV: А ВЫ ЯШЧЭ НЕ З НАМІ?

«Студэнтаў адсюль не выгнаць», — смяюцца супрацоўнікі маладзёжнай тэлестудыі БДУІР. Стаць аўтарам роліка, кліпа ці тэлеперадачы можа кожны — таму і ахвотных процьма. Маладзёжнае тэлебачанне БДУІР становіцца заканадаўцам студэнцкай творчасці — пра гэта сведчаць прэміі за лепшыя відэаролікі, актыўныя абмеркаванні на інтэрнэт-форумах, спробы іншых ВНУ «паўтарыць» творы «тэхнікаў». Дык што гэта — хваля аматарскай самадзейнасці ці сур'ёзныя творчыя пошукі студэнтаў? Праверым на справе.

Карэспандэнт Алена Сакалоўская.

Перайманне — лепшы піяр

Пра тэлевізіёншчыкаў з БДУІР ведаюць не толькі ў сценах роднай альма-матар: сюжэты студэнтаў маюць доўгія «хвасты» з каментарыяў на форумах. Колькасць праглядаў на інтэрнэт-канале розная — ад сотні да некалькіх тысяч. На словах Алены Сакалоўскай, прэс-сакратара БДУІР, лічбы даюць магчымасць высветліць — што цікава гледачам, а што не. «Мы цудоўна разумеем свае хібы і недапрацоўкі, але стараемся адпавядаць узроўню сапраўднага СМІ, — кажа Алена. — Нашы журналісты, аператары, мантажоры — звычайныя студэнты, якія вучацца на ўласным вопыце. Спецыяльнай адукацыі ў іх няма».

Студэнцкае тэлебачанне БДУІР шмат у каго на слыху — людзі гавораць, абмяркоўваць, крытыкуюць. «Нас заўважаюць і нават раўняюцца на нас, — адзначае Вячаслаў Праташчык, адказны за фота і аптымізацыю тэлепрацэсу. — Асабліва калі наш канал «выбухнуў» навагоднім кліпам (ён, дарэчы, сабраў больш за 6 тысяч праглядаў!). Пачаліся спробы перайманні, напрыклад, у БДПУ зрабілі відэаролік «Адказ БДУІР». Мы такога не чакалі! Затое даведаліся пра калег, бо сувязяў з іншымі студэнцкімі студыямі амаль не падтрымліваем. Выключэнне складае толькі тэлецэнтр БДУ, з якім наладжана супрацоўніцтва. Калі нам патрэбна абсталяванне, яны заўжды працягваюць руку дапамогі. Мы, у сваю чаргу, таксама з радасцю выручаем калег». Атрымліваецца, што БДУІР дыктуе сваю моду на студэнцкае тэлебачанне. Але не будзем ідэалізаваць студэнцкую студыю — маладой камандзе ёсць куды рухацца і над чым працаваць.

Было б дзе развярнуцца!

Гэта сёння ва ўсіх карпусах БДУІР вісяць «плазмы». А пачыналася студэнцкае тэлебачанне... з відэамагнітафона, камеры і групкі энтузіястаў.

Наш канал «выбухнуў» навагоднім кліпам (ён, дарэчы, сабраў больш за 6 тысяч праглядаў!). Пачаліся спробы перайманні, напрыклад, у БДПУ зрабілі відэаролік «Адказ БДУІР».

— Студэнцкая відэастудыя БДУІР адлічвае сваю гісторыю з 2001 года, калі нарадзілася першая віншавальная праграма, — распавядае Максім Максак, «старажыл» відэастудыі і па сумяшчальніцтве кіруючы інжынер. — Хлопцы шукалі аператара, а я яшчэ ў школе быў з відэакамерай на «кароткай назе». Так і пачалося. Відэамагнітафоны, пасля — першая відэастанцыя для мантажу, пульт, мікрафоны, фотаапараты. Цяпер відэастудыя БДУІР — гэта цэлае падраздзяленне прэс-службы ўніверсітэта. Поле дзейнасці — жыццё навучальнай установы ў поўным аб'ёме: ад уручэння медаля лепшаму студэнту да рэспубліканскіх спаборніцтваў. Зараз у студыі тры напрамкі — гэта відэа, фота і мультымедыя. Калі ёсць патрэба зрабіць прома-матэрыялы для ўніверсітэта, каманда робіць і прэзентацыі, і фотакалажы.

Пяць гадоў таму Вячаслаў Праташчык прыйшоў на студыю інжынерам па размеркаванні. За гэты час малады спецыяліст пасябраваў з фотакамерай, але цяпер перадаў фотасправу ў рукі маладых — няхай практыкуюцца. «Я займаюся тэхнічнай аптымізацыяй працэсу, што тут адбываецца, — распавядае пра сваю работу Вячаслаў. — Усім — і выкладчыкам, і студэнтам — патрэбен доступ да нашай інфармацыі. У маіх планах — стварэнне адзінага медыяцэнтра, дзе будуць захоўвацца ўсе матэрыялы: і фота, і відэа. З апошніх дасягненняў варта ўзгадаць цэнтралізаванае кіраванне сеткай. Цяпер не трэба бегаць у іншы корпус, каб падключыць вяшчанне — усё робіцца тут, у студыі».

Крок за крокам тэхнічныя пытанні вырашаюцца. Аднак памяшканні тэлестудыі ўжо загрувашчаны тэхнікай — разярнуцца ўсёй камандзе, ды яшчэ і з абсталяваннем, вельмі складана. «Каб рухацца далей, патрабуецца больш месца, — уздыхае Вячаслаў. — Калі я прыйшоў на студыю, у гэтым пакоі стаяў толькі стол. А цяпер ёсць камп'ютары, мікрафоны, а для карэспандэнта месца няма». Відэастудыя расце як на дражджах!

У лабараторыі мантажу гаспадарыць Вячаслаў Праташчык.

Навіны — прадукт лёгкі

З прыходам на студэнцкае тэлебачанне мінулай восенню журналісткі Алены Сакалоўскай на «СтудTV» пачаліся вялікія перамены. Адказная за творчую частку праекта, яна вырашыла перайграць усё па-іншаму. Праўду кажучы, што новая мятла па-новаму мяце. «Мне захацелася паказаць, што «тэхнары» нічым не горшыя за журналістаў, — запэўнівае Алена. — Першая «рэформа» закранула самае дарагое — канцэпцыю: студэнцкае тэлебачанне стала маладзёжным. Хіба гэта не адно і тое ж? Алена прызнаецца: «Хочацца, каб не толькі студэнты адчувалі сябе часткай нашага тэлебачання. Ёсць яшчэ і аспіранты, і магістранты, маладыя выкладчыкі, з якімі мы цяпер актыўна супрацоўнічаем — задзейнічаем у роліках і арыентуемся як на аўдыторыю гледачоў».

Максім Максак вучыць студэнта Івана Андрушкевіча аператарскаму майстэрству.

Фотаздымкі Надзеі БУЖАН.

Другая рэформа прыйшлася па фармаце выпускаў — каманда зрабіла стаўку на кароткія інфармацыйныя жанры: ролікі, кліпы. Доўгія інфармацыйныя выпускі навін канулі ў Лету нездарма: каму хочацца праглядаць падзеі мінулых тыдняў?

«Цяпер мы сталі больш аператыўнымі, — не без радасці заўважае Максім Максак. — Учарашняя падзея транслюецца ўжо сёння альбо заўтра. А раней працэс складання перадачы зацягваўся да месяца: кожны тыдзень запісвалася некалькі сюжэтаў, затым гэтыя кавалачкі склейваліся ў адзін вялікі выпуск».

Новаўвядзенні, безумоўна, маюць плён: сюжэты, размешчаныя на ююбаўскім канале, маюць даволі шмат праглядаў, а таксама на сайце БДУІР. Значыць, зваротная сувязь знойдзена! «Мы хочам быць роўнымі з іншымі СМІ, не жадаем адставаць. Увесь час шукаем што дапрацаваць, зрабіць больш якасна. Адным словам, расцём», — прызнаецца Алена Сакалоўская.

Сціплым тут не месца!

Студэнтаў хлебам не кармі — дай папрацаваць на студыі. Тым не менш — нягледзячы на тое, што студэнтаў тут прымаюць, чакаюць, даюць магчымасць заняцца справай — ідзе адбор.

«Я прыходжу да высновы, што мне патрэбны толькі лепшыя, моцныя, самыя творчыя, — дзеліцца думкамі Алена Сакалоўская. — Мы, у сваю чаргу, гатовыя аддаваць сябе, ахвяраваць сваім часам, каб навучыць таму, што ўмеем самі».

«Сапраўды, студэнтаў прыходзіць вельмі шмат, — дадае Вячаслаў. — Але застаюцца працаваць некалькі чалавек. Бывае, прыходзіць юнак і кажа: «Хачу здымаць». А калі адправіш яго на «заданне», нічога не атрымліваецца... Альбо студэнты проста лянуюцца. Затое тыя, што застаюцца — людзі «ідэйныя».

Адным з такіх «ідэйных» з'яўляецца другакурснік Іван Андрушкевіч. Хлопец адкрыў для сябе свет тэлебачання выпадкова. «Убачыў рэкламныя банеры відэастудыі, маляў, патрабуюцца аператары, карэспандэнты. Прыйшоў, спадабалася — і я застаўся тут, у цудоўнай камандзе прафесіяналаў. Мае аднакурснікі падпрацоўваюць, а для мяне магчымасць творчага росту важнейшая за грошы. Вучобе маё хобі не перашкаджае. Выкладчыкі, безумоўна, ведаюць, што я займаюся на відэастудыі, але глядзяць на такое бавленне часу з прыхільнасцю». Алена выдае сакрэт сціплага студэнта: Іван Андрушкевіч паспявае і падпрацоўваць, і вучыцца на «выдатна».

А для некаторых студэнтаў занятκі на ўніверсітэцкім тэлебачанні перараслі ў прафесію. Віталь Наркевіч, Віктар Шумскі — былыя актывісты студэнцкага тэлебачання — пайшлі працаваць на прафесіянальнае тэлебачанне. Сяргей Казловіч — студэнт чацвёртага курса, аднак ужо працуе відэаінжынерам на АНТ. Здавалася б, звычайнае захапленне...

«За нас усё скажуць нашы работы», — усміхаюцца супрацоўнікі маладзёжнага тэлебачання, і ім верыш. Цудоўна, калі ва ўніверсітэце разумеюць важнасць уласнай студыі... Поспеху і росту журналістам-аматарам з БДУІР!

Кацярына РАДЗЮК.

Акцыя

НА АДНОЙ МОВЕ

Акцыя «Беларусь — краіна міру і згоды» прайшла ў Гомельскім дзяржаўным універсітэце імя Францыска Скарыны. Як расказала другі сакратар Гомельскага абласнога камітэта БРСМ Таццяна Сельвіч, у Год гасціннасці мэтай мерапрыемства было нагадаць, што Беларусь — міралюбная краіна, у якой рады бачыць іншаземцаў у якасці студэнтаў.

На сустрэчу былі запрошаны замежныя студэнты, якія вучацца ва ўсіх ВНУ абласнога цэнтра — па 40 чалавек ад кожнай. Лідары грамадскіх аб'яднанняў, у прыватнасці, абласнога камітэта БРСМ і абласнога аддзялення Фонду Міру, расказалі пра асноўныя кірункі сваёй дзейнасці і запрасілі да дыялогу маладых людзей. Дарэчы, сёння ў ВНУ Гомельшчыны вучыцца больш за тысячу замежных грамадзян з дваццаці краін свету.

Прадстаўнікі ад кожнай ВНУ — студэнты з Нігерыі, Туркменістана, Індыі, Кітая, Таджыкістана, Японіі і іншых краін — прадставілі «візітныя карткі» сваёй дзяржавы і расказалі, чаму яны выбралі для атрымання адукацыі вышэйшыя навучальныя ўстановы Беларусі. Напрыклад, кітаянка Пань Хуанжань, якая вывучае мовы на філалагічным факультэце ўніверсітэта імя Скарыны, прызналася, што вельмі любіць нашу краіну. Яе выступленне было такім яскравым і эмацыянальным, што зала выбухнула апладысментамі. Акрамя таго, студэнты прадэманстравалі свае творчыя здольнасці ў танцах, вакале і ігры на народных інструментах.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Класныя навіны

Навуковыя веды можна будзе... памацаць

Першы ў Беларусі інтэрактыўны цэнтр навукі і тэхналогій адкрыецца ў наступным годзе ў Гродне. Напрыканцы 2013 года Гродзенская абласная навуковая бібліятэка і Публічная бібліятэка імя Марыі Канапніцкай у Сувалках распачалі рэалізацыю праекта «Мультыцэнтр».

90% праекта фінансуецца Еўрапейскім саюзам. Агульны кошт праекта складае 1118602,37 еўра.

У рамках праекта ў Гродне (Беларусь) і Сувалках (Польшча) будуць створаны мультымедыйныя вучэбныя цэнтры, абсталяваныя самымі сучаснымі электроннымі сродкамі. Адукацыйнымі праграмамі «Мультыцэнтра» змогуць скарыстацца ўсе ўзроставыя і сацыяльныя групы, у тым ліку людзі з фізічнымі і разумовымі недахопамі.

Тэматычныя заняткі, прысвечаныя розным галінам ведаў, будуць праходзіць з выкарыстаннем спецыяльных праграм і сучасных тэхналогій. Для прыкладу, з дапамогай электратэхнічных прыстасаванняў школьнікі змогуць зразумець дзеянне сонечнай, цеплавой і воднай энергіі. У раздзеле «мастацтва» ўсе ахвотныя змогуць даведацца пра сакрэты стварэння фільмаў і мультфільмаў. У мультыцэнтры будуць арганізаваны міні-студыя гуказапісу і інтэрактыўны цэнтр вывучэння замежных моў.

Надзея НІКАЛАЕВА.

АД РЭДАКЦЫІ

Гэтыя два артыкулы сышліся на паласе па волі выпадку. Нашы няштатныя аўтары — гімназістка Арына і студэнтка Ганна — ведаюць адна адну хіба толькі па публікацыях на старонках «Чырвонкі». Дзяўчаты паасобку і кожная па сваіх прычынах вырашылі ўзяцца за адну і тую ж тэму, якая іх «зачапіла» — прэстыж прафесіі настаўніка, стаўленне да гэтай працы ў грамадстве. Пачытаем, паразважаем разам з аўтарамі?..

Раз і назаўсёды

ЯНА ВУЧЫЛА ДЗЯЦЕЙ НЕ ТОЛЬКІ МАТЭМАТЫЦЫ

...Я сяджу ва ўтульным крэсле і п'ю каву. Побач са мной мая бабуля Зоя. З ёй можна пагаварыць пра ўсё на свеце, я ведаю, што яна заўсёды дасць добрую параду, ніколі мяне не папракне і не асудзіць. Яна — чалавек, якому я цалкам давяраю.

Сёння тэмай для гутаркі стаў выбар маёй будучай прафесіі. Дзясяты клас — якніяк, пара ўжо вызначацца. Па парадзе бацькоў і бабулі я выбрала клас з паглыбленым вывучэннем фізікі і матэматыкі. А як жа інакш? У бацькоў тэхнічная адукацыя, а бабуля — заслужаны педагог, усё жыццё адпрацавала настаўніцай матэматыкі.

Напэўна, цяжка быць выкладчыкам. Я заўсёды дзівілася іх проста неверагоднай цярплівасці і вытрымцы! Правяраючы на начах нашы сшыткі, устаючы раней, каб падрыхтавацца да ўроку, штораніцы яны, як па ўзмаху чароўнай палачкі, паўстаюць перад намі ў ідэальна адпрасаваных касцюмах і з усмешкай на твары. Шкада, што многія так часта недаацэньваюць іх працу. «Эх, а раней восЬ зусім іначай было», — распавядае бабуля.

А як гэта — іначай?

Запомніліся першая і трэцяя

Зоя Іванаўна Крыштафовіч нарадзілася ў вёсцы Копцевічы Чашніцкага раёна. Першыя веды атрымала ў невялікай сельскай школе (у класах было ўсяго па 6-8 вучняў). Дзяўчынцы адразу не спадабаліся ўрокі гісторыі і малявання, затое матэматыку, англійскую мову і фізкультуру чакала з нецярплівасцю.

Схільнасці да дакладных навук выявіліся адразу ж. У школьніцы заўсёды былі добрыя адзнакі па матэматыцы і фізіцы. Шмат у чым цікавасць да прадмета залежыць ад настаўніка, ад яго манеры выкладання і зацікаўленасці ў поспехах вучняў. У Зоі было некалькі настаўніц матэматыкі. Больш за ўсё ёй запомніліся першая і трэцяя. Першая — Ганна Фёдараўна Ражко, жанчына даволі строгая, якая не ставіла «пяцёрку», калі вучань не адказваў на пытанне павышанай складанасці. А трэцяя — Вера Паўлаўна Асюкевіч — разгледзела патэнцыял у сваёй вучаніцы, пры ёй Зоя пачала хадзіць у матэматычны гурток.

Калі ў старэйшых класах паўстала пытанне пра выбар прафесіі, сумненняў у Зоі не было. «Мы не ведалі ні пра якія інжынерныя прафесіі, — распавядае бабуля. — Бацькі хацелі, каб я стала доктаркай. Не сказаць, каб я тады вельмі марыла стаць настаўніцай... Усе дзеці гуляюць у «краму», «бальніцу», а мне заўсёды падабалася роля строгай выкладчыцы, ды і схільнасці да матэматыкі ў мяне былі». Вучыцца Зоі было няцяжка. Яна рабіла поспехі ў вучобе, і таму на 3 і 4 курсах атрымлівала павышаную стыпендыю. Вучоба вучобай, але ў студэнткі яшчэ заставаўся страх перад работай з дзецьмі. «Памятаю, усе хацелі пазбегнуць педагагічнай практыкі, таму пры наборы ў будатрад у піянерскі лагер нават быў конкурс», — смяецца бабуля.

Вось такія Пірагі...

Пасля заканчэння універсітэта маладую настаўніцу адправілі ў вёску Пірагі. Там ёй далі весці не толькі матэматыку, але і ўрокі чарчэння, якое яна ніколі не любіла. Для маладога спецыяліста гэта было нечакана і аказалася непасільнай ношай, таму, адпрацаваўшы два тыдні, Зоя звольнілася. Пасля гэтага было яшчэ некалькі школ, але даўжэй усяго (ні многа ні мала — 39 гадоў з 42-х агульнага стажу!) яна адпрацавала ў школе №1 горада Верхнядзвінска.

Настаўнік павінен быць цярплівым і ў той жа час настойлівым. І строгім, і добрым адначасова, але самае галоўнае — любіць дзяцей. У гэтай працы самае цяжкае — гэта калі дзеці цябе не разумеюць ці проста не жадаюць разумець.

Свой першы ўрок у новай якасці — настаўніцы матэматыкі — Зоя Іванаўна памятае вельмі добра. Гэта было падчас практыкі ў адной з віцебскіх школ. Тады ёй трэба было правесці ўрок у 7 класе. Ёй далі план урока, і яна цэлы дзень рыхтавалася. «Я хадзіла па калідоры і ўвесь час паўтарала: «Добры дзень, дзеці, садзіцеся, дзеці», — распавядае бабуля. І вось надышоў гэты дзень. Яна праверыла хатняе заданне, вучні хутка рашылі ўсе запланаваныя задачы, а што рабіць далей, Зоя не ведала. Цяпер яна б адразу прыдумала, як заняць дзяцей, але тады нічога зрабіць не змагла. Студэнтка проста была ў шоку.

Вітаюцца амаль усе!

Усіх сваіх вучняў за гэтыя доўгія 42 гады Зоя Іванаўна, вядома, не памятае: яна вучыла столькі! А вось яе памятаюць. У гэтым я пераконваюся кожны раз, калі ў родным бабуліным горадзе іду з ёй па вуліцы, і з намі вітаюцца ледзь не ўсе мінакі: былыя вучні, іх бацькі, калегі-выкладчыкі. Але ёсць і тыя, каго бабуля памятае дагэтуль. Яна мне распавяла пра хлопчыка, Алега Падкулдзіна, маладзейшага за ўсіх сваіх аднакласнікаў, але, нягледзячы на розніцу ва ўзросце, вельмі здольнага. Спачатку настаўніца лічыла яго двоечнікам і гультаём, крыўдзілася на яго, бо ён увесь час ляжаў на парце, але потым высветлілася, што ў дзіцяці проста праблемы са зрокам. Скончыўшы школу, хлопец паступіў у МДУ на эканамічны факультэт. «Адзін з лепшых маіх вучняў, — заўважае бабуля. — Наогул, я на сваім досведзе пераканалася, што схільнасць да дакладных навук у хлопчыкаў большая, чым у дзяўчатак».

Настаўніца з Зоі ўсё ж выйшла не вельмі строгая. Бабуля па сваім характары была і застаецца добрай, цярплівай і мяккай. А вось такой якасцю, як справядлівасць, яна, безумоўна, валодала. Гэта заўважалі і калегі, і вучні.

Як прыемна бачыць цягу да вучобы!

Зоя Іванаўна заўсёды імкнулася знайсці падыход да кожнага дзіцяці, і гэта ў яе добра атрымлівалася.

Пра выбар прафесіі заслужаны педагог ніколі не шкадавала. Яна і ўявіць сябе не магла ў іншай ролі, без праверак сшыткаў па начах, без стаяння каля дошкі з указкай. Калі я спытала ў яе, якімі якасцямі павінен валодаць настаўнік, вось што яна мне адказала: «Настаўнік павінен быць цярплівым і ў той жа час настойлівым. І строгім, і добрым адначасова, але самае галоўнае — любіць дзяцей. У гэтай працы самае цяжкае — гэта калі дзеці цябе не разумеюць ці проста не жадаюць разумець. Але як жа прыемна бачыць поспехі сваіх вучняў! У апошнія гады я выкладала ў Бігосаўскай школе. Уставала а 5 гадзіне раніцы, каб паспець на цягнік, але на ўроках бачыла вочы гэтых дзяцей, якія хацелі ведаць, хацелі вучыцца. Пазней, праз два гады, калі я іх ізноў убачыла, яны падбягалі да мяне са словамі падзякі. Гэта дарагога варта».

Ёсць у бабулі і вучні, якія самі сталі настаўнікамі матэматыкі. Адной з такіх вучаніц бабуля асабліва ганарыцца. Гэта Ала Міхайлаўна Лукашонак, яна працуе ў школе, піша ў газеты па педагагічную тэматыку, распрацавала сваю методыку навучання. Бабуля вельмі радавалася пра тое, што гэта яе вучаніца.

Галоўная ўзнагарода

Зоя Іванаўна змагла рэалізаваць сябе як у прафесіі, так і ў асабістым жыцці. Яна выхавала дзвюх дачок, стала самай лепшай і любімай бабуляй для дзвюх унучак. Мая бабуля — звычайны чалавек, яна не лятала ў космас, не здымалася ў кіно, але яе заслуга перад грамадствам — неацэнная. Шкада, што цяпер усё больш пішуць пра акцёраў і спевакоў, а такія людзі, як мая бабуля і многія іншыя, застаюцца ў цені. Іх праца не вельмі часта ўзнагароджваецца матэрыяльна. Тым не менш галоўная ўзнагарода для настаўніка — разумныя і высокамаральныя людзі вакол, тыя, з якімі мы сустыкаемся кожны дзень.

Арына КАГАЛЁНАК,
вучаніца 10 класа гімназіі № 2 г. Наваполацка.

Пераемнасць

ЗНАЁМЦЕСЯ: НАСТАЎНІКІ БУДУЧЫНІ!

Безумоўна, настаўнік — прафесія важная. Але апошнім часам прэстыж гэтай прафесіі падае, а мы працягваем рабіць выгляд, нібы ўсё ідзе так, як трэба.

Многія педагогі любяць вучыць дзяцей і хацелі б застацца ў школе, але не кожны хоча атрымліваць за гэта тыя грошы, якія прыходзяць на пластыкавую картку кожны месяц. У прынцыпе, прычына, чаму большасці студэнтаў не падабаецца перспектыва быць настаўнікам, і так для ўсіх відавочная — не вельмі прыемная будучыня ў выглядзе вялікіх нервовых затрат і невялікага заробку...

Нядаўна ў мяне з'явіўся агеньчык надзеі: ёсць яшчэ тыя, у кім жыве жаданне вучыць бескарысліва! Спачатку я пазнаёмілася з адной такой дзяўчынай, а цяпер сустракаю ўсё больш студэнтаў, якія насамрэч чакаюць практыку ў школах, а не хаваюцца ад яе. Шэраг знаёмстваў з будучымі настаўнікамі пачаўся недзе гады два таму: я сустрэла дзяўчыну, якая мэтанакіравана пайшла на алімпіяду па рускай мове, каб паступіць на філалагічны факультэт БДУ і, скончыўшы яго, стаць настаўніцай.

Магчыма, да таго моманту, як яны атрымаюць дыпломы і прыйдуць на працу ў навучальныя ўстановы, грамадства абудзіцца і зразумее, што прафесія педагога — гэта не «крыж»?

Тады гэтая дзяўчына пераканала мяне, што ёсць у нас людзі, гатовыя стаць добрымі настаўнікамі — насуперак папяровай бюракратыі і незайздроснаму заробку. У наступныя гады я таксама сустракала дзяўчат, якія былі не супраць працаваць настаўніцамі ў сваіх навучальных установах. Дарэчы, ведаеце, які прадмет моладзь хацела б весці ў малодшых пакаленняў найперш? Беларускую літаратуру! Як лічаць студэнты, менавіта любоў да яе трэба прывіваць у першую чаргу. А яшчэ многія цяперашнія настаўнікі, якія працуюць у школе, на думку моладзі, расказваюць часам зусім не тое, што можа зацікавіць юныя розумы. Ды і ў нашай літаратуры, асабліва сучаснай, ёсць вартыя ўвагі асобы і творы, якія застаюцца па-за праграмай.

...На аддзяленні рускай філалогіі ў БДУ зараз вучыцца Настасся Буракоўская. «Настаўніцай я захацела стаць толькі паўтара года таму, а да гэтага шукала такую прафесію, у якой я магла б спалучаць любоў да творчасці і зносіны з рознымі людзьмі», — расказвае Насця. І толькі перад цэнтралізаваным тэсціраваннем дзяўчына зразумела, што педагог у такім выпадку — выдатны варыянт. На Насціну думку, калі ты — настаўнік, то павінен прачынацца з жаданнем ісці на працу, а гэта і ёсць галоўнае пры выбары прафесіі. Насця таксама адкрыла сакрэт, што будзе імкнуцца да вобразу сваёй настаўніцы рускай мовы і літаратуры: яна вельмі падабалася дзяўчыне ў школе.

Вядома, настаўнік — гэта не проста нянька, якая даглядае дзяцей 45 хвілін урока. Насця гэта разумее і кажа, што галоўная мэта для яе — адкрыць вучням усё багацце кнігі. Як лічыць дзяўчына, сёння дзяцей немагчыма ўтрымаць за чытаннем, і яны не разумеюць, як шмат губляюць праз гэта.

Крыху іншую мэту ставіць для сябе будучая выкладчыца гісторыі Юлія Аляксеенка, якая ў дзяцінстве паглядзела добрую савецкую стужку «Вялікі перапынак». Менавіта з яе, кажа Юля, і пачала фарміравацца ідэя стаць настаўніцай. Вялікі ўплыў на далейшы выбар, на думку дзяўчыны, аказваюць менавіта школьныя настаўнікі. Юлі пашанцавала з добрымі настаўнікамі, а апошнім штуршком да важнага рашэння стаў калектыў выкладчыкаў Ліцэя БДУ. Дарэчы, Юля дасылае прывітанне свайму настаўніку грамадазнаўства, які адыграў асаблівую ролю ў выбары прафесіі.

...Ёсць і тыя, хто прыйшоў да свайго прызвання раптам, выпадкова. Напрыклад, Караліна Комар зразумела, што хоча настаўнічаць толькі пасля таго, як трапіла на факультэт філасофіі і сацыяльных навук БДУ. Цяпер дзяўчына ўпэўнена: толькі ў ролі настаўніцы яна зможа рэалізавацца на 100 працэнтаў. Дарэчы, Караліна — адзіная, хто пракаментаваў такую неадназначную рэч, як сённяшні заробак настаўніка. Яго велічыня дзяўчыну не хвалюе, бо яна пераканана, што аддача ад працы з дзецьмі, абуджэнне ў іх прагі дзейнасці — куды больш істотныя рэчы.

Пошук апантаных ідэяй настаўніцтва прывёў мяне да Караліны Кукрэш (дарэчы, будучай выкладчыцы геаграфіі), якая захацела стаць настаўніцай у школе дзякуючы дню самакіравання. Праводзячы заняткі ў малодшых класах, дзяўчына бачыла зацікаўленасць у вачах дзяцей. Працэс пошуку цікавай інфармацыі і адказы на пытанні так зацягнулі Караліну, што не адпусцілі і да гэтага часу.

...Пакуль дзяўчаты яшчэ вучацца ва ўніверсітэце. Магчыма, да таго моманту, як яны атрымаюць дыпломы і прыйдуць на працу ў навучальныя ўстановы, грамадства абудзіцца і зразумее, што прафесія педагога — гэта не «крыж»? Калі чалавек верыць у сваю мару і імкнецца да яе ўвасаблення, то нічога не павінна яго спыніць.

Ганна ПЯРОВА,
студэнтка І курса
Інстытута журналістыкі БДУ.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Колькі характараў — столькі лёсаў, столькі сцяжынак вядуць у будучыню. Калісьці, азіраючыся на мінулае, кожны абавязкова будзе бачыць у пачатку ўсіх дарог свайго першага настаўніка. Гэтыя хлопчыкі і дзяўчаткі з пасёлка Міханавічы Мінскага раёна будуць памятаць яе — сваю першую настаўніцу, Ганну Іванаўну Міхаленю.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена
27 03 2014 г.

«КАНВА» ШКОЛЬНАГА БІЗНЕСУ

Старадаўняя беларуская вышыўка цікавіць і сучасных падлеткаў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Калі б удалося пабачыць гэтыя рэчы без іх аўтаркі, адразу б і ў галаву не прыйшло, што зрабіла іх сучасная школьніца. Але гэта сапраўды так. І вышываць Дзіяну і яе сябровак навучылі не бабулі ці матулі, а настаўніцы.

— Калі раённы аддзел адукацыі звярнуўся да нас з просьбай стварыць школьную бізнес-кампанію, мы пачалі думаць, які напрамак абраць. Яшчэ да гэтага ўсе госці, што наведвалі нашу школу, не з'язджалі без невялічкага падарунка — «карпаратыўнай» вышытай закладкі. Вучні рабілі іх на ўроках працы. Таму вырашылі заняцца менавіта вышываннем і стварэннем сувенірнай прадукцыі і пачалі распрацоўваць асартымент, — успамінае **намесніца дырэктара па выхаваўчай рабоце, куратар адміністрацыі бізнес-кампаніі, настаўніца абслуговай працы Валянціна Іванаўна РАБІНОЎСКАЯ.**

Вёска Петкавічы дастаткова маладая, і майстрых, якія маглі б навучыць старадаўняй вышыўцы, тут няма. Таму Валянціна Іванаўна разам са сваёй калегай, **настаўніцай матэматыкі і кіраўніцай школьнай бізнес-кампаніі Галінай Іванаўнай ЦЭЛАГУЗ,** спасцігалі ўсё самі, карыстаючыся самымі рознымі крыніцамі інфармацыі. Яшчэ да стварэння бізнес-кампаніі настаўніцы вялі гурткі па рукадзеллі. Тых, хто лічыць, што матэматыку і творчасць сумясціць цяжка, Галіна Іванаўна на сваім прыкладзе можа лёгка пераканаць у памылковасці такой думкі.

— Я сама шыла сабе вясельную сукенку, люблю вязаць, умею ткаць на старадаўнім станку і, зразумела, вышываць. У той жа час і матэматыка для мяне — адна з самых любімых спраў. Мне заўжды было цікава разабрацца са складанай задачай. Муж нават часам забіраў кніжку і сшытак. Маўляў, няўжо табе ў школе навукі не хапае, хоць дома ўжо адпачні. Так што ў маім выпадку матэматыка і рукадзелле дапаўняюць адно адное, — кажа настаўніца.

Той, хто хоць раз спрабаваў вышываць, цудоўна зразумее ее словы. Нават звычайныя крыжыкі патрабуюць уважлівага ліку, а калі працаваць з наборам, тут увогуле без добра структураванага мыслення не абысціся. Адступленне ад правільнага ўзору хоць на міліметр пагражае сапсаваць усю работу.

Але калі ўсё зроблена ідэальна, атрымліваюцца цудоўныя рэчы. Людзі нават часам не разумеюць, што бачаць перад сабой вышыўку, пытаюцца, на якім станку гэта выткалі.

Цяпер у школьнай «майстэрні» ў Петкавічах можна замовіць ручнікі, сурвэткі, закладкі-абярэгі, бірулькі, канверты для грошай, з якімі звычайна ідуць госці на вяселле, чахлы для мабільных тэлефонаў, вокладкі для кніг і вясельных альбомаў і іншыя рэчы такога кшталту.

Калі ж вучаніцы паспяваюць і заняткі наведваць, і вышыўкай займацца? Часцей за ўсё дзяўчаты бяруць працу дадому і вышываюць у свой вольны час. У школе існуе факультатыў «Асновы прадпрымальніцкай дзейнасці». Але на ім не да творчасці — там больш займаюцца бізнес-планамі і рознымі арганізацыйнымі момантамі, якія датычаць бізнес-кампаніі. Таксама дзяўчаты-майстрыхі наведваюць гурток, на якім распрацоўваюць схемы вышыўкі і мадэлі прадукцыі.

Зусім аб'ёмам працы спраўляюцца 12 чалавек, задзейнічаных у бізнес-кампаніі, але вышываць вучацца многія. Справа ў тым, што «бізнесоўцам» можна стаць толькі калі табе споўнілася 14 гадоў. Малодшыя ж могуць наведваць гурток і вучыцца вышываць, каб у будучыні далучыцца да вытворчасці сувеніраў.

— Дзеці вельмі зацікаўлены ў гэтым, — кажа Галіна Іванаўна. — Яны не проста наведваюць гурток па інтарэсах, а маюць магчымасць зарабіць свае першыя грошы, няхай і не надта вялікія. Вельмі добра, што ўжо ў падлеткавым узросце нашы вучаніцы разумеюць значэнне заробку. Так, нашы дзяўчаты без праблем могуць падлічыць аб'ём зробленай за месяц працы, адняць падаходны падатак і такім чынам даведацца суму сваёй зарплаты.

Валянціна Іванаўна РАБІНОЎСКАЯ распавядае сваім вучаніцам пра тонкасці стварэння скарбонкі.

Фота здымкі Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Тут усё сур'ёзна. Юныя майстрыхі ведаюць, што ў бізнес-кампаніі ёсць свой касавы апарат і афіцыйная рэгістрацыя ў падатковай інспекцыі.

Нягледзячы на досыць прагматычны падыход да справы, кошты ў петкавіцкай «сувеніркі» дэмакратычныя: закладкі-абярэгі каштуюць 15 тысяч рублёў, канверты для дарэння — 30 тысяч, маленькі ручнік на ікону — 150 тысяч, а вялікі ручнік — 300 тысяч рублёў. Дзеці за сваю працу атрымліваюць прыкладна трэць ад кошту. Прадукцыю можна не толькі набыць, але і ўзяць напракат. Заплаціць давядзецца 70 працэнтаў той сумы, у якую ацэньваецца рэч. Попыт заўсёды ёсць. Рэкламаваць сваю прадукцыю бізнес-кампаніі дазволена на сайце школы, прадаваць сувеніры дапамагае і «сарафаннае радыё»: знаёмыя, сябры і калегі. Пакупнікі, якія ўжо маюць дома «прадукт» ад школьнай бізнес-кампаніі, таксама часта рэкамендуюць яе паслугі. За мінулы год школьная бізнес-кампанія атрымала даход каля 7 мільёнаў рублёў. А з пачатку гэтага года ў Петкавічах ужо паспелі зарабіць чатыры мільёны рублёў. Першапачатковыя капіталаўкладанні ў школьны бізнес былі невялікімі. Спатрэбілася набыць толькі спецыяльную тканіну — канву, якая ёсць у любым буйным універмагу, і ніткі для вышывання.

У Петкавічах упэўнены: для таго, каб паспяхова развіваць бізнес, трэба ўмець адаптаваць старадаўняе рамяство да сучаснасці і ўвесь час сачыць, што сёння карыстаецца асаблівай папулярнасцю.

— Мы хацелі б знайсці магчымасць прадаваць сваю прадукцыю падчас чэмпіянату свету па хакеі, — дзеляцца планамі Валянціна Іванаўна і Галіна Іванаўна. — Напрыклад, можна было б вышыць абярэгі з імёнамі вядомых хакеістаў. Замежным балельшчыкам павінна спадабацца.

Прыгажосць петкавіцкіх вырабаў замежнікі, дарэчы, ужо ацанілі. Аднойчы ў школу прыехалі госці з Расіі. На той момант лішніх гатовых ручнікоў у школе не аказалася, былі толькі тыя, што захоўваюцца як узоры. Але расіяне такое тлумачэнне не прынялі і доўга ўпрошвалі прадаць ім беларускі сувенір. Іх вельмі ўразіла, што такую карпатлівую ручную працу асвоілі дзеці, і беларускія традыцыі не спыняюцца выключна на бабулях і дзядулях. Ёсць вышываны падарунак з Петкавіч і ў міністра адукацыі Арменіі, які атрымаў яго падчас свайго візіту ў Мінскую вобласць.

Галіна Іванаўна і Валянціна Іванаўна ўпэўнены: адзінага сакрэту поспеху ў школьнай бізнес-кампаніі няма. Тут трэба і ўгадаць з відам дзейнасці, і зацікавіць дзяцей, і самому быць захопленым гэтай справай. А што датычыць дзяўчат, якія ўдзельнічаюць у бізнес-кампаніі, то

Дзіяна ХРАЛОВІЧ сама зрабіла вясельны набор у беларускім стылі.

яны, нягледзячы на ўзрост, па сувязі з роднай культурай пераўзыходзяць некаторых дарослых. Мала хто ведае такія факты: на традыцыйным ручніку не павінна прысутнічаць болей за сем сімвалаў, а яго даўжыня пачынаецца ад 1,5 метра; калі гэта ручнік на ікону ці для хлеба, яго сярэдзіна пакідаецца невышыванай, белай і чыстай, а вось рукабітны ручнік (яго выкарыстоўваюць падчас вясельнай цырымоніі) мае арнамент па ўсёй даўжыні.

Адна з юных майстрых, Кацярына Эбергарт, распавяла, што калі б нацыянальная вышыўка з'явілася на сучасным адзенні, яна б з задавальненнем такое насіла. Гэта было б прыгожа, стыльна і з сэнсам. Кацярына і яе сяброўкі пакуль не вышываюць кашуль, але атрыманае ўменне дзецям у жыцці абавязкова спатрэбіцца. На сваё вяселле дзяўчатам дакладна не давядзецца набываць ручнікі. Некаторыя з удзельніц бізнес-кампаніі, дарэчы, ужо пачалі вышываць сабе «пасаг».

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

Мінск — Дзяржынскі раён — Мінск.

«ВУЧОНЫ — ГЭТА І МАРКЕТОЛАГ, І МЕНЕДЖАР, І РЭКЛАМШЧЫК»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Каб атрымаць Прэзідэнцкую стыпендыю, гэтыя метады таксама спатрэбіліся?

— Так, і з ёю, і з маім праектам для конкурсу «100 ідэй для Беларусі». Першы праект быў фактычна заснаваны на кандыдацкай рабоце, у якой вывучаліся ўласцівасці бялкоў раслін сямейства складанакветных. Там былі пэўныя прыкладныя вынікі, але праца была збольшага фундаментальнай. А вось другое даследаванне, для «100 ідэй…», было ўжо скіравана менавіта на практыку. Там ішла размова пра выкарыстанне сумніка канадскага, які сёння ў некаторых краінах становіцца прычынай сапраўднай экалагічнай катастрофы. У Беларусі з ім змагаюцца, але плошчы, якія ён займае, павялічваюцца ў геаметрычнай прагрэсіі. Шкодна гэта таму, што там, дзе расце сумнік, не расце больш амаль нічога. На барацьбу з ім выдаткоўваюцца вялікія сродкі, і мой праект заключаўся ў іх кампенсацыі ці хаця б мінімізацыі. Справа ў тым, што ў корані сумніка змяшчаецца бялок, здольны знішчаць некаторыя фітапатагены (грыбы, якія шкодзяць раслінам). Гэты бялок можна выдзеліць і стварыць прэпарат, які можа быць выкарыстаны ў сельскай гаспадарцы. Такім чынам, знішчэнне сумніка будзе даваць пэўны фінансавы прыбытак. Папярэдняя дамоўленасць аб рэалізацыі праекта ў паўпрамысловых маштабах ужо існуе.

— Вы згадалі пра фундаментальную навуку. З боку кіраўніцтва дзяржавы часта гучыць: беларуская навука павінна мець прыкладны характар, які прыводзіць да яе самаакупнасці. Ці згодны вы з гэтым?

— Я думаю так: калі шукаць нейкае выйсце, то рабіць гэта вельмі акуратна. Тут можна знайсці залатую сярэдзіну: па напрамках, у якіх мы безнадзейна адсталі ад сусветнай навукі, фундаментальныя даследаванні сапраўды можна спыніць. Перавесці гэтыя падраздзяленні на прыкладныя «рэйкі» і чакаць ад іх пэўнай эканамічнай аддачы. Астатнія напрамкі, у якіх яшчэ не ўсё страчана, трэба працягваць падтрымліваць. Бо не вельмі хочацца, каб праз колькі гадоў мы пазычалі ідэі, напрыклад, у кітайскіх навукоўцаў.

— Навукоўцам зараз даводзіцца працаваць у даволі складаных умовах. Такая з'ява, як «уцечка мазгоў», для Беларусі характэрная?

— Яна, безумоўна, ёсць. Чалавек проста з'язджае туды, дзе ён зможа самарэалізавацца. Звычайна такія людзі працуюць і на карысць Беларусі, бо яны будуюць «масткі» паміж навуковымі супольнасцямі краін. Але масавай гэтую з'яву назваць нельга. Масавасць была ў 1990-я, гэта лёгка заўважыць па ўзроставым складзе Акадэміі навук. Пераважная большасць вучоных — гэта тыя, каму за 60 або каму да 40 гадоў. Сярэдняе пакаленне быццам цалкам знікла.

— Вас што-небудзь цікавіць, акрамя батанікі? Чым займаецеся ў вольны час, і ці ёсць ён увогуле?

— Нельга займацца навукай з дзевяці да пяці. Сам я кожны тыдзень складаю для сябе план і, калі не паспяваю выканаць, сяджу на працы да пераможнага канца. Бывае і наадварот — спраўляюся за дзве-тры гадзіны. Гэта асаблівасць навуковай дзейнасці. Адна мая знаёмая вучыцца ў аспірантуры ў Японіі, дык яна кажа, што там практычна ўся лабараторыя можа сядзець на працоўных месцах да дзесяці гадзін вечара нават у выхадныя. Але трэба браць пад увагу і тое, што да дзесяці застаюцца тыя, каму гэта цікава. А гэта вельмі важна.

На адпачынак часу хапае. У апошнія гады я вельмі шмат падарожнічаю. Аб'ездзіў з сябрамі Сіцылію, Швецыю. Ідэя нашых падарожжаў заключаецца ў тым, што мы ўвесь маршрут распрацоўваем самі. Самі шукаем жытло, па краіне перасоўваемся таксама самастойна. Гэта вельмі цікавыя прыгоды, і яны пакідаюць надзвычай яскравыя ўражанні.

Фота Надзеі БУЖАН.

Акрамя гэтага, я шмат чытаю. Нядаўна перачытаў збор твораў Джэка Лондана, падабаецца Тэадор Драйзер. З беларускіх пісьменнікаў люблю Уладзіміра Арлова.

Ну і, відавочна, не магу не сачыць за поспехамі футбольнага клуба БАТЭ, бо сам родам з Барысаўшчыны.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

Мы-макія!

Марк ВОЙТКА:

«Я СА СЦЭНЫ — НІ НАГОЙ!»

(Малады спявак марыць пра раяль, бо пыласос у яго ўжо ёсць)

...Гледзячы на юнака, разумееш, што ўзыходзячая «зорка» беларускай эстрады і падчас перапынкаў у творчай дзейнасці, такіх каротачасовых, як снег гэтай зімой, застаецца самым звычайным чалавекам. Напрыклад, захапляецца футболам, чытае звычайныя кнігі.

ПРА АЎТАРА

— Я вялікі аматар тэатра, займаюся любімай справай ва ўзорным тэатры-студыі «ТэсТ». Тэатр для мяне — больш чым хобі. Гэта шлях развіцця, — кажа пра сябе 16-гадовая аўтарка.

Тым не менш Ганна збіраецца звязаць сваё жыццё з журналістыкай, таму наведвае ў сваім горадзе школу журналістыкі «Маладзік».

— І тут мне на дапамогу прыйдуць камунікабельнасць, аптымізм, вобразнае мысленне і здольнасць бачыць крыніцу інфармацыі паўсюдна, — упэўнена дзяўчына. — А самае цікавае — гэта вывучаць людзей. Бо вядома, што кожны чалавек — сусвет!

З іншых захапленняў Ганна адзначыла вандроўкі на веласіпедах: калі летам яны збіраюцца разам з сябрамі і ладзяць сапраўдныя падарожжы па раёне.

Марк Войтка, вучань сярэдняй школы № 14 г. Маладзечна, спявае 11 гадоў. Цяпер яму 16. З недаверам перапытваю: «Няўжо з 5 гадоў?»

— Не тое каб я сальфеджыя ў дзіцячым садку вывучаў, але рот мне было не заткнуць! Хадзіў, спяваў сабе пад нос. А караоке было сапраўднай уцехай! Першыя хвіліны маёй славы, — жартуе Марк.

Паўтаруся: жартуе. Пры ўсіх сваіх дасягненнях на эстрадзе ён не толькі на зайздрасць мэтанакіраваны, але і застаецца простым, разумным, шчырым хлопцам, які адэкватна сябе ацэньвае і не перабольшвае сваіх заслуг. Пераможца рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў, шматлікіх фестываляў, Марк не адмаўляецца ад удзелу ў школьных і раённых канцэртах, бо не забываецца, з чаго стартавала яго імклівая кар'ера спевака.

У пачатковай школе настаўніца музыкі заўважыла любоў хлопчыка да спеваў, і ўжо ў першым класе Марк стаў пераможцам школьнага конкурсу талентаў: «Памятаю, той нумар мы рыхтавалі з аднакласніцай, а я да таго ж адчайна «змагаўся» з балалайкай. Ці не з гэтай нагоды мяне накіравалі вучыцца ў музычную школу?»

Далей — раз'езды па краіне і за яе межамі з хорам «Пеўнікі», дзе Марк саліраваў, асваенне гітары, экзамены, і вось музычная адукацыя за плячыма. Паралельна з музычнай школай Марк наведваў і працягвае наведваць студыю эстраднай песні «Брава» дзіцячага цэнтра культуры «Расток».

Пад фанаграму ён ніколі не спявае, бо лічыць гэта абразай для артыста. Затое ў спадніцы — калі ласка! Часам Марк надзявае белую спадніцу вышэй калена і белыя легінсы, бо гэта частка нацыянальнага грэчаскага касцюма. Так Марк апошні раз выступаў на абласным фестывалі нацыянальных культур.

Першай значнай перамогай стаў прыз глядацкіх сімпатый на рэспубліканскім праекце «Звонкая раніца 2011». Потым былі другія месцы на міжнародных фестывалях «Зямля пад белымі крыламі», Avanti, «Крылатыя арэлі», першае — у адкрытым музычным конкурсе мастацтваў «Зззянне талентаў 2013». На адным з іх — рэспубліканскім конкурсе «Залатая Ліра» — Марк выконваў сваю любімую песню «Yesterday» гурта The Beatles, за якую атрымаў гран-пры.

— Добра памятаю, як год таму ў Мазыры праходзіў Міжнародны фестываль юных талентаў «Зямля пад белымі крыламі», дзе мяне ўзнагародзілі дыпломам II ступені і... пыласосам. Гэта мяне ўразіла. Дарэчы, фестываль быў цудоўны, — узгадвае юнак.

— Ці можаш падлічыць, колькі разоў ужо выступаў на сцэне?

Фота з архіва Марка ВОЙТКІ

— Цяжка сказаць. Бывае, за тыдзень па пяць канцэртаў. Бывае, і ніводнага, але гэта рэдкі выпадак.

Узнікае пытанне: як адзінаццацікласнік паспявае за школьнай праграмай ды яшчэ ідзе пры такіх нагрузках на залаты медаль? Хлопец тлумачыць: «Да 10 класа я старанна назапашваў веды, таму цяпер мне даводзіцца толькі кантраляваць адзнакі. Хатнія заданні выконваю ў электрычках, маршрутцы, ночку...». Марк знаходзіць час не толькі на ўрокі, а і на рэпетытараў — рыхтуецца да ЦТ. Не дзіва, што настаўнікі часам жартуюць наконт пропускаў заняткаў і яго папулярнасці: «Прывітанне, Марк... Ой, прабач, забылася тваё прозвішча!»

Дарэчы, на эстрадзе Марк вядомы не толькі ў якасці спевака, але і як канферансье. І зноўтакі, спачатку ён вёў школьныя канцэрты, а сёння яго запрашаюць на самыя адказныя гарадскія мерапрыемствы. «Да канферансу я падыходжу творча. Сцэнарый для мяне цяпер не больш, чым план, максімум — апорны канспект. Асабістыя лірычныя ці камічныя рэплікі прыдумляю за кулісамі, калі гутару з артыстамі. Даводзілася ўдала жартаваць і экспромтам. Вучуся майстэрству ў Івана Урганта, гляджу ўсе канцэрты з яго ўдзелам».

Хапае энтузіязму ў Марка і на хобі. Галоўным захапленнем з'яўляецца футбол. Некалі хлопец сам гуляў у яго, часцей за ўсё стаяў на варотах, бо «быў пухлым». Цяпер ён пераважна балельшчык, але ўсё роўна летам у вольны час з задавальненнем выходзіць з сябрамі на поле. «Самае цікавае, што я і мой лепшы сябар, з якім мы разам глядзім матчы, «хварэем» за розныя каманды: я з шасці гадоў нязменна за «Манчэстэр Юнайтэд», а ён — за «Барселону». Таму падчас гульні «Манчэстэр—Барселона» мы нібыта «трэцюю сусветную» рыхтуем!»

Яшчэ Марк, як многія сучасныя людзі, любіць фатаграфаваць. З задавальненнем здымае сяброў, калі папросяць, і прыроду — для сябе. Трэба адзначыць, што фотаапарат, як і новы «Айфон», юнак набыў за свае грошы. «Гэта другі плюс ад канцэртаў. Акрамя вопыту, новых сувязяў, развіцця, матывацыі, я атрымліваю яшчэ і грошы, што дазваляе адчуваць сябе самастойным, бо не сяджу на шыі ў бацькоў».

Дзякуючы сцэне Марк пазнаёміўся з беларускім артыстам Дзядзькам Ванем. Ён для хлопца аўтарытэт і сябар адначасова. «Хоць зараз магу патэлефанаваць яму і пацікавіцца справамі!» — кажа Марк, хапаючыся за тэлефон. Верым словам і тэлефону з нумарам, падпісаным як «Дзядзька Ваня».

Пра што можа марыць сучасны хлопец у 16 гадоў? Хіба не пра каханне? Аказалася, пра раяль! А дакладней, жаданне добра асвоіць клавішы стаіць першым пунктам у плане на лета. Другім — паступленне: «А куды — не так важна, галоўнае — заставацца артыстам. Я са сцэны ўжо — ні нагой!»

«Дык прыходзілі ж на апошні адбор малавядомыя гурты з цудоўнымі беларускімі песнямі, на свае вочы бачыў, сваімі вушамі чуў! А журы не спадабалася. Прадчуваю, дачакаюцца яны вартай песні...»

«За ўсе свае дасягненні я ўдзячны маёй бабулі. Яна мяне, калі казаць проста, «зляпіла». З дзяцінства Марк жыў пад яе наглядам, але маці з замежжа заўсёды і паўсюдна падтрымлівала юнака. Вялікай падзякі заслугоўвае, безумоўна, і педагог студыі «Брава» Наталля Анатолеўна Соніч.

Мяне здзівіла, што Марк не трапіў на дзіцячае «Еўрабачанне», але ён супакоіў:

— А я не шкадую. На такія рэчы патрэбны шалёныя грошы. Але ёсць у мяне адна ідэйка для «Еўрафэста». У стадыі мары, распрацоўваецца. Хачу напісаць музыку на верш Ніла Гілевіча. Лічу, што Беларусь не мае перспектыў на «Еўрабачанні» з песняй не на роднай мове. Дык прыходзілі ж на апошні адбор малавядомыя гурты з цудоўнымі беларускімі песнямі, на свае вочы бачыў, сваімі вушамі чуў! А журы не спадабалася. Прадчуваю, дачакаюцца яны вартай песні...

Ганна ФІЛІСТОВІЧ, вучаніца 11 класа гімназіі № 10 г. Маладзечна.

БУДЗЬ У ТРЭНДЗЕ — СТАНЬ АПТЫМІСТАМ!

Дваццаць першае стагоддзе... Новы час прынёс з сабой і новую культуру, звычкі, моду... Нават людзі змяніліся. Асабліва моладзь. Падлеткі стварылі сваю субкультуру, свой асобны свет. Які ён, гэты свет?

Пачну з таго, што я сам падлетак і мне хочацца выказаць асабістае стаўленне да пэўных праблем. Я жыццярадасны хлопец, які не баіцца цяжкасцяў у жыцці, і такіх, як я, шмат. Але сустракаюцца і іншыя падлеткі — песімістычныя, гатовыя апусціць рукі пасля першай жа няўдачы, а потым скардзіцца на жыццё. Іх менш, але пра іх нельга не сказаць.

Я кожную раніцу іду ў школу з добрым настроем, бо там я сустракаюся са сваімі сябрамі, праводжу час з карысцю, і мне няма калі сумаваць або гультайнічаць. Вядома, і ў мяне бываюць такія дні, калі ісці туды абсалютна не хочацца, але школа — гэта неад'емная частка нашага жыццёвага шляху.

Песімісты могуць лічыць інакш. Яны думаюць, што школа дае зашмат лішніх ведаў, якія ў далейшым жыцці ім зусім не спатрэбяцца. Хачу запярэчыць. Напэўна, у кожнага з нас адной з галоўных жыццёвых мэт з'яўляецца пошук добрай высокааплатнай працы, каб мы маглі нармальна ўтрымліваць сям'ю. І, можа быць, некаторым здаецца, што важныя толькі тыя тры прадметы, якія мы будзем здаваць на цэнтралізаваным тэсціраванні, якія застануцца важнымі для нас у вышэйшых навучальных установах і ад якіх будзе залежаць наша працаўладкаванне. Але цяпер пры прыёме на працу наймальнікі хочуць бачыць шматбакова развітага чалавека, таму кожны падлетак павінен наважліва ставіцца да ўсіх прадметаў, якія вывучаюцца ў школе, і не лічыць іх пустым марнаваннем часу.

ПРА АЎТАРА

Уладзіславу 15 гадоў. Пра сябе ён кажа, што вучыцца добра, на 9-10 балаў. «З'яўляюся ўдзельнікам і прызёрам раённых алімпіяд па фізіцы і інфарматыцы, а таксама абласной алімпіяды па матэматыцы. Сёлета разам з камандай гімназіі занялі другое месца на абласным матэматычным турніры. Летась атрымаў раённую прэмію за дасягненні ў вучобе. Бяру актыўны ўдзел і ў грамадскім жыцці школы. Займаюся танцамі, а таксама апрацоўкай музыкі на камп'ютары. Яшчэ люблю спорт і таму прымаю ўдзел у розных спаборніцтвах. Люблю чытаць навуковую фантастыку». Акрамя гэтага, Уладзіслаў займаецца праграмаваннем і ў будучыні хоча паступіць у БДУІР.

Я сказаў пра стаўленне да школы, цяпер трэба расказаць пра заняткі пасля яе. Можна пагуляць з сябрамі на вуліцы, схадзіць на стадыён — заўсёды ёсць варыянты, як пазбавіцца ад нуды, было б жаданне. Але шмат якія падлеткі ўвесь час сядзяць дома — за камп'ютарам ці тэлевізарам. Аднак усяго павінна быць у меру.

Калі ж казаць пра характары падлеткаў і стасункі паміж імі... Вось тут ужо відавочная розніца паміж песімістамі і аптымістамі. Апошнія моцныя духам, яны ўвесь час самаўдасканальваюцца, з кожным днём паспяваюць усё больш і больш. Яны імкнуцца падтрымліваць кантакты з іншымі. Песімісты ж пасля той няўдачы, якая прымусіла іх зламацца, зацыкліваюцца на сабе, на тым, як ім цяжка жыць, і з-за гэтай закрытасці ім насамрэч становіцца цяжка. Тады ім проста неабходны такі чалавек, сябар, які дапаможа вярнуцца да нармальнага жыцця. Я думаю, што ў кожнага чалавека бываюць моманты ў жыцці, калі яму неабходны хтосьці, хто зможа падтрымаць і дапамагчы. І добра, што такія людзі — добрыя, спагадлівыя, гатовыя заўсёды прыйсці на дапамогу — звычайна знаходзяцца.

Уладзіслаў АМБРАСЕВІЧ, вучань 10 класа гімназіі г. Смаргоні.

ПРАЖЫЦЬ ЖЫЦЦЁ ГОДНА

Кажуць, што ў вайны не жаночы твар. Але колькі жанчын прайшло праз усю вайну: ад яе першых дзён да Перамогі! Людміла Іосіфаўна Смілга нарадзілася і вырасла ў Ленінградзе. У яе былі клапатлівыя бацькі, таму сваё дзяцінства яна ўспамінае з цеплынёй і пяшчотай...

У чатырнаццаць гадоў Людміла пайшла працаваць на швейную фабрыку. Гэтае рашэнне яна прыняла самастойна: трэба было дапамагаць сям'і. Прыйшлося сумяшчаць працу з вучобай. Лёс не песціў дзяўчыну. На долю яе пакалення выпала страшнае выпрабаванне — вайна. Яна пазбавіла Людмілу бацькоў, забрала жыцці многіх сяброў, знаёмых, суседзяў. У блакадным Ленінградзе панавалі голад і холад. Як удалося выжыць юнай дзяўчыне ў горадзе, дзе смерць стала звычайнай з'явай, ведае толькі Бог.

Мабыць, вялікім было жаданне жыць, і гэта дало Людміле сілы вытрымаць суровае выпрабаванне.

Эвакуацыя... Праца ў тыле... У цяжкі для Радзімы час яна, як і тысячы маладых людзей, хацела быць там, дзе рвуцца снарады, свішчуць кулі. Добраахвотнікам Людміла пайшла на фронт, стала санітарам-інструктарам: яшчэ ў Ленінградзе яна скончыла курсы медсясцёр.

ПРА АЎТАРА

Нашай чарговай аўтарцы Гражыне 14 гадоў. Яна паведаміла пра сябе настолькі сцісла і сціпла, што давялося звярнуцца па дапамогу да яе мамы Алены Іванаўны.

Высветлілася, што Гражына — рознабаковы чалавек. Сур'ёзна займаецца спортам — наведвае валейбольную секцыю. Вучыцца на «выдатна» — на 9-10 балаў. Захапляецца бісерапляценнем, любіць спяваць — робіць гэта на школьных канцэртах. Нядаўна заняла першае месца на раённым конкурсе дэкламатараў паэзіі. Для чытання выбірае кнігі па гісторыі роднага краю, асабліва пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Па сямейнай традыцыі хоча стаць юрыстам — у прыватнасці, марыць працаваць... следчым.

Першы бой для маладой дзяўчыны адбыўся пад Белгарадам. Гэта быў толькі пачатак гераічнага шляху. Людміла Іосіфаўна прыняла ўдзел у вызваленні Смаленска, Канатопа, Віцебска. Сотні параненых салдат і афіцэраў гэтая дзяўчына вынесла з поля бою на сваіх руках. За час вайны была тройчы паранена. Яе ўзнагародзілі ордэнам Чырвонага Сцяга, медалём «За баявыя заслугі». У Любаве, на беразе Балтыйскага мора, у 1945 годзе Людміла Іосіфаўна скончыла свой баявы шлях.

У Беларусь яна прыехала з мужам, якога сустрэла і пакахала яшчэ на вайне. З тых часоў жыве і працуе ў Скідалі, што на Гродзеншчыне. Тут яна нарадзіла дзвюх дачок — Святлану і Ларысу.

Сваю працоўную дзейнасць Людміла Іосіфаўна пачала на прамысловым камбінаце, працавала майстрам цэха. А ў 1961 годзе прыйшла ў сярэднюю школу № 2 горада Скідаля, дзе атрымала пасаду настаўніка працы. Яна не проста выкладала, а вучыла прыгажосці. Калі чалавек вялікі душой, то ён вялікі і сваімі справамі. Каваль, цясляр, паэт ці настаўнік — гэта не мае значэння.

І за працу на мірнай ніве ў Людмілы Іосіфаўны ёсць узнагароды: граматы Міністэрства асветы БССР, абласнога і раённага аддзелаў народнай адукацыі.

У 1979 годзе Людміла Іосіфаўна пайшла на пенсію. Некаторы час яна ўзначальвала Савет ветэранаў пры Скідальскім гарадскім выканаўчым камітэце. І тут гэтая жанчына шмат зрабіла, прыцягваючы ўвагу грамадскасці да патрэб былых абаронцаў Радзімы. Яна бескарысліва клапацілася пра людзей і нічога не прасіла для сябе.

Цяпер Людміле Іосіфаўне 90 гадоў. Але энергія, аптымізм, вера ў свае сілы не пакідаюць яе. Яна па-ранейшаму імкнецца дарыць людзям любоў і радасць. Сёння ўзначальвае Камітэт каталіцкай царквы Скідаля — ні адно рэлігійнае свята не абыходзіцца без яе актыўнага ўдзелу.

Людміла Іосіфаўна Смілга ніколі не імкнулася да поспеху. Сіла духу, воля, працавітасць, аптымізм, любоў да Радзімы — вось тыя якасці, якія дапамаглі гэтай жанчыне пераадолець усе жыццёвыя нягоды. Пражыць сваё жыццё годна — гэта вялікая справа.

Гражына ПЕТУШОК, вучаніца 8 класа СШ № 2 г. Скідаля.

И З В Е Щ Е Н И Е О П Р О В Е Д Е Н И И А У К Ц И О Н А

Могилевское областное управление филиала «Центр «Белтехинвентаризация»

сообщает о проведении торгов в виде открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, обращенного в доход государства

ЛОТ № 1: Изолированное помещение с инв. № 700/D-72184, расположенное по адресу: г. Могилев, ул. Белыницкого-Бирули, 18а-76. Двухкомнатная квартира 4/9 панельного дома, площадь 50,94/ 31,24/7,89 кв.м.
Капитальное строение с инв. № 700/С – 21177 – одноэтажный каменный гараж с погребом, смотровой ямой, общ. пл. – 19,3 м.кв. Перекрытия деревянные, ворота металлические, расположен в р-не областной больницы.
Начальная цена продажи 421 743 000 рублей.
Сумма задатка 42 174 300 рублей.

Расчетный счет для перечисления задатка	Получатель платежа Филиал «Центр «Белтехинвентаризация», р/с 3012105618108 в Региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, код 369, УНП 102353509
Дата, время и место проведения аукциона	**Аукцион проводится 28 апреля 2014 года в 12.00** по адресу: г. Могилев, ул. Лазаренко, 29 офис МОУ Филиала «Центр «Белтехинвентаризация». Последний день подачи заявок и внесения задатка: 25 апреля 2014 года до 15.00
Условия продажи	Аукцион без условий
Срок и условия оплаты приобретенного с аукциона имущества	В течение двух месяцев и двадцати дней с момента подписания протокола аукциона на расчетный счет Организатора аукциона разовым платежом либо траншами

Для участия в аукционе участник в установленный срок должен предоставить Организатору:

- заявление на участие в аукционе; - копию платежного документа о перечислении задатка; - паспорт; - индивидуальные предприниматели и юридические лица – резиденты Республики Беларусь — копию документа, подтверждающего государственную регистрацию; - юридические лица – нерезиденты Республики Беларусь — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения. Представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предоставляет доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица).

Участник, выигравший торги, возмещает затраты на организацию и проведение аукциона, в соответствии с Соглашением, которые подлежат уплате в течение 3 рабочих дней после проведения аукциона.

Дополнительную информацию можно получить у организатора аукциона:
(8-0222) 25-03-37, (8-0291) 400-394 vel.; 8-029-624-26-25 эл. почта bti9@yandex.ru

И З В Е Щ Е Н И Е

Государственное производственное объединение

«Минскстрой»

УНП 100071325

ДОВОДИТ ДО СВЕДЕНИЯ ЗАИНТЕРЕСОВАННЫХ ЛИЦ ОБ ОТМЕНЕ ИЗВЕЩЕНИЙ,

опубликованных в газете «Звязда» 22 и 26 марта 2014 года

о строительстве жилых помещений объекта «Многоэтажные жилые дома №№ 1, 2 по генплану со встроенными помещениями административно-общественного назначения и гаражом-стоянкой № 3 по г/п в квартале ул. Щорса – пр. Дзержинского на земельном участке 2,0 га с установкой индивидуального источника теплоснабжения. Жилой дом № 2 по генплану». (4 пусковой комплекс) в г. Минске.

Генеральный директор Н.В. Милошевский

В суд Бобруйского района и города Бобруйска поступило заявление о признании безвестно отсутствующей МАРТЫНОВОЙ Юлии Игоревны, 18.02.1986 года рождения, уроженки г. Бобруйска Могилевской области, последнее известное место жительства: Могилевская область, г. Бобруйск, ул. Чаплыгина, дом 35, квартира 32, место пребывания не известно. Просьба ко всем гражданам и юридическим лицам, имеющим какие-либо сведения о Мартыновой Юлии Игоревне, сообщить их в суд Бобруйского района и города Бобруйска Могилевской области в течение двух месяцев с момента публикации объявления по адресу: Могилевская область, г. Бобруйск, ул. Октябрьская, 128, каб. 44, тел. 72 19 67.

Прошу считать печать ИП Гаврилова М.Ю. **недействительной в связи с утерей.**

УНП 101144002

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНОВ ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ В БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

Номер лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения	Условие проведение аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура	Дата проведения аукциона	Последний день приема заявлений
1.	Бобруйский район, Сычковский сельисполком д. Щатково, пер. 3-й. Масловского, д. 3	7 631 021	763 102	6 029 528 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1548 га	№ 720884012601000201	Имеется подключение к электро-снабжению	28.04. 2014 г.	22.04. 2014 г. до 17.00
2.	Бобруйский район, Сычковский сельисполком д. Щатково, пер. 3-й. Масловского, д. 5	7 631 021	763 102	6 029 528 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1548 га	№ 720884012601000202	Имеется подключение к электро-снабжению	19.05. 2014 г.	13.05. 2014 г. до 17.00

ПРИМЕЧАНИЕ: **Аукцион состоится в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, каб. 62, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-ого дня после публикации извещения в СМИ. Информация о земельных участках по контактному телефону в г. Бобруйске 71-74-83, 71-74-30.**

Для участия в аукционе гражданин Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленный в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в комиссию по проведению аукционов:

- заявление на участие в аукционе (с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка);
- заверенную копию платежного поручения о внесении задатка (10% от начальной цены) на расчетный счет Сычковского сельисполкома № 3600712110013 в АСБ «Беларусбанк» филиал 703, код 760, УНН 700045734, код платежа 04901;
- представитель гражданина Республики Беларусь – нотариально удостоверенную доверенность;
- при подаче документов на участие в аукционе граждане предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Порядок проведения аукциона:

1. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет задаток.

2. Первая объявленная аукционистом цена предмета аукциона определяется в соответствии с шагом аукциона. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем в отношении соответствующего предмета аукциона.

3. При отсутствии лиц из участников аукциона, готовых выкупить предмет аукциона по названной цене, аукционист называет эту цену три раза. Аукцион завершается, если после трехкратного объявления новой цены предмета аукциона ни один из участников аукциона не поднял своего номера.

4. Предмет аукциона снимается с аукциона по решению комиссии или организации до начала проведения аукциона в случае отсутствия участников аукциона либо если на объект аукциона претендует только один гражданин.

В течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона победитель аукциона обязан внести плату за земельный участок, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка.

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектом.

Председатель Сычковского сельского исполнительного комитета З.С. Трубочка

РУП «Институт недвижимости и оценки»

► **ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА**
(недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
► **ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ**

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО «ЭЛЕКТРОМОДУЛЬ»

Лот	Объект	Адрес	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона, %
Лот № 1	**Корпус № 24 (столовая) с инв. № 630/С-41470**	**Адрес: Минская обл., г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, д. 67**	**5 674 536 000**	**567 453 600**	**5**

Назначение – здание специализированное для общественного питания. Этажей – 3. Площадь застройки/общая – 1716 м²/5378,2 м². Год постройки – 1981. Фундамент – бетонный. Стены – кирпичные, панельные, с ж/б колоннами. Перегородки – гипсовые, кирпичные. Перекрытия– ж/б плиты. Крыша – совмещенная рулонная. Полы – паркет, линолеум, бетонные, дощатые. Проемы оконные – створчатые, окрашены. Проемы дверные – филенчатые, окрашены. Наружная отделка цоколя – оштукатурено. Наружная отделка стен – облицованы плиткой. Внутренняя отделка – облицовано плиткой, штукатурка, декоративная отделка. Отопление – от ТЭЦ. Водопровод – металлические трубы. Электроосвещение – внутренняя проводка. Телефон – каблирован. Горячее водоснабжение – центральное. Вентиляция – принудительная. Лифты – грузовые, ж/б шахты. Канализация – чугунные трубы.

ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК

Земельный участок площадью 0,3801 га с кадастровым номером 623850100003002722. Целевое назначение – для обслуживания здания корпуса № 24 (столовая).

ОБРЕМЕНЕНИЯ

Описания ограничения (обременения) прав на земельный участок с кадастровым номером 623850100003002722: охранная зона сетей и сооружений теплоснабжения, площадь 0,0023 га. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Лот	Объект	Адрес	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона, %
Лот № 2	**Автозаправка с площадкой с инв. № 630/С-67164**	**Адрес: Минская обл., Молодечненский р-н, г. Молодечно, ул. Великий Гостинец, д. 143Н**	**1 704 696 000**	**170 469 600**	**5**

Назначение – сооружение специализированное автомобильного транспорта и автодорожного хозяйства. Составные части и принадлежности: Литера А – автозаправка, (а1 – асфальтная площадка площадью 334,5 м²), (а2 – 2 подземных стальных резервуара хранения нефтепродуктов объемом 25 м³), (а3 – ограждение из металлической сетки протяженностью 26,8 м), (а4 – два стальных нефтепродуктопровода диаметром 40 мм, протяженностью 32,0 м), (а5 – две топливораздаточных колонки), (а6 – кирпичный пульт управления общей площадью 7,9 м²), (а7 – два четырехжильных силовых кабеля сечением 2,5 мм², протяженностью 59,2 м); Литера Б – асфальтная площадка площадью 4411 м², (б1 – металлическая эстакада площадью 84 м²), (б2 – ограждение из ж/б плит протяженностью 160 м), (б3 – металлические ворота). Дата ввода в эксплуатацию автозаправки согласно техническому паспорту: Литер А – 1994, Литер Б – 1987.

ЗЕМЕЛЬНЫЙ УЧАСТОК

Земельный участок площадью 10,7187 га с кадастровым номером 642000000003001441. Целевое назначение – земельный участок для содержания и обслуживания зданий и сооружений.

ОБРЕМЕНЕНИЯ

Описание ограничения (обременения) прав на земельный участок с кадастровым номером 642000000003001441: охранная зона линий электропередачи, площадь 0,1070 га; охранная зона сетей и сооружений газоснабжения, площадь 0,0035 га. На земельном участке расположены иные объекты, которые не выставляются на аукцион. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект (Объекты) по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) – Претендент на покупку, должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.
Оплата стоимости приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) осуществляется в срок, который будет установлен в договоре купли-продажи Объекта (Объектов) между Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение аукциона в размере, не превышающем 20 000 000 руб. по Лоту № 1 и 16 000 000 руб. по Лоту №2 на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.
На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством для Победителя аукциона.

Цель использования Объекта (Объектов) согласно целевому назначению не ограничивается.

Аукцион состоится 28.04.2014 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4.

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юр. лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); предоставившие заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, заявление об ознакомлении с документами, продаваемым Объектом (Объектами) (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона), а также прилагаются следующие документы: юр. лица – доверенность, выданную представителю юр.лица, копии учредительных документов, свидетельства о гос.регистрации и извещения о присвоении УНП; индивидуальные предприниматели – копию свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; физ. лица – паспорт, представители физ. лиц – паспорт и доверенность, удостоверенную нотариально; организациям и физ. лицам (нерезидентам РБ) – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о состоятельности, выданный обслуживающим его банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители юр. и физ.лиц (нерезиденты РБ) – легализованная в установленном порядке доверенность. При подаче документов заявитель (представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юр.лица – документ, подтверждающий полномочия. Подача документов по почте не допускается. Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.
Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «ЭЛЕКТРОМОДУЛЬ» (Лот №__), проводимом 28 апреля 2014 г.
Участник, желающий участвовать в аукционе в отношении нескольких лотов, вносит задатки в размере, установленном для каждого из лотов.
Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим Победителем (Претендентом на покупку), будет засчитан в счет окончательной стоимости Объекта (Объектов). Задаток, уплаченный участниками аукциона, не ставшими Победителем аукциона, Организатор аукциона возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона (назначенной даты его проведения в случае признания аукциона несостоявшимся) или с момента регистрации Организатором аукциона отказа от участия в аукционе.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 2. Окончание приема заявлений 24.04.2014 в 12.00.
Заключительная регистрация участников 28.04.2014 с 13.30 до 14.00 по месту проведения аукциона.
Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом (Объектами) аукциона. Контактное лицо для осмотра Объекта (Объектов): 8 (044) 797-56-84 Иванов В.А.
Организатор аукциона или Продавец вправе снять Объект (Объекты) с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия.

☎ **Организатор: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: 193319@mail.ru**

УЗДЕНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

28 апреля 2014 года по адресу г. Узда, ул. Советская, 22, кабинет 309 (3-й этаж) в 10.00 проводит открытый аукцион по продаже в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания жилых домов, в 11.00 аукцион на право заключения договоров аренды земельных участков

НА АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ВЫСТАВЛЯЮТСЯ СЛЕДУЮЩИЕ УЧАСТКИ С НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНОЙ:

№ лота	Продавец	Местонахождение участка	S (га)	Кадастровый номер	Начальная цена (бел. руб.)	Расходы по подготовке (кроме расходов на публикацию извещения) (бел. рублей)
Лот № 1	Озерский с/Совет	агрогородок Озеро, ул. Березовая, уч. № 13	0,1500	625682508601000518	78 000 000	5 292 200
Лот № 2	Озерский с/Совет	агрогородок Озеро, ул. Березовая, уч. № 17	0,1500	625682508601000515	78 000 000	5 152 300
Лот № 3	Озерский с/Совет	агрогородок Озеро, ул. Березовая, уч. № 19	0,1500	625682508601000517	78 000 000	5 152 300
Лот № 4	Озерский с/Совет	агрогородок Озеро, ул. Березовая, уч. № 21	0,1500	625682508601000516	78 000 000	5 152 300
Лот № 5	Озерский с/Совет	агрогородок Озеро, ул. Вишневая, уч. № 1	0,1652	625682508601000519	86 000 000	6 054 500
Целевое назначение всех участков – для строительства и обслуживания жилого дома. К участкам имеется возможность подключения к газоснабжению. На повторные торги для строительства и обслуживания жилого дома выставляются следующие участки:						
Лот № 6	Узденский райисполком	г. Узда, ул. Академика Бокутя, 7	0,1110	625650100002000251	55 000 000	4 851 350
Лот № 7	Узденский райисполком	г. Узда, ул. Магдалены Радзивил, 13	0,1138	625650100002000252	55 000 000	4 403 550

Целевое назначение участков – для строительства и обслуживания жилых домов.
На аукционные торги на право заключения договора аренды выставляется участок:

№ лота	Продавец	Местонахождение участка	S (га)	Кадастровый номер	Начальная цена (бел. руб.)	Расходы по подготовке (кроме расходов на публикацию извещения)
Лот № 1	Узденский райисполком	аг. Озеро, ул. Дзержинская	0,0480	625682508601000835	2 744 700	7 948 400

Целевое назначение участка – для установки и обслуживания торгового павильона. Инженерные коммуникации:

- имеется возможность подведения к газоснабжению, водоснабжению. Срок аренды участка – 10 лет.

Задаток в размере 10 процентов от начальной цены земельного участка перечисляется путем безналичных расчетов платежным поручением (квитанцией) на счет 3600631002518 Главного управления Министерства финансов Республики Беларусь по Минской области в ЦБУ № 625 филиала № 500 Минского управления ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Узда, МФО 153001601, УНП 600537220, код платежа по продаже земельных участков в частную собственность 04901. Граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задатки в размере, установленном для каждого из этих земельных участков.

Заявления на участие в аукционе с необходимыми документами принимаются по адресу: г. Узда, ул. Советская, 22, кабинет 204, с 8.00 до 17.00 по рабочим дням по 22 апреля 2014 года включительно.

Заключительная регистрация – с 9.00 до 9.45 в день проведения аукциона.

Участники аукциона должны представить следующие документы:

• заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков;

• заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц представляют документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится по каждому лоту при наличии не менее двух участников.

Оплата победителем за предмет аукциона производится разовым платежом путем безналичных расчетов.

Победителю за предмет аукциона необходимо произвести возмещение фактических расходов по организации и проведению аукциона и подготовке документации для его проведения.

Участники аукциона предварительно могут ознакомиться с земельными участками, которые предлагаются для продажи на аукционе путем выезда к месту нахождения этих участков.

Более подробная информация об аукционах, условиях участия размещена на официальном сайте Узденского районного исполнительного комитета: **www.uzda.minsk-region.by, либо по телефонам (801718) 65404, 54705, 56069.**

РУП «Институт недвижимости и оценки»

► **ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА** (недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
► **ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ**

Извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Белинвестбанк»

Лот	Объект	Адрес	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона, %
Лот № 1	Павильон по оказанию банковских услуг ВЦ «Аквабел» (инв. № 50046222) и смонтированный в нем кондиционер LG B24-LH (инв. № 50046223)	Адрес: Минская обл., Минский р-н, д. Боровая, 1, территория ВЦ «Аквабел»	780 000 000	70 000 000	5

Год постройки – 2008. Размер павильона – 11,8 м х 11,08 м. Электроосвещение, теплоснабжение, телефонная связь имеются. Вентиляция – кондиционирование, естественная.

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) – Претендент на покупку, должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта в течение 10 (десяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) вправе оплатить единовременно (в течение 20-ти рабочих дней с момента заключения договора) либо на следующих условиях рассрочки:
- 30% цены Объекта оплачиваются в течение 10-ти рабочих дней с момента заключения договора, оставшаяся сумма – равными долями в течение 12-ти месяцев с момента заключения договора;
- за предоставление рассрочки ежемесячно уплачиваются проценты, начисляемые на непогашенную сумму рассрочки в размере ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь.
Передача Объекта производится в течение 5 (пяти) банковских дней с момента оплаты цены Объекта при единовременной оплате (в течение 20-ти рабочих дней с момента заключения договора) либо с момента оплаты 30% цены Объекта при оплате с рассрочкой.
Победитель аукциона (Претендент на покупку) оплачивает Организатору аукциона вознаграждение в размере 5% (пяти процентов) от цены продажи Объекта в течение 3 (трех) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.
На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством для Победителя аукциона.

Цель использования Объекта согласно целевому назначению не ограничивается.

Аукцион состоится 28.04.2014 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4.

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юр. лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, подавшие заявление на участие в аукционе (по форме, установленной Организатором аукциона); предоставившие заверенную банком копию платежного поручения о внесении задатка, заявление об ознакомлении с документами, продаваемым Объектом (по форме, установленной Организатором аукциона) и заключившие с Организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (по форме, установленной Организатором аукциона), а также прилагаются следующие документы: юр. лица – доверенность, выданную представителю юр. лица, копии учредительных документов, свидетельства о гос.регистрации и извещения о присвоении УНП; индивидуальные предприниматели – копию свидетельства о гос. регистрации и извещения о присвоении УНП; физ.лица – паспорт, представители физ. лиц – паспорт и доверенность, удостоверенную нотариально; организациям и физ. лицам (нерезидентам РБ) – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о состоятельности, выданный обслуживающим его банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; представители юр. и физ. лиц (нерезиденты РБ) – легализованная в установленном порядке доверенность. При подаче документов заявитель (представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юр. лица – документ, подтверждающий полномочия. Подача документов по почте не допускается. Сведения об участниках аукциона не подлежат разглашению.
Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ № 703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Белинвестбанк», проводимом 28 апреля 2014 г.
Задаток, уплаченный участником аукциона, ставшим Победителем (Претендентом на покупку), будет засчитан в счет окончательной стоимости Объекта. Задаток, уплаченный участниками аукциона, не ставшими Победителем аукциона, Организатор аукциона возвращает безналичным платежом на их счета в течение 5 (пяти) банковских дней со дня проведения аукциона (назначенной даты его проведения в случае признания аукциона несостоявшимся) или с момента регистрации Организатором аукциона отказа от участия в аукционе.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 2. Окончание приема заявлений 24.04.2014 в 12.00.
Заключительная регистрация участников 28.04.2014 с 10.30 до 11.00 по месту проведения аукциона.
Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом аукциона. Контактное лицо для осмотра Объекта: 8 (029) 377-48-01 Млечко Дмитрий Станиславович.
Организатор аукциона или Продавец вправе снять Объект (лот) с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия.

☎ **Организатор: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 • www.ino.by • e-mail: 193319@mail.ru**

Свежы павеў

«100 ІДЭЙ ДЛЯ БЕЛАРУСІ»: У «ДЗЯСЯТАЧКУ»!

На працягу некалькіх месяцаў на праект «100 ідэй для Беларусі» моладзь адпраўляла самы нечаканы, рознабаковы і складаны «плён розуму». Не так даўно акцыя падышла да фінальнай стадыі — эксперты абралі дзесяць лепшых, па іх меркаванні, ідэй. Дыпломы раздадзены, эмоцыі пакрысе ўлегліся, і чацвёра фіналістаў падзяліліся сваімі ўражаннямі, звязанымі з уваходжаннем у дзясятку лепшых, і паразважалі пра планы на будучыню. Сваю і сваіх праектаў.

Хімія «па тэлефоне»

— Мая ідэя з'явілася вельмі проста: аднойчы паленаваўся рашаць задачы па хіміі, якія задалі на дом. У гэты момант падумаў: «А што, калі б за мяне гэта мог зрабіць тэлефон?» Як вы зразумелі, хімія — гэта не «мой профіль». Больш падабаюцца фізіка, матэматыка і інфарматыка, — расказвае Павел Бацылеў, аўтар мабільнага памочніка па хіміі «Хімія Х10».

Спачатку мабільны памочнік «умеў» рашаць задачы па зададзеным алгарытме, потым хлопец дадаў яму яшчэ магчымасцяў. Напрыклад, калькулятар малярных мас, 200 своеасаблівых «шпаргалак», канвертар велічынь, а таксама такую цікавую штуку, як «абарона ад настаўнікаў». Дастаткова правесці пальцам па экране тэлефона злева направа — і замест правільнага рашэння задачы экран пакажа звычайны гадзіннік. Атрымаўся ўніверсальны дапаможнік, які спатрэбіцца кожнаму школьніку.

Калі Павел даведаўся пра свой выхад у фінал праекта «100 ідэй для Беларусі», безумоўна, узрадаваўся: заўжды прыемна, калі тваю працу ацэньваюць.

— Першыя крокі да таго, каб яна не засталася проста ідэяй, ужо зроблены. Я сваімі сіламі апублікаваў праект, — кажа хлопец. — Хацеў бы зрабіць мабільны памочнік платным, але прадаваць мабільныя дадаткі распрацоўшчыкі з Беларусі пакуль могуць толькі праз замежныя фірмы.

Зараз Павел жыве ў Старых Дарогах і вучыцца ў сярэдній школе №3. Плануе паступіць у Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі і атрымаць спецыяльнасць «Праграмуемыя мабільныя сістэмы». У будучым, калі браць ідэальны расклад падзей, малады чалавек бачыць сябе ўладальнікам IT-кампаніі.

Грыбы «на вадзе»

— Пра «цудадзейныя» каналы Бярозаўскай ГРЭС я ведала яшчэ з дзяцінства, бо нарадзілася і вырасла непадалёк ад Бярозы. Яны не замярзаюць узімку, — успамінае Вольга Пупыкіна, аўтар праекта па вырошчванні вешанак з выкарыстаннем цёплай вады гэтых самых каналаў.

Ужо калі пачала працаваць у каледжы (Вольга — выкладчык спецдысцыплін першай катэгорыі ў Белаазёрскім дзяржаўным прафесійна-тэхнічным каледжы электратэхнікі. — **Аўт**.), у галаву прыйшла ідэя неяк гэтую акалічнасць выкарыстаць. Цёплая вада і павышаная вільготнасць — акурат тое, што трэба для вырошчвання вешанак.

— Калі мы зайшлі на сайт БРСМ і ўбачылі, што праект трапіў у дзясятку лепшых, адразу не паверылі, — распавядае Вольга. — «Мы» — таму што праект пачалі распрацоўваць разам з маімі навучэнцамі, групай 6С. А яшчэ ў нас былі надзейныя дарадцы — выкладчыкі Аляксандр Іванавіч Жур і Галіна Максімаўна Тыш'янава. Складанасці падчас работы былі звязаны ў першую чаргу з тэхналогіямі. Усё ж не так проста зрабіць усё правільна з першага разу.

Самае галоўнае, што даў Вользе, па яе меркаванні, удзел у праекце «100 ідэй для Беларусі», — гэта ўпэўненасць у сваіх сілах і ў тым, што ёсць жаданне і далей працягваць навуковую дзейнасць. «Да праекта ўжо праяўляюць цікавасць прадпрымальнікі нашага раёна. Бо гэта не проста карысная задумка, а яшчэ і прыбытковая. З аднаго квадратнага метра плошчы можна сабраць ад 80 да 100 кілаграмаў грыбоў».

Першыя грошы бізнес прынясе ўжо ў год старту. Да таго ж, па словах Вольгі, у яе рэгіёне вырошчванне вешанак — лічы, вольная ніша. Між іншым, гэтыя грыбы карысныя, напрыклад, тым, што выводзяць радыенукліды.

Лямпачкі для... агуркоў

— Зрабіць працу на гэтую тэму я вырашыла пасля аднаго са школьных урокаў хіміі. Мы праходзілі тэму «Металы», і ў падручніку быў прыклад, як старыя лямпачкі могуць «пераўвасобіцца» ва ўгнаенне: такі карысны элемент, як малібдэн, калі яго дастаць з лямпачкі і злучыць з іншымі рэчывамі, цудоўна спрыяе росту раслін. Мне захацелася даследаваць гэта як мага больш падрабязна, — распавядае Аляксандра Пілат, аўтар праекта па эфектыўным выкарыстанні перагарэлых электрычных лямпачак (сінтэз малібдату амонію). — Гэта была проста вучнёўская даследчая праца, таму абвяшчэнне вынікаў фіналу «100 ідэй для Беларусі» стала прыемнай нечаканасцю. Хачу падзякаваць сваёй настаўніцы Маі Уладзіміраўне Сільвановіч, бо без яе дапамогі многае б у мяне не атрымалася.

Да праекта ўжо праяўляюць цікавасць прадпрымальнікі нашага раёна. Бо гэта не проста карысная задумка, а яшчэ і прыбытковая. З аднаго квадратнага метра плошчы можна сабраць ад 80 да 100 кілаграмаў грыбоў.

У дзень прэзентацыі перад камісіяй экспертаў, якія павінны былі даць ацэнку праекта, дзяўчына хвалявалася, але настройвала сябе на добрае выступленне. Аляксандра лічыць, што ўдзел у конкурсе «100 ідэй для Беларусі» даў ёй каштоўны вопыт публічных выступленняў і магчымасць пазнаёміцца з беларускімі навукоўцамі.

Пакуль што ніякіх прапаноў па рэалізацыі ідэі школьніцы не паступала, але яна ад гэтага не засмучаецца. Дзякуючы гэтай распрацоўцы цяпер у яе школе №1 у Клецку рыхтуюць незвычайнае ўгнаенне для пришкольнага ўчастка. Вучні спецыяльна збіраюць старыя лямпачкі, каб пасля яны дапамаглі лепш расці моркве, цыбулі ці буракам. Так, з 15 лямпачак можна атрымаць тры грамы карыснага рэчыва.

Сёння Аляксандра вучыцца ў 9 класе, але праз дзесяць гадоў бачыць сябе дзіцячым рэаніматолагам ці нейрахірургам. Галоўная мара на бліжэйшы час — паступіць у Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт.

Свята пісьменства «анлайн»

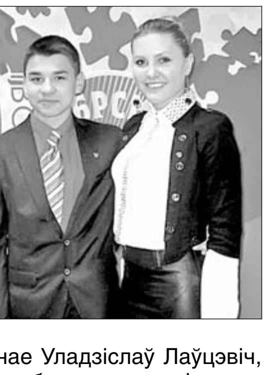

— Аднойчы ў Глыбокім праходзіў Дзень беларускага пісьменства. Я звярнуў увагу на тое, што сайта свята праводзіцца ўжо 19 гадоў, але сайта мерапрыемства яшчэ ніхто не стварыў, — успамінае Уладзіслаў Лаўцэвіч, аўтар сайтаў «Дзень беларускага пісьменства» і «Віртуальны тур па музеях Глыбоччыны», гісторыю з'яўлення сваёй ідэі. — Так і ўзяўся за працу. Працягнуў яе яшчэ адным праектам, які быў прысвечаны віртуальнаму падарожжу па музеях Глыбоцкага краю. Каштоўныя парады давала мне настаўніца інфарматыкі Лідзія Анатольеўна Раманчук (на фота побач з Уладзіславам менавіта яна. — **Аўт**.).

Падчас выступлення перад экспертамі Улад адчуваў вялікую адказнасць: ад Віцебскай вобласці на фінальным этапе былі прадстаўлены толькі два праекты, аўтарам аднаго з іх быў ён. Хлопцу вельмі хацелася, каб хоць нехта з Віцебшчыны аказаўся ў ліку пераможцаў.

— На сёння мая ідэя практычна рэалізавана. Яшчэ ёсць некаторыя складанасці, але, спадзяюся, мой выхад у фінал дапаможа ў іх вырашэнні, — распавёў Уладзіслаў.

У будучым ён хоча звязаць сваё жыццё з інфармацыйнымі тэхналогіямі, стаць праграмістам. Пакуль жа вучыцца ў 8 класе Глыбоцкай раённай гімназіі, а ў вольны час захапляецца рыбалкай, шахматамі і спортам.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.
Фота з архіваў герояў і сайта http://www.vitbichi.by/

Добрая справа!

САПЕГІ І РАДЗІВІЛЫ ЧАКАЮЦЬ ТВАЁЙ ДАПАМОГІ

Далучайся да валанцёрскіх летнікаў па захаванні помнікаў!

Валанцёр — гэта энтузіяст, справы якога прыносяць грамадству карысць. Чым больш такіх людзей збіраецца разам дзеля агульнай справы, тым большы эфект атрымліваецца. Пра гэта даўно ведаюць арганізатары валанцёрскіх летнікаў па ўсім свеце, бо праца для моцных рук і цікаўных розумаў ёсць паўсюдна. У Беларусі патрэбу ў клопаце маюць помнікі архітэктуры.

Штогод беларускае падраздзяленне ЮНЕСКА — рэспубліканская грамадская арганізацыя «Беларуская асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА» (РГА «БелАЮ») — праводзіць валанцёрскія летнікі па захаванні помнікаў, падчас якіх праводзіцца рэстаўрацыя і рэканструкцыя сядзіб і замкаў. Летнікі маюць даволі доўгую гісторыю — ужо 13 гадоў, і за гэты час валанцёрскую падтрымку атрымалі Мірскі замак, сядзібы Ваньковічаў, Ігната Дамейкі, а таксама замкі ў Францыі і Германіі.

Сёлета арганізатары запрашаюць ахвотных студэнтаў і працоўную моладзь далучыцца да двух летнікаў — «Спадчына Радзівілаў» і «Спадчына Сапегаў». Першы з іх будзе базіравацца ў Нясвіжскім замку, другі — на тэрыторыі замка Сапегаў у Ружанах. У гэтых месцах летнікі арганізуюцца не першы год, але цікавасць да праекта не знікае ні ў самых арганізатараў, ні ў валанцёраў.

«Абодва летнікі праводзяцца сумесна з музеямі, на тэрыторыі якіх будуць працаваць валанцёры, і мясцовымі органамі ўлады, — распавядае Юлія Сяргеева, менеджар па валанцёрскай праграме РГА «БелАЮ». — Варта адзначыць, што летнікі маюць экалагічную скіраванасць. Напрыклад, у замку Сапегаў валанцёры будуць прыбіраць тэрыторыю ад будаўнічага смецця, падрыхтоўваць помнікі да рэстаўрацыі».

Летнік разлічаны на 10 дзён — каб паспець усё: і папрацаваць, і адпачыць. Праца на аб'ектах складае ўсяго пяць гадзін на дзень, астатні час адведзены на культурна-азнаямленчую праграму. Тут табе і краязнаўства, і гісторыя з археалогіяй, вандроўкі — лепшага адпачынку не прыдумаць!

Валанцёры летніка «Спадчына Сапегаў — 2013» сапраўды сталі адной сям'ёй.

Дарэчы, валанцёрскія летнікі ад РГА «БелАЮ» вельмі папулярныя сярод еўрапейцаў. Захаванне гісторыка-культурнай спадчыны ў краіне ў цэнтры Еўропы прываблівае студэнтаў і іншую моладзь, дае магчымасць убачыць і раскрыць сакрэты невядомай для іншаземца Беларусі — гэта каштуе дарагога.

— Прыязджаюць студэнты з Украіны, Расіі, Галандыі, Фінляндыі, Іспаніі, Чэхіі. Прыкладна палова групы, якая ў сярэднім складае 16-20 чалавек, — гэта замежныя госці, — каментуе Юлія. — Самае цікавае, што людзі размаўляюць на розных мовах, але пры гэтым цудоўна разумеюць адзін аднаго. Нашых валанцёраў аб'ядноўвае адна мэта — дапамагчы захаваць культурны помнік і пазнаёміцца з гістарычнай спадчынай нашай краіны. Адкрыццём для нас стала і тое, што нават беларускія валанцёры літаральна па-новаму адкрываюць для сябе сваю радзіму. Краязнаўчыя вандроўкі, гутаркі з гісторыкамі, аповеды пра таямнічае мінулае Белай Русі сапраўды захапляюць і ўражваюць.

Нягледзячы на гісторыка-экалагічную скіраванасць праекта, летнікамі па рэстаўрацыі і рэканструкцыі цікавяцца таксама інжынеры, выкладчыкі, хімікі, а яшчэ — блогеры. А вось, напрыклад, гісторыкаў і археолагаў летась сярод ахвотных пабыць валанцёрамі фактычна не было.

У валанцёраў падчас знаходжання ў летніку ёсць магчымасць паслухаць навуковых супрацоўнікаў. «У Ружанскім замку Сапегаў ёсць цудоўны гісторык Руслан Кніга, — гаворыць Юлія. — Гэты чалавек выдатна арганізуе побыт валанцёраў і ведае пра свае «уладанні» ўсё. Яму сапраўды ёсць чым падзяліцца з моладдзю». Па словах Юліі, напрыканцы летнікаў валанцёры становяцца адной вялікай сям'ёй. Чаму б не праверыць гэта на справе?

Беларуская асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА запрашае ўсіх ахвотных далучыцца да валанцёрскіх летнікаў «Спадчына Радзівілаў» і «Спадчына Сапегаў». Для гэтага трэба запоўніць анкеты на сайце http://www.belau.info/stat_i/312.html. Членскі ўнёсак для беларусаў складае 300 тысяч рублёў. Жыллё, харчаванне і культурная праграма забяспечваюцца арганізатарамі праекта. Колькасць удзельнікаў абмежаваная.

Кацярына РАДЗЮК.

SEX=БАЛЯСЫ

«Если б я был султан, я б имел трёх жён, и тройной красотой был бы окружён...» Памятаеце гэтыя словы з песні патэнцыяльна шчаслівага чалавека, які вынайшаў асабістую «залатую прапорцыю»: колькі жанчын павінна ў ідэале прыпадаць на адну асобу, каб яна, гэтая асоба, магла адчуваць сябе сапраўдным мужчынам? Праўда, танальнасць далей мяняецца: «Но, с другой стороны, тёщи тоже три...» Здавалася б, пры такім раскладзе памер калі не шчасця, дык, прынамсі, клопату з боку жаночага полу да памянёнай асобы павінен быў таксама аўтаматычна падвоіцца, а выходзіць зусім нават наадварот — ён ва ўяўленні мужчыны імкнецца да нуля... Ну ды хопіць пра святое — пра цешчаў. Пра іх, бедных, ужо столькі сказана... Не здагадаліся, пра што гаворка пойдзе? Добра, яшчэ адна падказка. Студэнт чацвёртага курса педагагічнага інстытута Іваноў прысніў жудасны сон: у яго на калготках папаўзла «стрэлка»... Тэма нашых сённяшніх «Балясаў» — камфортныя суадносіны сіл у калектыве, пры якіх мужчыны застаюцца мужчынамі, а жанчыны — жанчынамі. І ўвогуле, ці магчымы такі расклад у прыродзе?..

ПРА ГЕНДАРНЫ БАЛАНС

Анекдоты анекдотамі, а сапраўды, тая ж журналістыка зараз пераўтвараецца амаль што ў выключна жаночую прафесію: не хочуць чамусьці хлопцы ісці ў яе. Памятаю, у нашы гады юнакоў і дзяўчат было прыкладна пароўну. Прычым, многія хлопцы ішлі ў журналістыку пасля арміі, таму і атмасфера на факультэце была не такой, як сёння. Маю на ўвазе пэўны цяперашні інфантылізм юнакоў. А чаго здзіўляцца, калі менавіта студэнткі пераважаюць у аўдыторыі. Таму нешматлікія хлопцы з цягам часу папросту «раствараюцца» ў такой суполцы, вобразна кажучы, губляюць свае палавыя прыкметы. Тут ужо не да заляцанняў... Як сабе хочаце, у такой сітуацыі мужчынскі пол — не «жылец». Гэта ж не толькі пра студэнцкую аўдыторыю, а ўвогуле пра любую працоўную суполку, дзе пераважае прыгожы пол. А што зробіш, калі калектывы жывуць кожны па сваіх законах? Як той казаў, **мужчынская логіка правільная, а жаночая — цікавая. Дастаткова прыгадаць вядомае пра тое, што жанчыны могуць захоўваць сакрэты толькі невялікімі групамі — чалавек па сорак.** І калі яны аб'ядноўцца, могуць «прыціснуць»: хоць адкрытым ігнараваннем, хоць празмернай увагай.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Вось яшчэ адно цікавае назіранне, не мной заўважанае. Мабыць, ніхто не чуў, каб мужчыны свядома прасіліся на працу ў выключна жаночы калектыў. Хіба што толькі ў анекдоце. «Сантэхнік Пятроў, наглядзеўшыся фільмаў для «дарослых», піша ўжо пятую заяву з настойлівай просьбай перавесці яго ў нямецкі ЖЭС». А вось многім прадстаўніцам прыгожага полу, як ні дзіўна, даспадобы працаваць менавіта там, дзе калі не ўсе, дык большасць работнікаў — мужчыны. Цікава, праўда: жанчыны не могуць ужыцца з сабе падобнымі. Чаму так? Недзе прачытаў, што моцны пол хоць і любіць «перакуры», не цураецца перакінуцца жартам, але, у прынцыпе, на працу ходзіць менавіта працаваць і зарабляць грошы, таму звычайна яго рабочы час падпарадкаваны пэўнаму рэжыму. А ў большасці жанчын праца — на другім месцы пасля сям'і. Жанчына па сваёй прыродзе створаная для яе, для адносін з процілеглым полам. Мабыць, па гэтай прычыне тыя з прадстаўніц прыгожай паловы, якія ўсё ж такі хочуць хадзіць на працу не толькі дзеля таго, каб пахваліцца чарговай абновай, і выбіраюць варыянт з мужчынскім працоўным калектывам. Зрэшты, гэта не перашкаджае і пахваліцца... Памятаеце вядомае: у ее "ўсё" было напераддзе! Гэта ж і ёсць магчымасць наладзіць стасункі з моцным полам: шанц незамужнім абзавесціся другой палавінкай.

Але вернемся да пачатку размовы: а ці можа жанчына «згубіцца» сярод мужчын? Залежыць ад характару. Памятаеце даўні анекдот? Выйшла дзяўчына замуж за ўзбека. Той ёй гаворыць: «Калі буду вяртацца з працы, глядзі, на якім баку галавы ў мяне цюбецейка. Калі на левым, кахаць цябе буду, падарункі розныя дарыць. А калі на правым — сварыцца буду». Паслухала тое кабета ды і кажа: «Ты, калі дадому будзеш вяртацца, а я буду стаяць рукі ў бокі, ведай: мне абсалютна напляваць, на якім баку галавы ў цябе будзе цюбецейка!»

Гэта я да таго, што ніхто не ставіць пад сумненне сілу волі, характар і іншыя якасці прадстаўніц чароўнага полу. (Як тут не прыгадаць у якасці доказу чарговы анекдот. **«Іншаземную жанчыну збіў на вуліцы конь, калі яна глядзела, як гарыць дом»).** Многія прафесіі дзякуючы выбару жанчын ужо даўно не атаясамліваюцца з выключна мужчынскім заняткам. Але давайце глядзець праўдзе ў вочы: ніх ў асноўным усё роўна не працуюць асобна ад мужчын або, калі гаворка ідзе пра начальніц, кіруюць змешанымі калектывамі (прыгадайце хоць бы самую вядомую Мымру Савецкага Саюза са «Службовага рамана»).

Да якой відавочнай высновы прыходзім у выніку? Мысляць жанчыны і мужчыны па-рознаму, псіхалогія ў нас таксама адрозніваецца. Але, напэўна, гэта і яднае. У адзін працоўны калектыў. Ад гендарнага складу, не сакрэт, залежыць вельмі шмат. Там, дзе супрацоўнік-мужчына палянуецца, работу бездакорна выканае жанчына-калега. Затое, калі трэба будзе «пакачаць правы», наперадзе, хутчэй за ўсё, будзе прадстаўнік моцнага полу. Узровень сярэдняй заработнай платы будзе, як правіла, большым там, дзе працуюць мужчыны. А мора прыгажосці — дзе шчыруюць жанчыны. За баланс?!

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

Таццяна Гарошка з удзельнікамі гурта.

«Я ДЫРЫЖЫРАВАЛА ДРЭВАМІ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

(Да размовы далучаецца Надзея Падрэз — аўтар тэкстаў будучага альбома.)

Надзея: Мы пазнаёміліся ў верасні мінулага года, планавалася абмяркаваць маркетынгавыя пытанні, бо я працую ў сферы рэкламы. Адразу зразумелі, што нам цікава разам, таму вырашылі паспрабаваць сумесна ствараць песні. Мы належым да тых людзей, якім не толькі ёсць пра што сказаць, але яшчэ ёсць пра што падумаць і памаўчаць.

Наконт беларускай мовы хачу сказаць — яна проста неверагодная. Яна вельмі адрозніваецца па фанетыцы ад іншых. Наша мова лічыцца другой па прыгажосці пасля італьянскай. Мы адчуваем сябе нашчадкамі адной з еўрапейскіх культур, але здаецца часам, што наша мова недаацэненая, і на ёй мы — большасць з нас — так абыякава і «сучасна» маўчым. А варта хаця б адзін раз паспрабаваць загаварыць.

Я ствараю свой унутраны свет і цудоўна там жыву, часам запрашаю ў госці. Можна сказаць, я пазнаю свет і кантактую з ім праз музыку.

— Праца над праектам — новы творчы крок для вас. Але ж, мабыць, і да гэтага задумваліся над запатрабаванасцю мовы?

Таццяна: Спецыяльна такое пытанне ніколі не ставіла для сябе. Не было задумы рабіць музыку і тым самым неяк дапамагаць мове гучаць. Цяпер так атрымліваецца, што ўсё склалася ў адну карцінку. І гэта тое, чым хочацца займацца. Падчас навучання ў рэспубліканскім каледжы мастацтваў імя Ахрэмчыка я выхоўвалася ў цікавай творчай атмасферы, безумоўна, на мяне ўплывала асяроддзе інтэлігентных людзей. Потым была вучоба ў музычным вучылішчы, дзе мне пашчасціла з выкладчыкам. Але да пэўнага часу ўва мне не было той сілы, каб сабрацца і зрабіць пэўны крок. А цяпер ужо не трэба яе шукаць.

Надзея: Я заўсёды ведала, што мова — гэта не толькі сродак зносін. Мне падабалася працаваць са словамі яшчэ са школы. Мяне вабіла безліч варыянтаў стварэння розных выказванняў і трансфармацыі сэнсаў: там я бачыла крыніцу натхнення, якая вяла да акіяна магчымасцяў. Спалучэнне музыкі і слова бывае сапраўдным цудам. У маіх тэкстах на Таніну музыку няма штучных прыдумак і ўпрыгажэнняў, усё грунтуецца на глыбіні ўласных пачуццяў. Яны пра нас з вамі, пра сучасных людзей. Пра мяне і пра Таццяну, пра наш «жыццёвы джаз» — з яго няроўным рытмам, адхіленнямі і ланцужком акордаў-думак, уласцівых маладой жанчыне. Мы намагаемся зрабіць тое, што можам, каб людзі па-новаму адчулі смак беларускіх слоў у роднай танальнасці.

— Супрацоўніцтва патрабуе быць на адной хвалі. Ці варта тут гаварыць пра натхненне?

Таццяна: Тое, што мы робім зараз, дапамагае даць выхад творчай энергіі. Я не ведаю, чым абумоўлена гэтая сітуацыя — удалым збегам абставін альбо нашай з Надзеяй гатоўнасцю да такога кроку, але ў мяне адчуванне, што рана ці позна, але мы б абавязкова сустрэліся. Натхненне — проста нейкі канал, які адкрываецца табе перыядычна, і ты бярэш для сябе неабходнае. Музыка, як і іншыя віды мастацтва, змяняе чалавека. Зразумела, што я толькі праваднік, а стварэнне музыкі для мяне — своеасаблівая медытацыя. Таму спецыяльна не шукаю натхнення, а толькі дзялюся тым, што збіраецца ў сэрцы. Часам патрэбна эмацыянальная перазагрузка. Некалькі дзён у Рыме ці Парыжы — і ў цябе новыя ўражанні, нечаканыя вобразы і мелодыі. У кожнага горада свая энергетыка, якую назапашваеш падчас вандровак. А потым вяртаешся дадому і ўзгадваеш, параўноўваеш, працуеш зноў. Часам трэба апынуцца ў цягніку ці ў самалёце, каб адкрылася новае дыханне. Бывае карысна пабыць у адзіноце, адключыцца ад знешняга свету, каб адпачыць у цішыні. Так, напрыклад, за два тыдні на дачы быў напісаны мой першы альбом.

Мы адчуваем сябе нашчадкамі адной з еўрапейскіх культур, але здаецца часам, што наша мова недаацэненая, і на ёй мы — большасць з нас — так абыякава і «сучасна» маўчым. А варта хаця б адзін раз паспрабаваць загаварыць.

— Як вас змяніла музыка?

Таццяна: Мы з ёй увесь час змяняемся, я змяняю аранжыроўкі, яны — мяне. Маленькай дзяўчынкай мне падабалася дырыжыраваць дрэвамі. Не думаю, што яны мяне слухаліся. Зараз прыемна гэтаму ўсміхацца. Таксама я ніколі ў дзяцінстве не бачыла раяль, але аднойчы мяне яго намалявала, і мама аддала мяне ў музычную школу. Творчым людзям патрэбна адзінота, але аднак начасова яна ім шкодзіць, калі яе зашмат. Мяне музыка заўсёды ратуе. Ведаеце, я даволі замкнуты чалавек, гэта не вельмі добра для артыста. Я ствараю свой унутраны свет і цудоўна там жыву, часам запрашаю ў госці. Можна сказаць, я пазнаю свет і кантактую з ім праз музыку.

— Што значыць свабода для вас?

Таццяна: Маё разуменне свабоды — магчымасць займацца любімай справай і не залежаць ад абставін, выбіраць той шлях, які блізкі табе, ісці за сваім сэрцам без урону для сумлення, мець свае каштоўнасці і прыярытэты. Ведаць, хто ты і што робіш.

— Нешта здзіўляе вас у самой сабе?

Таццяна: Я раблю некамерцыйную музыку, і ў гэтым ужо шмат дзіўнага.

Алена ДРАПКО.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12
ад 19 лютага 2009 года выдадзена
Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі газеты —
рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»;
грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».
Галоўны рэдактар
КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Адказныя за выпуск: першы намеснік галоўнага рэдактара Наталля КАРПЕНКА, рэдактар аддзела Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей РАСОЛЬКА.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.
Кантактны тэлефон: 292 44 12.
e-mail: posts@tut.by; info@zvyazda.minsk.by
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013,
г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.
Тыраж 22.315.
Нумар падпісаны ў 19.30 26.03.2014 г.

■ Незвычайнае побач

ЯК САБАКА З МЯДЗВЕДЗЕМ ПАСЯБРАВАЎ

Сабака можа быць сябрам не толькі чалавека, але і... мядзведзя. Гэта не выдумка, а рэальная гісторыя. У запарку Цэнтра экалагічнага турызму «Станькава» агракамбіната «Дзяржынскі» ў адным вальеры ўжо больш за год жывуць вельмі жвавы рыжы сабачка і медзведзяня. Анфіса і Васіліса — неразлучныя сяброўкі, гатовыя адна за адну, так бы мовіць, у агонь і ваду...

Пра гісторыю іх знаёмства і пачатак моцнай дружбы расказаў **загадчык заапарка Міхаіл ТУРЫГІН.** Васілісу знайшлі непадалёк ад Барысава. Праз поле праязджалі два хлопцы. Нечакана яны заўважылі, што па дарозе коціцца нешта жывое. Прыгледзеліся, аказалася, што гэта малое медзведзяня. Невядома, як яно тут апынулася. Можна толькі здагадвацца, што яго маці загінула. Юнакі ўзялі малое на рукі, а яно заплакала, нібы дзіця. Пашкадавалі небараку — загіне без дапамогі чалавека. І забралі «немаўля» дамоў, а затым патэлефанавалі ў Барысаўскую раённую інспекцыю прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя. Новую жыхарку згадзіліся прыняць у «Станькава». Але медзведзяня ніяк не магло прыжыцца ў непрывычным для яго асяроддзі. Усяго палохалася, хавалася ў куце, скуголіла, адмаўлялася ад ежы. Спецыялісты вырашылі падсяліць да медзведзяняці «кватаранта» — шчаня прыкладна аднаго з ім узросту, каб той дапамог «дзікунцы» пазбавіцца комплексаў, адаптавацца да новых умоў. Анфіса вельмі прыязна паставілася да чужынкі. І калі нехта спрабаваў сілай ці хітрасцю выманіць яе новую сяброўку, сабака брэхам адганяла нахабніка. А ўдзячная Васіліса абдымала сваю абаронцу і аблізвала. Праз нейкі час мядзведзіца асмялела, перастала палохацца людзей і ўжо наперадзе сабачкі імчалася да міскі з ежай. Аказалася, што і густы ў сяброўак у многім супадаюць: абедзве любяць хлеб, кашу, садавіну. Кормяць жа Васілісу не сырым, а вараным мясам, каб не абуджаць звярыныя інстынкты. Акрамя таго, жывёліне вельмі даспадобы цукеркі. Салодкім частуюць яе наведнікі, асабліва дзеці, якія падоўгу не адыходзяць ад тутэйшых «зорак».

Безумоўна, за сяброўствам, здавалася б, несумяшчальных у прыродзе жывёлін, сочаць назіральнікі, спецыялісты. І пры першых трывожных сімптомах у паводзінах мядзведзіцы іх расселяць. Але пакуль такой пагрозы няма. Васіліса і Анфіса разам спяць, гуляюць, забаўляюцца, кормяцца з адной пасудзіны, а мядзведзіца нават імкнецца зацягнуць сяброўку на дрэва. А калі тая падае, не разумее, як можна быць такой нязграбнай.

«Салодкая парачка» жыве ў прасторным вальеры з басейнам і домікам. Збудаванне трывалае, з глыбокім фундаментам, каб не падкапалі. Па словах **генеральнага дырэктара агракамбіната «Дзяржынскі» Іосіфа ПАЛАЧАНІНА,** каштуюць такія «пакоі» больш, чым двухпакаёвая кватэра ў Мінску. Сёлетняй зімой Васіліса не залегла ў спячку. А навошта? Яна пастаянна накормленая, мае клапатлівую сяброўку, з якой заўсёды цікава і весела.

А наогул у заапарку налічваецца шмат жывёл (у тым ліку зубры, ваўкі, казулі, алені, лісы, ламы, які), а таксама 600 птушак розных відаў.

У недалёкай будучыні ў цэнтры адкрыецца сафары-парк на плошчы звыш 300 гектараў, дзе будуць гуляць на волі шматлікія жывёлы. Цяпер яго тэрыторыя агароджана спецыяльнай сеткай, там пракладваюцца экалагічныя сцежкі, робяцца пляцоўкі, адкуль наведнікі змогуць назіраць за паводзінамі жывёл у натуральных умовах пражывання.

У цэнтры ўладкаваны і зоны адпачынку, атракцыёнаў. І нават пагранічная застава — якраз на тым месцы, дзе праходзіла мяжа паміж СССР і Польшчай да 1939 года, а таксама частка ўмацаванага раёна, так званай лініі Сталіна, і партызанскі лагер з зямлянкамі. Турысты не забываюць і сцежку да 500-гадовага дуба, у рэзідэнцыю Дзеда Мароза. Да іх паслуг — 5D-кінатэатр. Яны могуць пакатацца ў дыліжансе ці верхам на поні, заняцца экстрэмальнымі відамі спорту, а ў ціры пастраляць з пнеўматыкі, электронікі, арбалета, лука. У цэнтры гатовы і да прыёму замежных турыстаў, што прыедуць на чэмпіянат свету па хакеі.

Дарэчы, ініцыятарам стварэння Цэнтра экалагічнага турызму стаў тагачасны кіраўнік агракамбіната, а цяпер губернатар Мінскай вобласці Сямён Шапіра. «Станькава» пачалі будаваць у 2008 годзе. Першыя наведнікі тут з'явіліся ў 2011-м. Летась цэнтр прыняў звыш 110 тыс. турыстаў.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

НЯХАЙ МЯНЕ НАВУЧАЦЬ!

Беларускі цікавяцца ў Яндэкса, як стаць добрай жонкай

Як паказала спецыяльна праведзенае даследаванне, такі запыт — адзін з самых папулярных сярод «жаночых» інтарэсаў у пошукавіку. Мужчыны ж больш схільныя рэалізоўваць сябе ў ролі здабытчыкаў. Вывучыўшы ўсе пытанні беларускіх карыстальнікаў, якія пачыналіся словамі «як стаць», спецыялісты кампаніі прыйшлі да высновы, што ў беларусаў выклікаюць вялікую цікавасць прафесіі праграміста, акцёра (а таксама пісьменніка, фатографа і іншыя творчыя кірункі) і... таксіста.

Сустракаюцца сярод запытаў і экзатычныя — напрыклад, «як стаць нінзя», сур'ёзныя — «як стаць дэпутатам», нават глыбока філасофскія — «як стаць чалавекам» або «як стаць шчаслівым». Значная частка пытанняў, адзначае прэс-служба Яндэкса, тычыцца пераўтварэння ў казачных персанажаў: беларускія карыстальнікі перыядычна цікавяцца, як стаць феяй, русалкай або чараўніком.

Вікторыя ЗАХАРАВА.

Паважаны і дарагі пляменнік

Генадзь Васільевіч ПАДГОРНЫ,

былы падпалкоўнік міліцыі на транспарце са Слуцка!

Ад сябе асабіста і тваіх родных шчыра віншуем цябе з 50-годдзем з дня народзінаў! Зычым здароўя, дабрабыту і павагі ў сям'і і добрасумленнай працы. Шчыра ўдзячныя за ўвагу і павагу да людзей у якасці кіраўніка ўстановы! Заставайся такім добразычлівым і прыстойным і надалей.

З павагай, Новік Т.І. і твае родныя.

ОАО «Ремонтно-строительное управление бытового обслуживания населения»

УНН 100079341

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01.01.2014 г.

АКТИВ	На начало года	На конец года
1. Внеоборотные активы	15661	10929
2. Оборотные активы	42420	14218
3. Расходы будущих периодов	2074	1
Баланс	**60155**	**25148**
ПАССИВ	**На начало года**	**На конец года**
3. Источники собственных средств	35153	20989
4. Долгосрочные обязательства	1970	-
5. Краткосрочные обязательства	23032	4159
Баланс	**60155**	25148

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

Наименование показателя	На начало года	На конец года
1. Прибыль (убыток) от текущей, инвестиционной, финансовой и иной деятельности	920	2833
Итого прибыль (убыток) за отчетный период	920	2833
Налоги и сборы, произведенные от текущей, инвестиционной, финансовой и иной деятельности	101	1374
Прибыль (убыток) к распределению	**920**	**2833**

ОАО «Серталит», РБ

Учетный номер плательщика: **101297989**
Вид экономической деятельности: **оптовые заказчики по торговле товарами**
Организационно-правовая форма: **открытое акционерное общество**
Орган управления: **общее собрание акционеров**
Единица измерения: **млн руб.**
Адрес: **г. Минск, ул. Короля, 51, неж. пом. 12, оф. 11**

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2013 г.

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2013 г.	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства:	110	2 903	2 077
Нематериальные активы:	120		
Доходные вложения в материальные активы	130		
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131		
предметы финансовой аренды (лизинга)	132		
прочие доходные вложения в материальные активы	133		
Вложения в долгосрочные активы	140		
Долгосрочные финансовые вложения	150		
Отложенные налоговые активы	160		
Долгосрочная дебиторская задолженность	170		
Прочие долгосрочные активы	180		
ИТОГО по разделу I	**190**	**2 903**	**2 077**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	4 813	1 522
в том числе:			
материалы	211	4 716	1 183
животные на выращивании и откорме	212		
незавершенное производство	213		
готовая продукция и товары	214	97	339
товары отгруженные	215		
прочие запасы	216		
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220		
Расходы будущих периодов	230		3
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240		1
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	17 382	13 677
Краткосрочные финансовые вложения	260		
Денежные средства и их эквиваленты	270	5	753
Прочие краткосрочные активы	280		
ИТОГО по разделу II	**290**	**22 200**	**15 956**
БАЛАНС (190+290)	**300**	**25 103**	**18 033**
СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	Код строки	На 31 декабря 2013 г.	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	41	41
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	-	-
Добавочный капитал	450	382	382
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	16 495	10 647
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470		-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	**490**	**16 918**	**11 070**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	-
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	-	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	**590**	**-**	**-**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	5 759	2 739
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	-	-
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	2 426	4 224
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	1 172	2 032
по авансам полученным	632	6	3
по налогам и сборам	633	840	1 916
по социальному страхованию и обеспечению	634	33	21
по оплате труда	635	266	225
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	-	-
прочим кредиторам	638	109	27
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	-	-
Резервы предстоящих платежей	660	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	**690**	**8 185**	**6 963**
БАЛАНС (490+590+690)	**700**	**25 103**	**18 033**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ
период с 1 января по 31 декабря 2013 г.

Наименование показателей	Код строки	за 2013 г.	за 2012 г.
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	81 089	72 565
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(65 164)	(55 528)
Валовая прибыль (010-020)	030	15 925	17 037
Управленческие расходы	040	-	-
Расходы на реализацию	050	(8 226)	(8 895)
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	7 699	8 142
Прочие доходы по текущей деятельности	070	1 289	113
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(1 420)	(214)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (+-060+070-080)	090	7 568	8 041
Доходы по инвестиционной деятельности	100	-	3
в том числе: доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	-	-
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-
проценты к получению	103	-	3
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	-	-
Расходы по инвестиционной деятельности	110	-	-
в том числе: расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	-	-
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	-	-
Доходы по финансовой деятельности	120	222	402
в том числе: курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	222	142
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	260
Расходы по финансовой деятельности	130	(637)	(694)
в том числе: проценты к уплате	131	(427)	(462)
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(210)	(232)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	-	-
Иные доходы и расходы	140	(7)	(455)
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (100-110+120-130+-140)	150	(422)	(744)
Прибыль (убыток) до налогообложения (+-090+-150)	160	7 146	7 297
Налог на прибыль	170	(1 298)	(1 317)
Изменение отложенных налоговых активов	180	-	-
Изменение отложенных налоговых обязательств	190	-	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	-	-
Чистая прибыль (убыток) (+-160-170+-180+-190-200)	210	5 848	5 980
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	-	-
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток) (+-210+-220+-230)	240	5 848	5 980
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	1	1
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

Руководитель **Брановец А.Э.**
Главный бухгалтер **Ермоленко Т. М.**

Доля государства в уставном фонде эмитента нет (всего, в процентах), в том числе:

Вид собственности	Количество акций, шт.	Доля в уставном фонде, %
Республиканская	-	-
Коммунальная – всего	-	-
В том числе: областная	-	-
районная	-	-
городская	-	-

Количество акционеров – всего: 4
В том числе:
юридических лиц: 2, из них нерезидентов Республики Беларусь: 1
физических лиц: 2, из них нерезидентов Республики Беларусь нет

Информация о дивидендах и акциях:

Наименование показателей	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	миллионов рублей	-	-
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	миллионов рублей	-	-
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	-	-
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	рублей	-	-
Обеспеченность акции имуществом общества	тысяч рублей	4106,00	2687,00
Количество простых акций, находящихся на балансе общества, – всего	штук	-	-
В том числе: поступившие в распоряжение общества:			

дата поступления акций на счет «депо» общества	количество акций	штук	Срок реализации акций, поступивших в распоряжение общества	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
-	-	-	-	
приобретенные в целях сокращения общего количества акций:				
дата поступления акций на счет «депо» общества	количество акций	штук	-	х
-	-	-	-	х
-	-	-	-	х

Отдельные финансовые результаты деятельности:

Наименование показателей	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	миллионов рублей	81089,0	72565,00
Себестоимость реализованных продукции, товаров, работ, услуг; управленческие расходы; расходы на реализацию	миллионов рублей	73390,0	64423,00
Прибыль (убыток) до налогообложения, всего	миллионов рублей	7146,0	7297,0
В том числе: прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	миллионов рублей	7699,0	8142,00
В том числе: прочие доходы и расходы по текущей деятельности	миллионов рублей	-131,00	-101,00
В том числе: прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности	миллионов рублей	-422,00	-744,00
Налоги на прибыль; изменение отложенных налоговых активов; изменение отложенных налоговых обязательств; прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	миллионов рублей	1298,00	1317
Чистая прибыль (убыток)	миллионов рублей	5848,00	5980,00
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	миллионов рублей	10647,00	4667,00
Долгосрочная дебиторская задолженность	миллионов рублей	0,00	0,00
Долгосрочные обязательства	миллионов рублей	0,00	0,00
Среднесписочная численность работающих	человек	7	6

Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета): Оптовая торговля, оптовая торговля продукцией, произведенной на давальческих условиях из собственного сырья.
Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался годовой бухгалтерский баланс за отчетный 2013 год 24.03.2014 г.
Сведения о применении эмитентом свода правил корпоративного поведения: руководствуется

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ с 1 января 2013 г. по 31 декабря 2013 г.

ОАО «БЕЛХИМЭНЕРГО»

Учетный номер плательщика: 100363932.
Вид деятельности: электромонтажные работы
Организационно-правовая форма: Открытое акционерное общество.
Единица измерения: млн руб. Адрес: 220024, г. Минск, пер. Асаналиева, 3

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2014 г.

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2013 года	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	32 397	27 587
Нематериальные активы	120	1	2
ИТОГО по разделу I	**190**	**32 398**	**27 589**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	673	559
в том числе:			
материалы	211	616	473
готовая продукция и товары	214	57	86
Расходы будущих периодов	230	116	105
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	32	4
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	4 743	5 078
Краткосрочные финансовые вложения	260	5 995	5 370
Денежные средства и их эквиваленты	270	4 219	3 381
Прочие краткосрочные активы	280	1	1
ИТОГО по разделу II	**290**	**15 779**	**14 498**
БАЛАНС	**300**	**48 177**	**42 087**
Собственный капитал и обязательства	**Код строки**	**На 31 декабря 2013 года**	**На 31 декабря 2012 г.**
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	394	394
Резервный капитал	440	43	43
Добавочный капитал	450	39 273	33 582
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	5 753	5 197
ИТОГО по разделу III	**490**	**45 463**	**39 216**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	575	514
Доходы будущих периодов	540		7
ИТОГО по разделу IV	**590**	**575**	**521**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	2 139	2 350
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	283	471
по авансам полученным	632	9	5
по налогам и сборам	633	690	1 280
по социальному страхованию и обеспечению	634	156	141
по оплате труда	635	504	416
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	21	14
прочим кредиторам	638	476	23
ИТОГО по разделу V	**690**	**2 139**	**2 350**
БАЛАНС	**700**	**48 177**	**42 087**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-декабрь 2013 г.

Наименование показателей	Код строки	За январь–декабрь 2013 года	За январь–декабрь 2012 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	16 492	14 787
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(6 503)	(11 141)
Валовая прибыль (010-020)	030	9 989	3 646
Управленческие расходы	040	(9 190)	(1 579)
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	799	2 067
Прочие доходы по текущей деятельности	070	17	56
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(258)	(369)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (±060+070-080)	090	558	1 754
Доходы по инвестиционной деятельности	100	120	5 416
в том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	3	5 225
проценты к получению	103	117	191
Расходы по инвестиционной деятельности	110	(4)	(5 147)
в том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	(4)	(5 147)
Доходы по финансовой деятельности	120	131	106
в том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	131	106
Расходы по финансовой деятельности	130	(96)	(92)
в том числе:			
проценты к уплате	131	(5)	-
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(64)	(92)
прочие расходы по финансовой деятельности	133	(27)	-
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (100-110+120-130±140)	150	151	283
Прибыль (убыток) до налогообложения (±090±150)	160	709	2 037
Налог на прибыль	170	(173)	(421)
Чистая прибыль (убыток) (±160-170±180±190-200)	210	536	1 616
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	5 719	7 980
Совокупная прибыль (убыток) (±210±220±230)	240	6 255	9 596

Доля государства в уставном фонде эмитента ОАО «Белхимэнерго» (всего, в процентах), в том числе:

Вид собственности	Количество акций, шт.	Доля в уставном фонде, %
Республиканская	0	0
Коммунальная – всего	0	0
В том числе:	0	0
областная	0	0
районная	0	0
городская	0	0

Информация о дивидендах и акциях:

Наименование показателей	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Количество акционеров, всего	лиц	885	885
в том числе: юридических лиц	лиц	2	3
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц	1	1
в том числе: физических лиц	лиц	883	883
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц	0	0
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	миллионов рублей	8,08	5,46
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	миллионов рублей	0,30	0,07
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	35,90	24,25
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	рублей	1,34	0,32
Обеспеченность акции имуществом общества	тысяч рублей	202,00	174,23
Количество простых акций, находящихся на балансе общества	штук	0	0

Отдельные финансовые результаты:

Показатель	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	миллионов рублей	16492	14787
Себестоимость реал. продукции, товаров, работ, услуг, управленческие расходы; расходы на реализацию	миллионов рублей	15693	12720
Прибыль (убыток) до налогообложения, всего	миллионов рублей	709	2037
в том числе: прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	миллионов рублей	799	2067
в том числе: прочие доходы и расходы по текущей деятельности	миллионов рублей	-241	-313
в том числе: прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности	миллионов рублей	151	283
Налоги на прибыль; изменение отложенных налоговых активов; изменение отложенных налоговых обязательств; прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	миллионов рублей	173	421
Чистая прибыль (убыток)	миллионов рублей	536	1616
Нераспределенная прибыль(непокрытый убыток)	миллионов рублей	5753	5197
Долгосрочная дебиторская задолженность	миллионов рублей	0	0
Долгосрочные обязательства	миллионов рублей	575	521
Среднесписочная численность работающих	человек	95	109

Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета) ремонтные, монтажные и наладочные работы.
Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался годовой бухгалтерский баланс за отчетный 2013 год – 24.03.2014 г.
Сведения о применении эмитентом свода правил корпоративного поведения (только в составе годового отчета): с правилами корпоративного поведения ознакомлены.
По мнению аудитора бухгалтерская (финансовая) отчетность ОАО «Белхимэнерго» достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ОАО «Белхимэнерго» на 1 января 2014 года и результаты финансово-хозяйственной деятельности за 2013 год, при этом совершенные ОАО «Белхимэнерго» финансовые (хозяйственные) операции во всех существенных отношениях соответствуют законодательству.

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ за 2013 год

ОАО «Амкодор-Дзержинск»

Полное наименование эмитента:
Открытое акционерное общество «Амкодор-Дзержинск»
Адрес: **г. Дзержинск, ул. Фоминых, 19, УНН 600005769**
Вид деятельности: **сельскохозяйственное машиностроение**
Единица измерения: **млн рублей**

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2013 года

АКТИВЫ	на 31.12.2013 г.	на 31.12.2012 г.
1. Внеоборотные активы	35 903	16 021
2. Оборотные активы	33 944	8 542
Баланс	**69 847**	**24 563**
Собственный капитал и обязательства	**на 31.12.2013 г.**	**на 31.12.2012 г.**
3. Капитал и резервы	61 267	18 241
4. Долгосрочные обязательства	-	-
5. Краткосрочные обязательства	8 580	6 322
6. Доходы будущих периодов	-	-
Баланс	**69 847**	**24 563**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

НАИМЕНОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	на 31.12.2013 г.	на 31.12.2012 г.
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	18 080	9 147
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	22 073	10 558
Валовая прибыль	(3 993)	(1 411)
Управленческие расходы	2 547	1 988
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	(6 540)	(3 399)
Прочие доходы по текущей деятельности	965	1 176
Прочие расходы по текущей деятельности	1 125	2 023
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	(6 700)	(4 246)
Прибыль (убыток) от инвестиционной финансовой и иной деятельности	7 206	544
Налог на прибыль	7	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли	2	-
Чистая прибыль (убыток)	497	(3 702)

Директор **Д.А. Сивицкий**
Главный бухгалтер **И.Е. Жигалко**

Данные годовой бухгалтерской отчетности подтверждены аудиторским заключением ООО «Белросаудит» на основании свидетельства № 600506719 от 28.04.2000 г., выданного решением Мингорисполкома.

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ЦЕННЫХ БУМАГ

ОАО «РАПС»

223014, Минский р-н, аг. Крупица. УНП 600068480

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2014 г. млн руб.

№ п/п	Наименование показателя	Код строки	На начало года	На конец года
	АКТИВ			
1	Долгосрочные активы	190	171808	205888
2	Краткосрочные активы	290	104791	91616
	БАЛАНС	300	276599	297504
	ПАССИВ			
3	Собственный капитал	490	138372	162710
4	Обязательства	590+690	138227	134794
5	БАЛАНС	700	276599	297504

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ ЗА 2013 г. млн руб.

№ п/п	Наименование показателя	Код строки	За отчетный год	За прошлый год
1	Выручка от реализации продукции без налогов	010	138666	119948
2	Себестоимость реализованной продукции, работ и услуг	020	112799	92117
3	Управленческие расходы	040	8359	6115
4	Расходы на реализацию	050	306	213
5	Прибыль (убыток) от реализации	060	17202	21503
6	Прочие доходы по текущей деятельности	070	15372	98491
7	Прочие расходы по текущей деятельности	080	14494	99235
8	Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	18080	20759
9	Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	150	-14460	-15494
10	Прибыль (убыток) до налогообложения	160	3620	5265
11	Налоги и сборы из прибыли с учетом отложенных налоговых активов и обязательств	170-200	27	5
12	Прибыль (убыток) к распределению	210	3647	5260

Финансовые показатели подтверждены аудиторской проверкой (положительное аудиторское заключение).
Дивиденды на привилегированные акции за 2013 г. выплачиваются с 1 апреля 2014 г. по 1 июля 2014 г.
Порядок выплаты дивидендов:
- работающим и неработающим акционерам – по ведомостям в кассе Общества;
- по заявлениям акционеров – почтовым переводом или перечислением на лицевой счет в АСБ «Беларусбанк».

Директор Ломако М.С. **Гл.бухгалтер Побудей Н.В.**

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ЦЕННЫХ БУМАГ ЗА 2013 ГОД

Открытое акционерное общество «Завод гидравлического машиностроения» г. Кобрин

Адрес: 225304, г. Кобрин, Брестская обл., ул. Советская, 109. Т./ф. (01642) 2-23-84. УНП 200093330
Полное ФИО руководителя: Казаков Александр Игоревич. Полное ФИО гл. бухгалтера: Лысюк Инна Леонидовна
Единица измерения: **млн руб.**

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2013 года

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2013 г.	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
1. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	68 797	56 850
Нематериальные активы	120	1	14
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
В том числе:			
Инвестиционная недвижимость	131	-	-
Предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
Прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	11 546	2 911
Долгосрочные финансовые вложения	150	-	-
Отложенные налоговые активы	160	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
в том числе аккредитивы	171	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	-	-
ИТОГО по разделу I	**190**	**80 344**	**59 775**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	39 247	34 552
В том числе:			
Материалы	211	14 612	15 694
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	3 834	3 744
готовая продукция и товары	214	20 174	14 746
товары отгруженные	215	627	368
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	501	630
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	870	-
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	22 917	10 465
в том числе аккредитивы	251	-	-
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и их эквиваленты	270	1 801	370
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по подразделу II	**290**	**65 336**	**46 017**
БАЛАНС	**300**	**145 680**	**105 792**
Собственный капитал и обязательства			
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	5 836	5 832
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	3 203	3 203
Добавочный капитал	450	66 899	55 851
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	19 244	11 411
Чистая прибыль (убыток) отчетного года	470	-	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	**490**	**95 182**	**76 297**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	3 245	2 209
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	-	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	**590**	**3 245**	**2 209**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	18 305	12 435
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	623	890
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	**27 745**	**13 418**
В том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	21 990	7 908
по авансам полученным	632	647	684
по налогам и сборам	633	1 104	1 063
по социальному страхованию и обеспечению	634	616	748
по оплате труда	635	1 970	2 204
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	2	645
прочим кредиторам	638	1 416	166
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	570	307
Резервы предстоящих платежей	660	10	-
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	236
ИТОГО по разделу V	**690**	**47 253**	**27 286**
БАЛАНС (490+590+690)	**700**	**145 680**	**105 792**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

НАИМЕНОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	Код стр.	За январь–декабрь 2013 г.	За январь–декабрь 2012 г.
1	2	3	4
Выручка от реализации товаров, продукции, работ, услуг	010	171 438	170 859
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	139 566	139 161
Валовая прибыль (010-020)	030	31 872	31 698
Управленческие расходы	040	13 766	11 379
Расходы на реализацию	050	732	388
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	17 374	19 931
Прочие доходы по текущей деятельности	070	23 219	20 785
Прочие расходы по текущей деятельности	080	23 904	27 099
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (060+070-080)	090	16 689	13 617
Доходы по инвестиционной деятельности	100	226	62
В том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	86	25
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	-
проценты к получению	103	40	18
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	100	19
Расходы по инвестиционной деятельности	110	4	15
В том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	4	12
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	-	3
Доходы по финансовой деятельности	120	1 667	2 575
В том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	1 667	2 575
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-
Расходы по финансовой деятельности	130	8 246	6 024
В том числе:			
проценты к уплате	131	6 431	3 194
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	1 814	2 830
Прочие расходы по финансовой деятельности	133	1	-
Иные доходы и расходы	140	-	-
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (100-110+120-130+140)	150	(6 357)	(3 402)
Прибыль (убыток) до налогообложения (090+150)	160	10 332	10 215
Налог на прибыль	170	1 743	2 913
Изменение отложенных налоговых активов	180	-	-
Изменение отложенных налоговых обязательств	190	-	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	34	21
Чистая прибыль (убыток) (160-170+180+190-200)	210	8 555	7 281
Количество прибыльных организаций	211	1	1
Сумма прибыли	212	8 555	7 281
Количество убыточных организаций	213	-	-
Сумма убытка	214	-	-
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	11 054	14 891
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток) (210+220+230)	240	19 609	22 172
Базовая прибыль (убыток) на акцию, рублей	250	10 261	8 740
Разводненная прибыль (убыток) на акцию, рублей	260	-	-

Данные отчетности подтверждены *(наименование и номер лицензии аудиторской организации или наименование контролирующего органа, проводившего проверку)*				СООО «Правильная компания», сведения о государственной регистрации: Решение Мингорисполкома от 12.01.2006 г., в ЕГР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190682919			
Кол-во акционеров	**Всего**	**627**	**В том числе:**	**Юридических лиц**	**2**	**Физических лиц**	**625**

Доля государства в уставном фонде (всего в %):

Вид собственности	Количество акций, шт.	Доля в уставном фонде, %
республиканская	686	0,08

Информация о дивидендах и акциях

Наименование показателя	Единица измерения	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	*Миллионов рублей*	639	267,6
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	*Рублей*	766	372,00
Обеспеченность акции имуществом общества	*Тысяч рублей*	114,2	91,6
Информация о задолженности			
Долгосрочная дебиторская задолженность	*Миллионов рублей*	0	0
Долгосрочные обязательства	*Миллионов рублей*	3 245	2 209
Среднесписочная численность работающих (человек)		741	
Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг	Производство гидравлических и пневматических силовых установок и двигателей, производство частей и принадлежностей автомобилей и их двигателей.		

Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался годовой бухгалтерский баланс за отчетный 2013 год – 25 марта 2014 года.

Сведения о применении эмитентом правил корпоративного поведения: Положение о Дирекции от 29.06.2007 г. № 67, Положение о Наблюдательном Совете от 28.03.2012 г. № 23, положение об аффилированных лицах от 27.04.2007 г. № 64, Положение о ревизионной комиссии от 26.03.2008 г. № 14, Регламент работы с реестром акционеров от 10.02.2009 г. № 20.

Руководитель А. И. Казаков

Главный бухгалтер И. Л. Лысюк

ОАО «Белхим»

Учетный номер плательщика: 100122846
Вид экономической деятельности: оптовая торговля
Организационно-правовая форма:
акционерное общество с государственной долей
Орган управления: ГО «Белресурсы»
Единица измерения: млн руб.
Адрес: 220048, г. Минск, ул. Короля, 34

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2014 г.

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2013 года	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	32 393	30 584
Нематериальные активы	120	54	1
Доходные вложения в материальные активы	130		-
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131		
предметы финансовой аренды (лизинга)	132		-
прочие доходные вложения в материальные активы	133		-
Вложения в долгосрочные активы	140	5 585	1 596
Долгосрочные финансовые вложения	150	10 723	10 721
Отложенные налоговые активы	160		513
Долгосрочная дебиторская задолженность	170		-
Прочие долгосрочные активы	180		
ИТОГО по разделу I	**190**	**48 755**	**43 415**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	57 121	81 114
в том числе:			
материалы	211	3 288	1 935
животные на выращивании и откорме	212		
незавершенное производство	213	14	26
готовая продукция и товары	214	53 819	79 153
товары отгруженные	215		
прочие запасы	216		
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220		
Расходы будущих периодов	230	439	470
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	91	93
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	94 203	59 150
Краткосрочные финансовые вложения	260		
Денежные средства и их эквиваленты	270	10 032	11 640
Прочие краткосрочные активы	280		6
ИТОГО по разделу II	**290**	**161 886**	**152 473**
БАЛАНС	**300**	**210 641**	**195 888**

Собственный капитал и обязательства	Код строки	На 31 декабря 2013 года	На 31 декабря 2012 г.
1	2	3	4
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	19 450	15 914
Неоплаченная часть уставного капитала	420		
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430		
Резервный капитал	440	257	163
Добавочный капитал	450	13 350	14 511
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	51 799	42 806
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470		
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	**490**	**84 856**	**73 394**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	-
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	166	110
Доходы будущих периодов	540		
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	**590**	**166**	**110**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	86 259	104 141
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620		-
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	39 360	18 243
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	20 166	5 193
по авансам полученным	632	8 710	3 905
по налогам и сборам	633	7 141	6 706
по социальному страхованию и обеспечению	634	430	340
по оплате труда	635	1 031	928
по лизинговым платежам	636		
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	1 835	1 147
прочим кредиторам	638	47	24
Обязательства, предназначенные для реализации	640		
Доходы будущих периодов	650		
Резервы предстоящих платежей	660		
Прочие краткосрочные обязательства	670		
ИТОГО по разделу V	**690**	**125 619**	**122 384**
БАЛАНС	**700**	**210 641**	**195 888**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь–декабрь 2013 года

Наименование показателей	Код строки	За январь–декабрь 2013 года	За январь–декабрь 2012 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	700 041	469 098
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	626 053	391 448
Валовая прибыль (010-020)	030	73 988	77 650
Управленческие расходы	040	12 474	7 952
Расходы на реализацию	050	29 446	27 556
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	32 068	42 142
Прочие доходы по текущей деятельности	070	58 072	29 564
Прочие расходы по текущей деятельности	080	61 026	32 406
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (±060+070-080)	090	29 114	39 300
Доходы по инвестиционной деятельности	100	10 401	1 605
в том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	9 742	105
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	2	
проценты к получению	103	654	1 481
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	3	19
Расходы по инвестиционной деятельности	110	9 379	129
в том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	9 339	112
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	40	17
Доходы по финансовой деятельности	120	30 897	9 719
в том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	30 897	9 719
прочие доходы по финансовой деятельности	122		
Расходы по финансовой деятельности	130	51 899	22 586
в том числе:			
проценты к уплате	131	19 002	14 083
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	32 897	8 503
прочие расходы по финансовой деятельности	133		
Иные доходы и расходы	140	28	56
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (100-110+120-130±140)	150	(19 952)	(11 335)
Прибыль (убыток) до налогообложения (±090±150)	160	9 162	27 965
Налог на прибыль	170	2 028	6 157
Изменение отложенных налоговых активов	180	(103)	513
Изменение отложенных налоговых обязательств	190	(56)	(110)
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	211	1
Чистая прибыль (убыток) (±160-170±180±190-200)	210	6 764	22 210
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	11 073	13 673
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	(4 564)	(2 879)
Совокупная прибыль (убыток) (±210±220±230)	240	13 273	33 004
Базовая прибыль (убыток) на акцию	250	-	-
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

Руководитель **Маталова Т.И.** **Главный бухгалтер** **Лагутина И.А.**

5-6. Информация о дивидендах и акциях

Показатель	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Количество акционеров, всего	лиц	428	431
в том числе: юридических лиц	лиц	1	1
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц		
в том числе: физических лиц	лиц	427	430
из них нерезидентов Республики Беларусь	лиц		
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	миллионов рублей	1810,28	1114,22
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	миллионов рублей	1090,50	1024,82
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	рублей	5118,99	3150,74
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	рублей	3083,66	2897,93
Обеспеченность акции имуществом общества	тысяч рублей	239,95	176,59
Количество простых акций, находящихся на балансе общества	штук	0	0

7,8. Отдельные финансовые результаты

Показатель	Единица измерения	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Выручка от реализации продукции, товаров, работ,услуг	миллионов рублей	700041,00	469098
Себестоимость реал. продукции, товаров, работ, услуг, управленческие расходы; расходы на реализацию	миллионов рублей	667973,00	426956
Прибыль (убыток) до налогообложения, всего	миллионов рублей	9162,0	27965,0
в том числе: прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	миллионов рублей	32068,0	42142,0
в том числе: прочие доходы и расходы по текущей деятельности	миллионов рублей	-2954,00	-2842,00
в том числе: прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности	миллионов рублей	-19952,00	-11335
Налог на прибыль; изменение отложенных налоговых активов; изменение отложенных налоговых обязательств; прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	миллионов рублей	2398,00	5755
Чистая прибыль (убыток)	миллионов рублей	6764,0	22210,0
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	миллионов рублей	51799,00	42806
Долгосрочная дебиторская задолженность	миллионов рублей	0,00	0,00
Долгосрочные обязательства	миллионов рублей	166,00	110,00
Среднесписочная численность работающих	человек	183	178

9. Основные виды продукции или виды деятельности, по которым получено двадцать и более процентов выручки от реализации товаров, продукции, работ, услуг (только в составе годового отчета): оптовая торговля химической продукцией – 41,1%, оптовая торговля пластмассами – 28,4%

12. Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался годовой бухгалтерский баланс за отчетный год: 26 марта 2014 г.

15. Сведения о применении эмитентом правил корпоративного поведения (только в составе годового отчета).

На ОАО «Белхим» введена должность специалиста по ценным бумагам. Порядок подготовки и проведения собраний акционеров, объявления и выплаты дивидендов, раскрытие информации об Обществе, предоставление информации акционерам и др. определяется в соответствии с законодательством Республики Беларусь и нормативными локальными актами ОАО «Белхим». Регламент работы ОАО «Белхим» с реестром владельцев ценных бумаг утвержден 25.03.2010, протокол общего собрания акционеров ОАО «Белхим» № 27. Годовая отчетность ОАО «Белхим» утверждена ООО «АудитКомСервис». Свидетельство госрегистрации № 994 выдано МГИК 09.07.2002.

ОАО «Озтранс»

УНП 600306519

223021, Минский р-н, Щомыслицкий с/с, п/о Озерцо, Менковский тракт, 21. Тел./факс 507-61-31

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС ОАО «ОЗТРАНС» НА 1 ЯНВАРЯ 2014 ГОДА

млн руб

АКТИВ		ПАССИВ	
1	2	3	4
I. Долгосрочные активы	**11528**	**III. Собственный капитал**	**13116**
Основные средства	1442	Уставный капитал	12932
Нематериальные активы	0	Добавочный фонд	120
Вложения в долгосрочные активы	9988	Нераспределенная прибыль	113
Долгосрочные финансовые вложения	1	Чистая прибыль (убыток) отчетного года	-49
Прочие долгосрочные активы	97	**IV. Догосрочные обязательства**	**1063**
II. Краткосрочные активы	**3348**	Обязательства по лизинговым платежам	1063
Запасы	38		
Расходы будущих периодов	25	**V. Краткосрочные обязательства**	**697**
Налог по приобретенным ценностям	1540		
Дебиторская задолженность	1539	Краткосрочные кредиты и займы	400
Денежные средства	199		
Прочие краткосрочные активы	7	Кредиторская задолженность	297
Баланс	**14876**	**Баланс**	**14876**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

млн руб.

Выручка от реализации продукции,товаров, работ, услуг	4287
Себестоимость реализации товаров, продукции, работ, услуг, управленческие расходы	4535
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ	-248
Прочие доходы по текущей деятельности	3
Прочие расходы по текущей деятельности	99
Прибыль (убыток) по текущей деятельности	-344
Доходы по инвестиционной, финансовой деятельности	306
Расходы по инвестиционной, финансовой деятельности	0
Прибыль (убыток) по инвестиционной деятельности	306
Прибыль (убыток) до налогообложения	-38
Налог на прибыль	11
Чистая прибыль	-49

Информация об ОАО и его деятельности

4. Доля государства в уставном фонде эмитента – -
5. Количество акционеров – 38, в т.ч.: юридических лиц – 1, физических лиц – 37
6. Информация о дивидендах и акциях

НАИМЕНОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	Ед. изм.	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	млн руб.	3,9	2,70
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	млн руб.	0,00	0,00
Дивиденды приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	руб.	28,62	90,08
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	руб.	0,00	0,00
Обеспеченность акции имуществом общества	тыс. руб.	25,54	25,46

7-8 ОТДЕЛЬНЫЕ ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (млн руб.)

НАИМЕНОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ	С начала года	За аналогичный период прошлого года
Выручка от реализации продукции, работ, услуг	4287	3731
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг, управленческие расходы, расходы на реализацию	4535	3544
Прибыль (убыток) до налогообложения	-38	109
в т.ч: прибыль(убыток) от реализации товаров, работ, услуг, продукции	-248	187
в т.ч: прочие доходы и расходы по текущей деятельности	-96	-78
в т.ч: прибыль(убыток) от инвестиционной, финансовойи иной деятельности	306	0
Налог на прибыль; изменение отложенных налоговых активов, налоговых обязательств, прочие налоги исчисляемые из прибыли	11	29
Чистая прибыль (убыток)	-49	80
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	113	23
Долгосрочная дебиторская задолженность	0	0
Долгосрочные обязательства	1063	1234
Среднесписочная численность работающих (чел.)	25	28

9. Основные виды деятельности, по которым получено более двадцати процентов выручки от реализации: деятельность грузового автомобильного транспорта 85%, сдача внаем собственного недвижимого имущества 15%.

12. Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался бухгалтерский баланс за 2013 год: 26 марта 2014 года.

15. Сведения о применении эмитентом свода правил корпоративного поведения: общество работает по утвержденному Уставу ОАО «Озтранс», Регламент работы с реестром владельцев ценных бумаг ОАО «Озтранс» утвержден на общем собрании от 30.03.2010 № 13.

Директор ОАО «Озтранс» **А.А. Мешков**

Главный бухгалтер **Е.М. Балашевич**

Данные отчетности подтверждены: ИП Буслович Светлана Александровна квалификационный аттест аудитора №0000168 от 12.11.2002 года выдан Министерством финансов РБ, регистрационный № 166

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ЦЕННЫХ БУМАГ

УНП 600125834

Открытое акционерное общество

«Борисовский завод медицинских препаратов»

222120, Минская обл., г. Борисов, ул. Чапаева, 64/27
Количество акционеров всего – 26, в том числе юридических лиц – 3, физических лиц – 23.
Доля государства в уставном фонде эмитента – 99,976%.
Среднесписочная численность работающих 2 500 чел.
Основной вид деятельности: производство лекарственных средств.
Дата проведения годового общего собрания акционеров, на котором утверждался годовой бухгалтерский баланс за отчетный год 25.03.2014.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2014 года

млн руб.

АКТИВЫ	Код строки	На 31 декабря 2013 года	На 31 декабря 2012 года
1	2	3	4
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	941 770	382 218
Нематериальные активы	120	2 186	523
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
в том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	47 658	184 716
Долгосрочные финансовые вложения	150	23 026	23 016
Отложенные налоговые активы	160	12	17
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	225	262
ИТОГО по разделу I	**190**	**1 014 877**	**590 752**
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	177 873	164 523
в том числе:			
материалы	211	117 263	111 484
животные на выращивании и откорме	212	-	-
незавершенное производство	213	6 671	8 226
готовая продукция и товары	214	53 939	44 813
товары отгруженные	215	-	-
прочие запасы	216	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	220	-	-
Расходы будущих периодов	230	8 707	3 139
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	240	10 275	12 923
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	160 342	384 887
Краткосрочные финансовые вложения	260	1	-
Денежные средства и их эквиваленты	270	22 777	7 356
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	**290**	**379 975**	**572 828**
БАЛАНС	**300**	**1 394 852**	**1 163 580**

Собственный капитал и обязательства	Код строки	На 31 декабря 2013 года	На 31 декабря 2012 года
1	2		3
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	284 606	233 518
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервный капитал	440	7 858	7 473
Добавочный капитал	450	334 259	268 651
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	105 812	56 696
Чистая прибыль (убыток) отчетного периода	470	-	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	**490**	**732 535**	**566 338**
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	397 272	340 476
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	4 897	350
Доходы будущих периодов	540	379	464
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	-	-
ИТОГО по разделу IV	**590**	**402 548**	**341 290**
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	67 030	59 058
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	-	-
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	193 273	197 372
в том числе:			
поставщикам, подрядчикам, исполнителям	631	124 887	118 443
по авансам полученным	632	6 461	573
по налогам и сборам	633	1 190	20 352
по социальному страхованию и обеспечению	634	1 060	476
по оплате труда	635	5 877	4 648
по лизинговым платежам	636	-	-
собственнику имущества (учредителям, участникам)	637	47 697	50 689
прочим кредиторам	638	6 101	2 191
Обязательства, предназначенные для реализации	640	-	-
Доходы будущих периодов	650	-	
Резервы предстоящих платежей	660	-534	-478
Прочие краткосрочные обязательства	670	-	-
ИТОГО по разделу V	**690**	**259 769**	**255 952**
БАЛАНС	**700**	**1 394 852**	**1 163 580**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ с 01 января по 31 декабря 2013 года

Наименование показателей	Код строки	За январь – декабрь 2013 года	За январь – декабрь 2012 года
1	2	3	4
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	933 506	892 764
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	627 490	561 108
Валовая прибыль (010-020)	030	306 016	331 656
Управленческие расходы	040	67 526	60 590
Расходы на реализацию	050	15 305	18 813
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг (030-040-050)	060	223 185	252 253
Прочие доходы по текущей деятельности	070	189 173	263 398
Прочие расходы по текущей деятельности	080	293 308	337 372
Прибыль (убыток) от текущей деятельности (±060+070-080)	090	119 050	178 279
Доходы по инвестиционной деятельности	100	27 099	12 360
в том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	101	929	413
доходы от участия в уставном капитале других организаций	102	-	5 675
проценты к получению	103	1 474	2 354
прочие доходы по инвестиционной деятельности	104	24 696	3 918
Расходы по инвестиционной деятельности	110	5 334	3 877
в том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	111	737	424
прочие расходы по инвестиционной деятельности	112	4 597	3 453
Доходы по финансовой деятельности	120	76 269	28 500
в том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	76 269	28 500
прочие доходы по финансовой деятельности	122	-	-
Расходы по финансовой деятельности	130	103 670	36 785
в том числе:			
проценты к уплате	131	15 475	6 927
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	88 185	29 804
прочие расходы по финансовой деятельности	133	10	54
Иные доходы и расходы	140	-3 621	- 1 789
Прибыль (убыток) от инвестиционной, финансовой и иной деятельности (100-110+120-130±140)	150	-9 257	- 1 591
Прибыль (убыток) до налогообложения (±090±150)	160	109 793	176 688
Налог на прибыль	170	17 147	33 192
Изменение отложенных налоговых активов	180	-5	17
Изменение отложенных налоговых обязательств	190	- 4 548	- 350
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	200	13 928	-
Чистая прибыль (убыток) (±160-170±180±190-200)	210	74 165	143 163
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	66 063	110 491
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	230	-	-
Совокупная прибыль (убыток) (±210±220±230)	240	140 228	253 654
Базовая прибыль (убыток) на акцию (руб.)	250	90 542	199 121
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	260	-	-

Информация о дивидендах и акциях:

Наименование показателя	Ед. изм.	За отчетный период	За аналогичный период прошлого года
Начислено на выплату дивидендов в данном отчетном периоде	Млн руб.	24 704,69	49 082,93
Фактически выплаченные дивиденды в данном отчетном периоде	Млн руб.	14,7	3,7
Дивиденды, приходящиеся на одну акцию (включая налоги)	Руб.	27 001,84	65 383,49
Дивиденды, фактически выплаченные на одну акцию (включая налоги)	Руб.	65 383,49	16 490,00
Обеспеченность акций имуществом	Тыс. руб.	800,65	754,42
Количество простых акций, находящихся на балансе общества	штук	-	-

Эмитент следует положениям «Свода правил корпоративного поведения».

Генеральный директор **А.Н. Фандо**

Главный бухгалтер **Т.А. Жигулина**

БЕЛАРУСКІ ТЭАТР

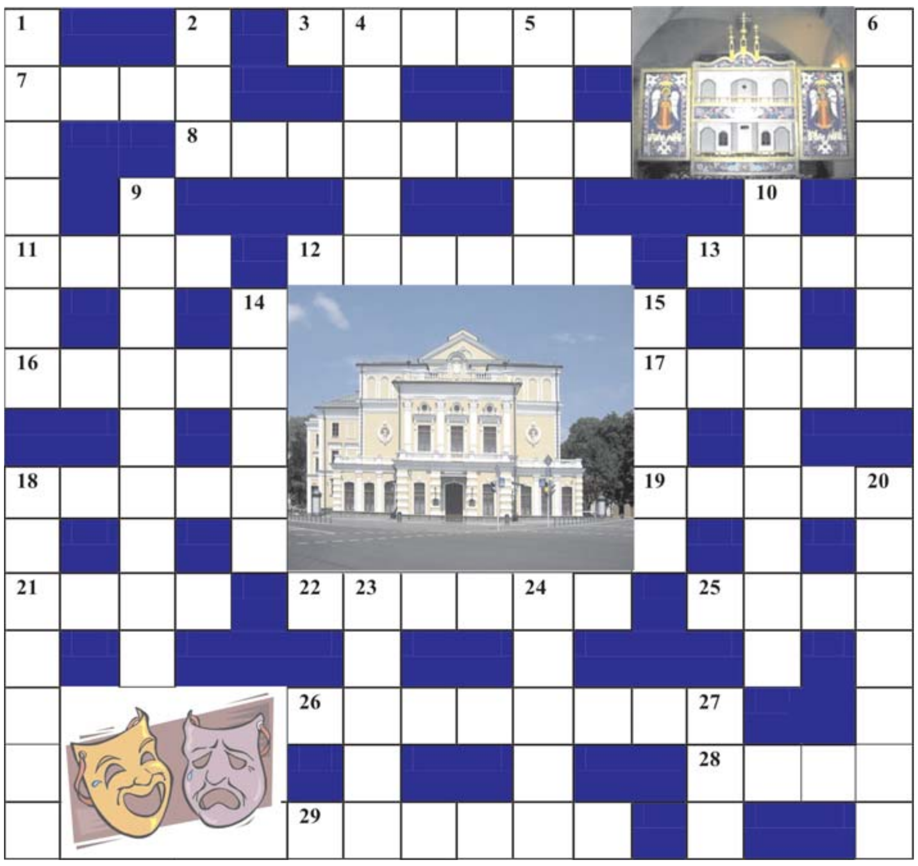

Па гарызанталі: 3. Адна з найлепшых роляў легенды беларускай сцэны, артысткі Дзяржаўнага беларускага тэатра імя Я. Купалы Стэфаніі Станюты ў спектаклі «Раскіданае гняздо». **7.** Опера Дж. Вердзі з рэпертуару Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі. **8.** ..., або вяртэп. Народны тэатр лялек, які атрымаў распаўсюджанне на Беларусі, пачынаючы з XVI стагоддзя, і перажывае адраджэнне ў наш час. **11.** Галоўная думка твора. **12.** Музыкант, які іграе на арфе. **13.** «Лясная ...». Першы беларускі мастацкі фільм, зняты рэжысёрам Ю.Тарычам і ўпершыню паказаны ў Мінску, у 1926 годзе, у кінатэатры «Культура». **16.** Моцнае захапленне. **17.** Садовая кветка. **18.** Адтуліна ў сцяне для акна, дзвярэй. **19.** Лінія сувязі, камунікацыі. **21.** Твор народнай творчасці. **22.** Штаны, якія аблягаюць калені і расшыраюцца ўверсе. **25.** Пляцоўка для спаборніцтваў па боксе. **26.** Ярус у тэатры непасрэдна над партэрам. **28.** ... у спектакль. Уключэнне ў спектакль новага выканаўцы. **29.** Першапачатковая назва вядомага беларускага ансамбля «Песняры».

Па вертыкалі: 1. ... Мядзелка. Імя беларускай артысткі, педагога, мемуарысткі, адной з першых выканаўцаў ролі Паўлінкі ў аднайменным спектаклі Я. Купалы. **2.** Той, хто цалкам падпарадкаваў чаму-небудзь сваю волю, учынкі (кніжн.). **4.** Расійскі курорт на Чарнаморскім узбярэжжы Каўказа. **5.** Дзмітрый ... . Беларускі кампазітар, аўтар опер «Кастусь Каліноўскі», «Песня аб шчасці», музыкі да кінафільмаў «Несцерка», «Дзеці партызана». **6.** Асенні грыб. **9.** Мастак, які афармляе сцэну, пiша дэкарацыі. **10.** Адлегласць, прамежак паміж чым-небудзь. **14.** Здзіслаў ... . Выдатны беларускі артыст-«купалавец», Народны артыст СССР, сыграў каля 500 роляў. **15.** Тэатральная спецыяльная накладка з прорэзамі для вачэй. **18.** Першы паказ спектакля, цыркавой праграмы. **20.** «Сівая ...». Опера кампазітара Д. Смольскага паводле аповесці У. Караткевіча. **23.** Опера кампазітара Я. Цікоцкага (лібрэта П. Броўкі), якая ўпершыню была пастаўлена на сцэне Дзяржаўнага тэатра оперы і балета ў 1944 годзе. **24.** Арганічнае злучэнне, якое выкарыстоўваецца ў халадзільных установках і для тушэння пажараў. **27.** Анатоль ... . Заслужаны артыст РБ, таленавіты пісьменнік, яркі паэт, кінасцэнарыст; працаваў акцёрам у Беларускім рэспубліканскім тэатры юнага гледача.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ.
г. Дзяржынск.

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ:

Па гарызанталі: 3. Марыля. 7. «Аіда». 8. Батлейка. 11. Ідэя. 12. Арфіст. 13. Быль. 16. Азарт. 17. Астра. 18. Праём. 19. Канал. 21. Эпас. 22. Галіфэ. 25. Рынг. 26. Бельэтаж. 28. Увод. 29. «Лявоны». **Па вертыкалі:** 1. Паўліна. 2. Раб. 4. Адлер. 5. Лукас. 6. Апенька. 9. Дэкаратар. 10. Дыстанцыя. 14. Стома. 15. Маска. 18. Прэм'ера. 20. Легенда. 23. «Алеся». 24. Фрэон. 27. Жук.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.55	19.36	12.41
Віцебск —	6.44	19.26	12.42
Магілёў —	6.45	19.26	12.41
Гомель —	6.43	19.22	12.39
Гродна —	7.11	19.51	12.40
Брэст —	7.12	19.50	12.38

Месяц

Маладзік 30 сакавіка.
Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

***Пр.** Венядзікта, Міхаіла, Расціслава.*
***К.** Лідзіі, Бенядзікта, Мацея, Эрнеста, Яна.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

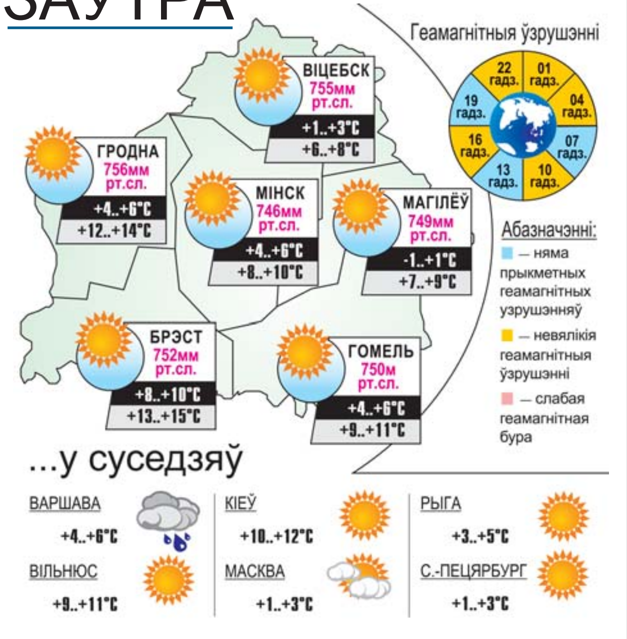

■ Футбол

«АДЧУВАЮ СЯБЕ БОЛЬШ УПЭЎНЕНА»

Апошнія тыдні падарылі Аляксандру Ермаковічу, галоўнаму трэнеру БАТЭ, палітру разнастайных эмоцый. Спачатку — шчырую радасць ад перамогі ў матчы з «Мінскам» за Суперкубак краіны, а пасля — яўнае засмучэнне ад паражэння ў чвэрцьфінале Кубка Беларусі, дзе на шляху чэмпіёнаў паўстаў гродзенскі «Нёман». Так, кубак барысаўчане сёлета ўжо не заваююць, аднак гонка па чарговае чэмпіёнства толькі наперадзе. Менавіта пра падрыхтоўку да сезона, самаадчуванне ў трэнерскім крэсле, размовы з Віктарам Ганчарэнкам распавёў журналістам Ермаковіч падчас адмысловай прэс-канферэнцыі.

— Мы заўжды хваравіта перажываем паражэнні, — кажа трэнер. — Але гэта спорт і тут непазбежныя тыя моманты, калі прыходзіцца мець справу з паражэннямі. Важна тое, як мы будзем выходзіць з гэтай сітуацыі. Вялікіх разбораў палётаў у нас не было. Мяркую, Анатоль Анатольевіч Капскі сам добра разумее, што папракнуць нас у адсутнасці самааддачы ці нежаданні гуляць прычын не было. Ён паставіўся з разуменнем.

Падчас паўзы паміж чэмпіянатамі БАТЭ правёў некалькі збораў у Турцыі, і падпісаў кантракты з шэрагам новых гульцоў. Сярод іх — 22-гадовы серб, абаронца з белградскай «Црвены Звезды» Філіп Младэнавіч, ужо добра вядомы беларускаму гледачу Анры Хагуш, галкіпер з «Нёмана» Сяргей Чэрнік, нападаючы брэсцкага «Дынама» Мікалай Сігневіч...

— Падчас падрыхтоўкі да сезона мы выканалі ўсё, што планавалі, — прызнаўся Аляксандр Уладзіміравіч. — Умовы для нас былі аптымальныя. А вынікі «селекцыйнай працы» пакажа толькі сезон. Гаварыць пра яе сёння дачасна. Шмат футбалістаў пакінула каманду, а навічкам на адаптацыю ў калектыве патрэбен пэўны час.

Пра канкурэнцыю ў першынстве краіны па футболе, якое стартуе на бліжэйшых выхадных, Ермаковіч сказаў наступнае.

— Я не бачыў у дзевянні ўсе каманды. Але тыя, каго пабачыў, прыемна ўразілі. У прыватнасці, салігорскі «Шахцёр». «Мінск», сталічнае «Дынама», «Нёман» таксама нядрэнныя каманды. Канкурэнты ў барацьбе за медалі не дрэмлюць і, лічу, чэмпіянат будзе даволі цікавым.

— Аляксандр Уладзіміравіч, а ці цалкам вы адаптаваліся да пасады галоўнага трэнера? — спытаў карэспандэнт «Звязды» ў футбольнага спецыяліста.

— Паступова прывыкаю. Не скажу, што цалкам, але жыццё прымушае. З кожным матчам пачуваюся больш упэўнена і ўжо адчуваю сябе не памочнікам, а галоўным трэнерам. Безумоўна, па меры неабходнасці звяртаюся па параду да калег. Мы, як і раней, пастаянна размаўляем з Віктарам Ганчарэнкам.

— Ганчарэнка неяк сказаў, што БАТЭ варта было б запрасіць трэнера збоку. Як вы адрэагавалі на падобныя словы?

— Нармальна. Гэта думка Віктара Міхайлавіча. Нічога дрэннага ў ёй не бачу. І ніякім чынам на нашы ўзаемаадносіны яна не паўплывала.

Тарас ШЧЫРЫ.
Фота аўтара

УСМІХНЕМСЯ

ДЫЯЛОГІ Ў СЕЦІВЕ

Малая за святочным сталом:
— А дзе наша кніга пра тлустую і здаровую ежу?

— Дарагі, я хачу машыну — «Лексус» 2014 года!
— Без праблем, купім.
— Але ж гэта вельмі дорага!
— Не вельмі.
— А калі купім?
— Хутка.
— Калі хутка?
— У 2034 годзе.

Трэба па хлеб ісці.
А то пасля 23.00 піва не прадаюць.

— Дарагі, на дзень нараджэння я хачу новыя боцікі да свайго норкавага футра!
— Але ж у цябе няма норкавага футра!
— Во-о-ось...

Гэта ў найвышэйшай ступені індывідуалісты. Яны не вылучаюцца чуласцю і сентыментальнасцю і не заўсёды з разуменнем ставяцца да праблем, якія існуюць вакол; іх увага цалкам паглынута працай, часцей за ўсё тэхнічнага характару. Народжаныя ў гэты дзень маюць вынаходніцкую жылку; яны на здзіўленне лёгка наладжваюць і падтрымліваюць кантакты з грамадскімі групамі, ненавідзяць кампрамісы. Сумленнасць народжаных 27 сакавіка аб'ектыўная і распаўсюджваецца на ўсіх без выключэння, у тым ліку і на іх саміх. Яны застаюцца апорай для тых, хто ім дарагі.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by,
(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 22.315. Індэкс 63850. Зак. № 1225.

Нумар падпісаны ў 19.30 26 сакавіка 2014 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12